

ਸੰਤ ਕਾ ਕੀਰਤਨ ॥੫॥
੬

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961132360

วันที่ ๑ / สิงหาคม
เลขทะเบียน C682
เลขที่ ๑๗
พ 6937
๒๕๒๒

พิมพ์เป็นอนุสรณ์

เนื่องในวโรกาสที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

เสด็จพระราชดำเนินพระราชทานเพลิงศพ

พระพิบูลย์ไอศวรรย์ (เปรียบ สุจริตกุล) ม.ป.ช., ม.ว.ม.

ณ เมรุหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส

วันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๒

หม่อมราชวงศ์เฉลิมอดุลย์
หม่อมราชวงศ์ประจักษ์

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

(แบบ ข.)

หมายรับสั่งที่ ๑๐๕๔๓

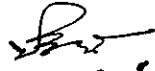
สำนักพระราชวัง

๑๔ สิงหาคม ๒๕๒๒

พระพิบูลย์ไอศวรรย์ (เปียบ สุจริตกุล) ม.ป.ช.,ม.ว.ม. อายุ ๔๐ ปี
ข้าราชการบำนาญ สังกัดกระทรวงยุติธรรม ถึงอนิจกรรมด้วยหัวใจวาย ณ โรงพยาบาลศิริราช
กรุงเทพมหานคร ในวันเสาร์ ที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๒๒ เวลา ๐๑.๐๐ น.

วันอาทิตย์ ที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๒๒ เวลา ๑๓.๐๐ น. ขอรับพระราชทาน
นำหลวงอาบศพ พร้อมควยเครื่องเกียรติยศประกอบศพ ณ ศาลาภานุรังษี วัดเทพศิรินทราวาส
กรุงเทพมหานคร

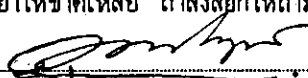
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานโกศแปดเหลี่ยมประกอบศพ
ฉัตรเบญจาทิ้งประดับ ปี่ กลองชนะ ประโคมเวลาพระราชทานนำหลวงอาบศพ พระพิธีธรรม
สวดพระอภิธรรมเวลากลางคืน กำหนด ๓ คืน.

บุญสม พิมพ์.
อ. ทาน.

วัน	หน้าที่	พนักงานพระราชพิธี
		นำหมายเวียน เจ้าภาพศพ พระพิบูลย์ไอศวรรย์
	เพื่อทราบ	
		เครื่องประกอบเกียรติยศที่พระราชทานมานี้และเจ้าพนักงาน ที่มาปฏิบัติ เจ้าภาพไม่ทองเสียค่าใช้จ่ายอย่างใดทั้งสิ้น.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยให้ตามผู้รับสั่ง

โดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับสั่ง

หมายรับสั่งที่ ๑๐๖๒๓

(แบบ ก.)

สำนักพระราชวัง

๒๔ สิงหาคม ๒๕๒๒

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หม่อมเจ้าวงศานุวัตร เทวกุล องคมนตรี
เชิญพวงมาลาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ
วลัยลักษณ์ ไปวางพระราชนิพนธ์ที่หน้าโกศศพ พระพิบูลย์ไศศวรรมย์ (เปรี๊ยะ สุจริตกุล) ม.ป.ช.,
ม.ว.ม. ที่ศาลาภาณุรังษี วัดเทพศิรินทราวาส กรุงเทพมหานคร

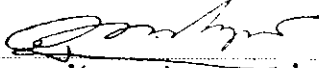
วันศุกร์ ที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๒๒ เวลา ๑๕.๐๐ น.

บุญสม พิมพ์.
ทนาย.

วัน	หน้าที่	พนักงานพระราชพิธี
		นำหมายเวียน เจ้าภาพศพ พระพิบูลย์ไศศวรรมย์
		เพื่อทราบ.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับสั่ง

โดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

หมายรับสั่งที่ ๑๐๖๖๒

(แบบ ก.)

สำนักพระราชวัง

๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ
ให้หม่อมหลวงปิยะ มาลากุล กรมวังผู้ใหญ่ประจำพระองค์ เชิญพวงมาลาไปวางพระราชนิพนธ์ที่หน้า
โกศศพ พระพิบูลย์ไศสวรย์ (เปรี๊ยะ สุจริตกุล) ม.ป.ช.,ม.ว.ม. ที่ศาลาภาณุรังษี วัดเทพศิริน
ทราวาส กรุงเทพมหานคร

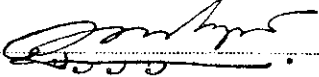
วันอาทิตย์ ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๕.๓๐ น.

มกุฎราชกุมาร
แทน

วัน	หน้าที่.....พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเวียน เจ้าภาพศพ พระพิบูลย์ไศสวรย์
	เพื่อทราบ.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่ง

โดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับสั่ง

(แบบ ข.)

หมายรับสั่งที่ ๑๓๒๔๕

สำนักพระราชวัง

๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

พระราชทานเพลิงศพ พระพิบูลย์ไธสวรรย์ (เปรี้ยว สุจริตกุล) น.ป.ช.,น.ว.ม.
ณ เมรุหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส กรุงเทพมหานคร

วันจันทร์ ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๔.๐๐ น. เจ้าพนักงานจัดการ
เผาศพเครื่องสุภาพ ณ ศาลาภาณุรังษี วัดเทพศิรินทราวาส ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ
พระราชทานโกศแปดเหลี่ยมประกอบศพ ฉัตรเบญจาตั้งประคัม เสร็จแล้ว เชิญพุทไฟไปเผา
ณ เมรุหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส

วันอังคาร ที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๕.๐๐ น. เชิญโกศศพแห่เวียนเมรุ
แล้วเชิญขึ้นตั้งบนจิตกาธาน

เวลา ๑๗.๐๐ น. เสด็จพระราชดำเนินทรงจุดผัดแคพระราชทานเพลิง

วันพุธ ที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๒ เวลา ๙.๐๐ น. เก็บอัฐิ.

บุญสม/พิมพ์/ทาน.

วัน	หน้าที่	พนักงานพระราชพิธี
		นำหมายเวียน เจ้าภาพศพ พระพิบูลย์ไธสวรรย์
	เพื่อทราบ	เครื่องประกอบเกียรติยศที่พระราชทานมานี้และเจ้าพนักงาน
		ที่มาปฏิบัติ เจ้าภาพไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างใดทั้งสิ้น.

โดยหน้าที่ราชการ

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยให้ถามผู้รับสั่ง

ผู้รับสั่ง

สำนักพระราชวัง

หมายเลขที่ ๑๓๖๕๐

๔ พฤศจิกายน ๒๕๒๒

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ
จะเสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานเพลิงศพ พระพิบูลย์ไธสวรรย์ (เปี่ยม สุจริตกุล)
ม.ป.ช.,ม.ว.ม. ที่เมรุหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส กรุงเทพมหานคร

วันอังคาร ที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๒๒ เวลา ๑๗.๐๐ น. เสด็จพระราชดำเนิน
ขึ้นสู่พลับพลาอิศริยาภรณ์ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานฉัตรของพระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้ายอหัว ๕ ไตร และของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ๕ ไตร ในทวยหา
นำไปทอดทักโกศศพ พระสงฆ์ ๑๐ รูปบังสุกุล เสร็จแล้ว ทรงจุดปักแคพระราชทานเพลิง สมควร
แก่เวลาเสด็จพระราชดำเนินกลับ

แต่งกายเครื่องแบบปรกติขาว ไว้ทุกข์.

บุญสม พิมพ์.
ธ. ทาน.

[illegible]

ทรงให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับสั่ง

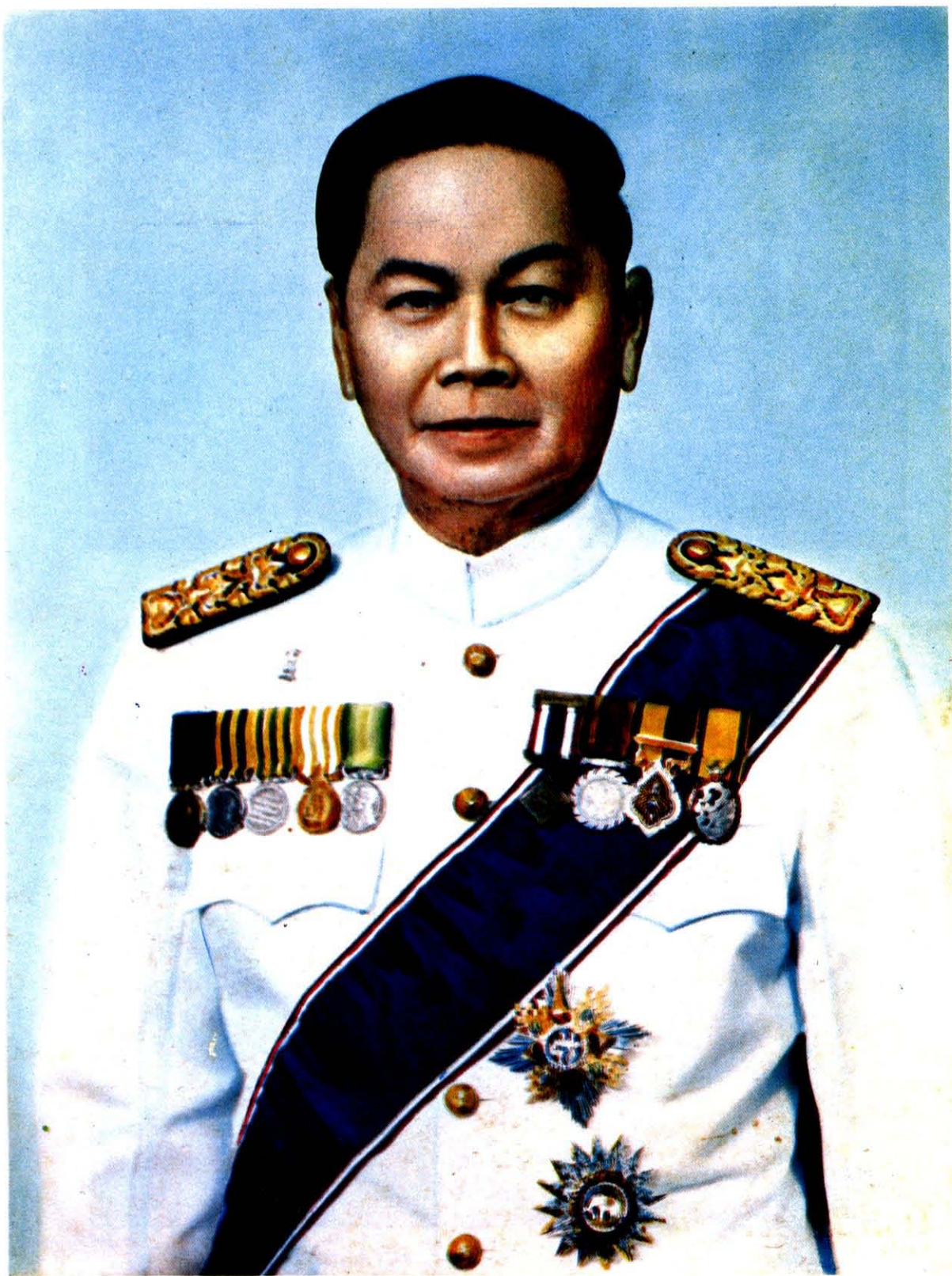
โดยหน้าราชการ

พระบรมราชโองการ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดาฯ

พระพิบูลย์ไศสวรัย (เปรียบ สุจริตกุล) ม.ป.ช., ม.ว.ม.

ชาติะ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๔๑

มรณะ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๒

พวงมาลาพระราชทานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

พวงมาลาพระราชทานของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
และสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา

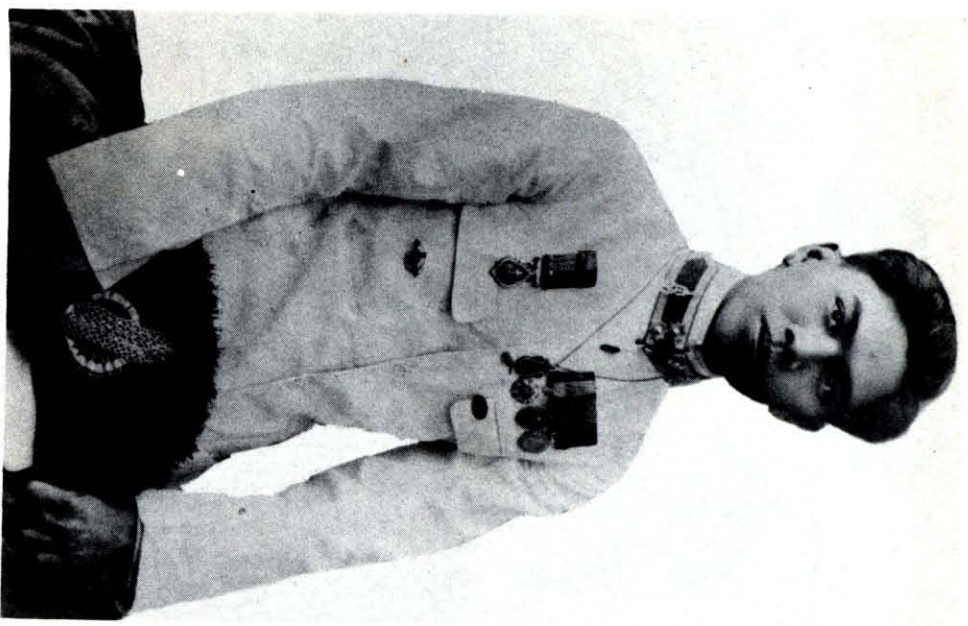

เจ้าภาพและลูกหลาน

เจ้าภาพและลูกหลาน

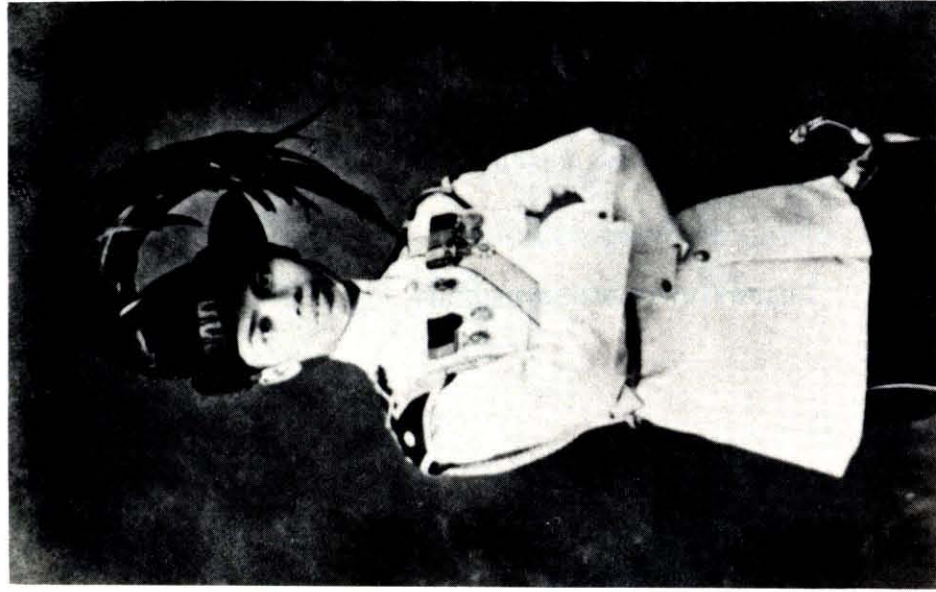

เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งนายตุจินดา

เมื่อครั้งเป็นนายจ่าฝูงในชุดมหาดเล็กห้องพระบรรทม

ผู้ช่วย
เมอริตจันดาตำแหน่งหลวงพญาเว

ในชุดทหารเสือปากสนิท

โดยเสด็จในการประลองยุทธเสือป่า

มหาดเล็กห้องที่พระบรรทม

ใน

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ

ประจำปีพระพุทธศักราช ๒๔๖๕

กับนางพิบูลย์ไศสวรรย์ (โสภา สุจริตกุล)

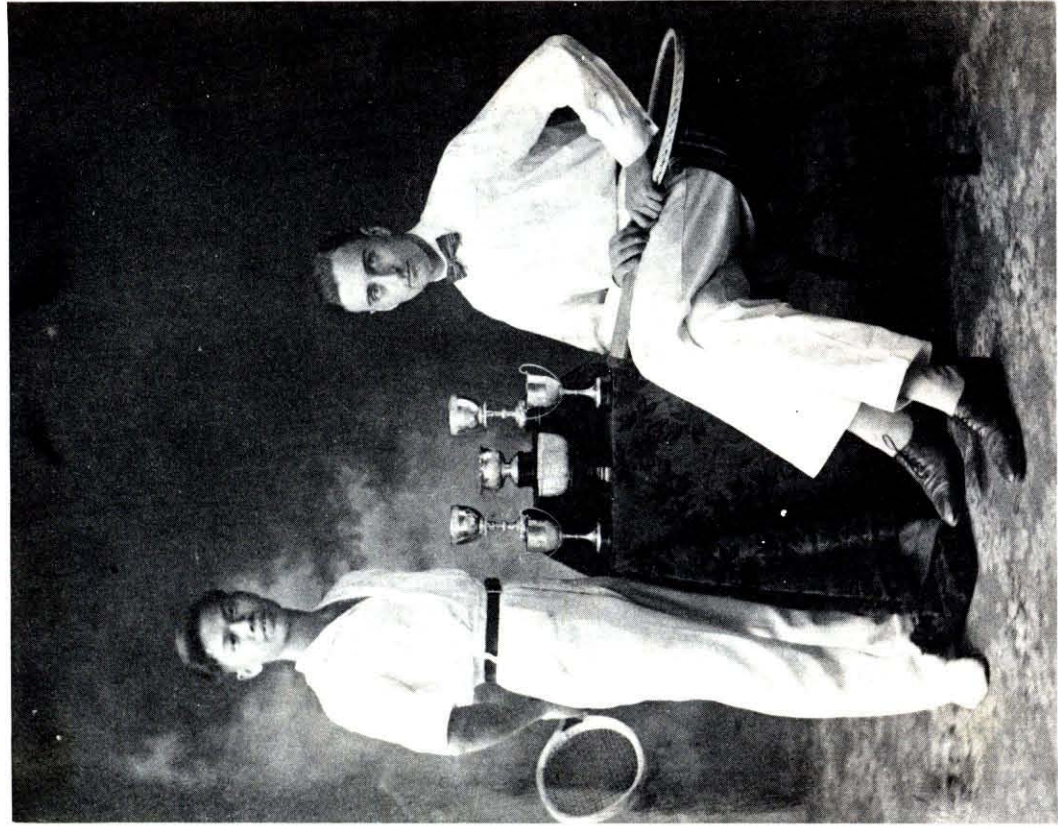
ครอบครัวคุณพระพิบูลย์ไศสวรย์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๕

ก่อนไปศึกษาที่ประเทศอังกฤษ

คุณพระและนางพิบูลย์ไธสวรรย์ กับลูกๆ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๑

หลังจากกลับจากประเทศอังกฤษ

ชนะเลิศเทนนิสคู่กับนายโยฮันสัน

ในชุดเนติบัณฑิตอังกฤษ

ระหว่างการประชุมนักนิติศาสตร์สากล

ที่เมืองนิวเดลีประเทศอินเดีย

ระหว่างเป็นข้าหลวงยุติธรรมภาค ๕ จังหวัดสงขลา

กับสมเด็จพระนางเจ้าอินทรศักดิศจี พระสุจริตสุดา
และนางป๋มปลื้ม บุนนาค ในวันเกิดครบ ๖๐ ปี

ฉลองวันเกิดครบ ๖๐ ปี

ฉลองวันเกิดครบ ๗๒ ปี

ฉลองวันเกิดครบ ๘๐ ปี

พระมหากษัตริย์คุณล้นเกล้าล้นกระหม่อม

เมื่อพระพิบูลย์ไศสวรย์ได้ถึงแก่นิจกรรม เมื่อวันที่เสาร์ที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๒๒ ความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทล้นเกล้าล้นกระหม่อมทั้งสองพระองค์ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานน้ำอาบศพ พระราชทานโกศแปดเหลี่ยมพร้อมด้วยฉัตรเบญจา เครื่องประกอบเกียรติยศศพ พระราชทานพระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรม ๓ คืน และในวันศุกร์ที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๒๒ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงพระมหากษัตริย์โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ หม่อมเจ้าวงศานุวัตร เทวกุล องคมนตรี เชิญพวงมาลาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี และของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนาลักษณ มาพระราชทานวางหน้าโกศศพ วันรุ่งขึ้นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมารก็ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ หม่อมหลวง ปิยะ มาลากุล กรมวังผู้ใหญ่ประจำพระองค์ เชิญพวงมาลาของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร และ พระวรชายา มาพระราชทานด้วย

นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ยังทรงพระมหากษัตริย์คุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมเสด็จพระราชดำเนินพระราชทานเพลิงศพ ณ เมรุหน้าพลับพลาอิสริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส ในวันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ ด้วย

พระมหากษัตริย์คุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมหาที่สุกมิได้ ที่ได้พระราชทานแก่พระพิบูลย์ไศสวรย์โดยตลอดมานี้ เป็นเกียรติและเป็นสิริมงคลสูงสุดแก่ครอบครัวและวงศ์สกุล หากมีญาติพี่น้องทางใดที่พระพิบูลย์ไศสวรย์จะหยั่งทราบแล้ว คงจะมีความชื่นชมโสมนัสและสำนึกในพระมหากษัตริย์คุณที่ได้รับพระราชทานเกียรติยศอันสูงยิ่ง

ข้าพระพุทธเจ้า ภรรยา บุตร ธิดา พร้อมทั้งครอบครัว ญาติพี่น้อง ทั้งสกุล สุจริตกุล และสกุลเกี่ยวเนื่อง ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสกราบถวายบังคม ณ เมือง

พระยุคลบาท ด้วยต่างสำนักในพระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่ เป็นอันเกล้าอันกระหม่อม
 สุกที่จะพรรณนาเป็นลายลักษณ์อักษร และขอเทิดทูนไว้เหนือเกล้าเป็นสรวพสิริมงคลแก่
 วงศ์ตระกูลสืบไป ด้วยความตั้งใจมั่นในการถวายความจงรักภักดี ซื่อสัตย์สุจริต ในใต้เบื้อง
 พระยุคลบาทจนกว่าชีวิตจะหาไม่

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า

นางพิบูลย์ไอสวรรย์ และครอบครัว

ประวัติ

พระพิบูลย์ไศสวรย์ (เปรียบ สุจริตกุล) ม.ป.ช., ม.ว.ม.

พระพิบูลย์ไศสวรย์ (เปรียบ สุจริตกุล) เป็นบุตรเจ้าพระยาสุธรรมมนตรี (ปลื้ม สุจริตกุล) กับ ท่านผู้หญิงสุธรรมมนตรี เกิดเมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๔๑ มีพี่น้องร่วมบิดามารดาด้วยกัน รวม ๘ คน คือ

๑. พระสุจริตสุตา พระสนมเอกในรัชกาลที่ ๖
๒. พระสุจริตธำรง (ถึงแก่กรรม)
๓. พระพิบูลย์ไศสวรย์
๔. สมเด็จพระนางเจ้าอินทรศักดิศจี พระวรชายา ในรัชกาลที่ ๖ (สิ้นพระชนม์)
๕. นายกวคหัมแพร
๖. นายจิตติ สุจริตกุล (ถึงแก่กรรม)
๗. นายสุจินต์ สุจริตกุล (ถึงแก่กรรม)
๘. นางปื้มปลื้ม บุณนาค

ครอบครัว

ได้รับพระบรมราชานุญาตให้สมรสกับนางสาวโสภา เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๕ ณ กรมกองกลางมหาดเล็ก

มีบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่ ซึ่งเกิดจากนางโสภา และภรรยาคนอื่นๆ ดังนี้

นางทิพย์

นางสงวน สุจริตกุล

นางนิตน้อย สุจริตกุล

นางโสภา

นางจิตรา เทพพิทักษ์
 คุณหญิงสุชาดา ถิระวัฒน์
 นางประภาณี เกษมศรี ณ อยุธยา
 นายสมปอง สุจริตกุล
 นายรองเพชร สุจริตกุล
 นายประวิณ สุจริตกุล
 นายปิ่นทิพย์ สุจริตกุล
 นางประภัสสรี สาระคุณ
 นายปรีดี สุจริตกุล
 น.ส. ปิยะดา สุจริตกุล

นางวิจิตร

น.ส. ประจิตร สุจริตกุล
 นายเจตน์ สุจริตกุล
 นางปานจิต วัฒนายากร
 นายปรมาพร สุจริตกุล
 นายวัชร สุจริตกุล

นางลออ

นางปานอุษา อีรพงศ์
 นายประวิทย์ สุจริตกุล
 นางอุมา พุทธิปาโมกษ์

นางระเบียบ

นายวิทยา สุจริตกุล
 นายปรีชา สุจริตกุล
 นายชวลิต สุจริตกุล
 นางสาวณีย์ อัครไวจน์
 นายธีรพันธุ์ สุจริตกุล
 น.ส. ศศิธร สุจริตกุล
 นายสรเชษฐ์ สุจริตกุล

นางนันทา

น.ส. สุกา สุจริตกุล
 ก.ช. ฤทธิ์ สุจริตกุล
 ก.ญ. สุธรรมมา สุจริตกุล
 ก.ช. รง สุจริตกุล

การศึกษา

พ.ศ. ๒๔๔๙ จบประถมปีที่ ๔ จากโรงเรียนวัดนวลนรดิศ
 พ.ศ. ๒๔๕๔ จบมัธยมปีที่ ๕ จากโรงเรียนนายร้อยทหารบก
 พ.ศ. ๒๔๖๘ สอบไล่ได้ชั้น ๘ ภาษาอังกฤษของบาทหลวงซีมอนต์
 พ.ศ. ๒๔๗๒ สอบได้เป็นเนติบัณฑิตอังกฤษ (Middle Temple)
 พ.ศ. ๒๔๗๓ สอบได้ภาค ๑-๒ จากโรงเรียนกฎหมายกระทรวงยุติธรรม
 พ.ศ. ๒๔๗๖ สอบได้ภาค ๓ และได้ประกาศนียบัตรนิติศาสตร์ จากคณะ
 นิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (เนติ
 บัณฑิต พ.ศ. ๒๔๗๖)

ยศและบรรดาศักดิ์

ยศ		บรรดาศักดิ์	
วัน เดือน พ.ศ.	เป็น	วัน เดือน พ.ศ.	เป็น
๒๘/๒/๒๔๕๘	มหาดเล็กสำรอง		
๓๐/๕/๒๔๕๙	รองหุ้มแพร	๓๐/๕/๒๔๕๙	นายรองสนิท
๑๔/๗/๒๔๖๒	หุ้มแพร	๑๔/๗/๒๔๖๒	นายสุจินดา
๑๐/๘/๒๔๖๔	จำ	๑๐/๘/๒๔๖๔	นายจ่าง
๓๐/๑๐/๒๔๖๕	รองหัวหมื่น	๓๐/๑๐/๒๔๖๕	หลวงฤทธิชัยเวร
๔/๕/๒๔๖๗	เสวกโท	๔/๕/๒๔๖๗	พระพิบูลย์ไศสวรย์
๘/๘/๒๔๗๔	รองอำมาตย์เอก		

อิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

วัน เดือน พ.ศ.	อิสริยาภรณ์ที่ได้รับ
๒/๙/๒๔๕๕	เหรียญบรมราชาภิเศกรัชกาลที่ ๖
๓๑/๙/๒๔๕๕	เหรียญราชรุจิทอง
๓๑/๙/๒๔๖๐	เบญจมาภรณ์มงกุฎสยาม รัตนาภรณ์ชั้นที่ ๕ วิชรมาลา
๓๑/๙/๒๔๖๓	จักรุฎาภรณ์มงกุฎสยาม
	จักรุฎาภรณ์ช้างเผือก รัตนาภรณ์ชั้นที่ ๔
๘/๘/๒๔๗๐	เหรียญบรมราชาภิเศก รัชกาลที่ ๗
/๑/๒๔๗๕	เหรียญฉลองพระมหานคร (เงิน)
๗/๙/๒๔๗๘	เหรียญพิทักษ์รัฐธรรมนูญ
๒๐/๖/๒๔๘๑	ตริตาภรณ์มงกุฎสยาม
๒๐/๖/๒๔๘๓	ตริตาภรณ์ช้างเผือก
๔ ธ.พ. ๒๔๙๑	ทวิติยาภรณ์มงกุฎไทย
๔ ธ.พ. ๒๔๙๑	เหรียญจักรพรรดิมาลา
๕ พ.พ. ๒๔๙๓	เหรียญบรมราชาภิเศก (ทอง)
๕ ธ.พ. ๒๔๙๗	ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก
๕ ธ.พ. ๒๔๙๙	ประดมาภรณ์มงกุฎไทย
๕ ธ.พ. ๒๕๐๓	ประดมาภรณ์ช้างเผือก
๕ ธ.พ. ๒๕๐๗	มหาวชิรมงกุฎ
๕ ธ.พ. ๒๕๑๙	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก

รายการตั้งแต่เริ่มรับราชการ ตำแหน่งหน้าที่

วัน เดือน พ.ศ.	ตำแหน่งหน้าที่
๒๘/๒/๒๔๕๘	มหาดเล็กกองต่งเครื่อง
๑/๑/๒๔๖๐	มหาดเล็กห้องบรรทม
๒๘/๓/๒๔๖๗	ผู้ช่วยปลัดบัญชาการกรมชาวที่
๑-๓๑/๑๒/๒๔๖๘	ผู้ช่วยปลัดบัญชาการกรมชาวที่
๑/๑๐/๒๔๗๒	รับเงินเดือนผู้พิพากษาชั้น ๖
๑/๑๑/๒๔๗๓	ผู้พิพากษาในกระทรวงยุติธรรม
๑/๑๑/๒๔๗๓	รับราชการศาลพระราชอาญา
๑๙/๓/๒๔๗๔	รับราชการศาลโปริสภา
๑/๕/๒๔๗๖	ผู้พิพากษาชั้น ๕
๑/๑/๒๔๗๗	ตุลาการโท
๑๕/๒/๒๔๗๗	รับราชการศาลคดีต่างประเทศ
๒๘/๕/๒๔๗๗	รับราชการศาลแพ่ง
๒๓/๘/๒๔๗๗	รับราชการศาลคดีต่างประเทศ
๑/๙/๒๔๗๗	ตุลาการเอก ข
๒๔/๙/๒๔๗๗	ผู้พิพากษาศาลคดีต่างประเทศ
๑/๑/๒๔๗๘	ตุลาการอันดับที่ ๑ ข
๑/๔/๒๔๗๘	เสมียนตุลาการอันดับที่ ๑ ข
๑๘/๔/๒๔๗๘	หัวหน้ากองหมาย
๑/๑/๒๔๘๐	ข้าราชการธุรการสามัญ (ชั้นเอก)
๑/๑/๒๔๘๓	ข้าราชการธุรการสามัญ (ชั้นเอก)

วัน เดือน พ.ศ.

ตำแหน่งหน้าที่

๔ มี.ก. ๒๔๘๔	หัวหน้ากองบังคับคดีทางแพ่ง สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
๑ มี.ย. ๒๔๘๔	หัวหน้ากองบังคับคดีล้มละลาย) „ „ „
๑ ก.ก. ๒๔๘๕	„ „ „ „ „ „
๑ ม.ก. ๒๔๘๗	ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ข้าราชการตุลาการชั้นพิเศษ
๑ ก.ย. ๒๔๙๐	„ „ „ „ „
๑ ม.ก. ๒๔๙๑	„ „ „ „ „
๑๒ ก.ก. ๒๔๙๒	ข้าหลวงยุติธรรมภาค ๕
๒ พ.ก. ๒๔๙๔	ผู้พิพากษาหัวหน้าในกองศาลอุทธรณ์
๑๗ ธ.ก. ๒๔๙๖	ผู้พิพากษาศาลฎีกา
๑ ม.ก. ๒๔๙๘	ข้าราชการตุลาการชั้น ๖
๑ ม.ก. ๒๕๐๔	พันราชการ

ราชการพิเศษที่สำคัญ

วัน เดือน พ.ศ.

ราชการ

๑๗/๔/๒๔๗๗

คณะรัฐมนตรีลงมติให้ตั้งเป็นกรรมาธิการและเลขานุการของคณะกรรมาธิการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการตุลาการ

๓๐/๙/๒๔๗๘

เป็นประธานกรรมการพิจารณาวางระเบียบราชการในกองหมาย

๒๙/๑๐/๒๔๗๘

คณะรัฐมนตรีชมเชยและขอใจที่ได้ช่วยเหลือร่วมมือในการพิจารณาตรวจแก้คำแปลประมวลกฎหมายที่ออกใช้ใหม่ให้สำเร็จลุล่วงไปโดยรวดเร็วและเรียบร้อย

๑๒/๔/๒๔๘๒

กระทรวงยุติธรรมตั้งให้เป็นผู้รักษากรในตำแหน่งหัวหน้ากองรักษาทrophy อีกตำแหน่งหนึ่งชั่วคราว ในระหว่างหลวงจักรปาณิศร์ศิลวิสุทธ์ ไปราชการต่างประเทศ (ประมาณ ๔ เดือน) เป็นกรรมการพิจารณากฎเกณฑ์ค่าธรรมเนียม ฯ ในดินแดนที่ได้คืนจากอินโดจีน ฝรั่งเศส

๒๒ ก.ก. ๒๔๘๔

๑ ก.ย. ๒๔๙๑

ไปช่วยราชการในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลฎีกาชั่วคราว

๒๙ ก.ย. ๒๔๙๖

เป็นผู้ทำการแทนในตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ชั่วคราว ในระหว่างที่หลวงจำรูญเนติศาสตร์ไปราชการ ณ ต่างประเทศ

๒๐ เม.ย. ๒๔๙๘

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ตั้งให้เป็นการรื้อร่างกฎหมาย

๒๘ ก.ย. ๒๕๐๐

เป็นการรื้อร่างกฎหมาย

๑๖ ก.ก. ๒๕๐๑

เป็นการรื้อร่างกฎหมาย

๑ ก.ย. ๒๕๑๘

เป็นการรื้อร่างกฎหมาย

คำไว้อาลัย

คุณพระพิบูลย์ไอศวรรย์เป็นผู้มีวาสนา ท่านดำรงชีวิตอยู่เป็นระยะเวลายืนยาวนาน และมีบุคลิกที่ดี มีสติปัญญา สำเร็จการศึกษาชั้นสูง เป็นกำลังแก่บ้านเมืองอยู่แทบทุกคน เป็นที่น่ายินดีแก่วงศ์สกุล “สุจริตกุล”

ผู้เขียนเป็นผู้ที่ได้ร่วมปฏิบัติราชการตุลาการในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลฎีกา มากับท่านระยะหนึ่ง และได้ชอบพอรักใคร่กับท่านมาจวบจนท่านถึงอนิจกรรม ท่านได้แสดงความเมตตากรุณาแก่ผู้เขียนตลอดมาไม่มีเสื่อมคลาย อนึ่ง บุคลิกของท่านก็เป็นที่รักและชอบพอกับผู้เขียน โดยร่วมงานในทางราชการบ้าง ในทางสังคมบ้างหลายคน รู้สึกว่า คุณพระพิบูลย์ฯ ท่านเอาใจใส่รักใคร่ และปรารถนาดีแก่บุตรีตาทุกคนเสมอเหมือนกัน แม้เขาเหล่านั้นจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ แยกครอบครัวออกไปเป็นฝั่งเป็นฝาอย่างมั่นคงแล้วก็ตาม นับว่าเป็นที่น่าอนุโมทนาในความรักอันบิดามีต่อบุตร

ขออำนาจกุศลผลบุญทั้งหลายทั้งปวงจงได้เป็นปัจจัยให้คุณพระพิบูลย์ไอศวรรย์ ประสพสุขในสัมปรายภพ เทอญ.

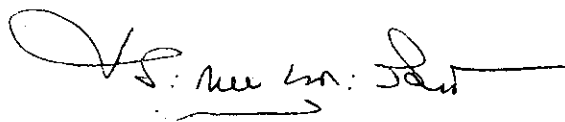

(นายสัญญา ธรรมศักดิ์)

๑๖ ตุลาคม ๒๕๒๒

คำไว้อาลัย

คุณพระพิบูลย์ไอศวรรย์ เป็นผู้พิพากษาอาวุโสที่ข้าพเจ้าได้เคยร่วมทำงานกับ
ท่านมาในศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา ท่านเป็นผู้ใหญ่ที่ใจดีและเป็นกันเองกับผู้ร่วมงานทุกคน
จึงเป็นที่รักใคร่ชอบพอของข้าราชการตุลาการทั้งผู้ใหญ่และผู้น้อย คุณพระพิบูลย์ ฯ นอกจาก
การก้าวหน้าในทางการงานของท่าน ก็เป็นผู้พิพากษาที่ได้เลื่อนตำแหน่งขึ้นเป็นลำดับจน
ถึงศาลฎีกาซึ่งเป็นศาลสูงสุด และได้เป็นกรรมการร่างกฎหมายในคณะกรรมการกฤษฎีกา
จนกระทั่งบั้นปลายแห่งชีวิตแล้ว ยังเป็นที่ทราบกันทั่วไปว่าท่านเป็นบิดาที่รักใคร่เอาใจใส่
บุตรธิดาของท่านอย่างหาผู้เปรียบได้ยาก บุตรและธิดาของท่านแม้จะมีจำนวนมากด้วยกัน
ท่านก็มีได้ละเลย เผื่อดูแลฝึกฝนอบรมตั้งแต่เยาว์วัย และโดยเฉพาะเข้มงวดกวดขันในการ
ศึกษา จนเป็นผลสำเร็จอยู่ในขั้นดีเยี่ยมเป็นส่วนใหญ่ บุตรธิดาของท่านหลายคนได้รับทุน
การศึกษาไปเรียนต่อยังต่างประเทศได้รับผลสำเร็จอย่างงดงาม และกลับเข้ามาปฏิบัติหน้าที่
การงานเจริญก้าวหน้าเป็นกำลังสำคัญแก่ประเทศชาติอยู่ในขณะนี้ คุณงามความดีของท่าน
ที่ได้กระทำมาแล้ว ตลอดจนกุศลผลบุญที่ญาติและมิตรของท่านได้ทำอุทิศให้ย่อมจะเป็น
พลังปัจจัยส่งเสริมให้วิญญาณของคุณพระพิบูลย์ไอศวรรย์ได้ไปสู่ความสุขสงบในสัมปรายภพ
สมดังที่บรรดาญาติและมิตรทั้งจิตปรารถนาไว้นั้นจงทุกประการ

15 ตุลาคม 2522

คำไว้อาลัย

พระพิบูลย์ไอศวรรย์ (เปรียบ สุจริตกุล)

พระพิบูลย์ไอศวรรย์ผู้เป็นมิตร ได้ถึงแก่กรรมไปเมื่อเร็ว ๆ นี้ ญาติ และ มิตร ซึ่งรวมทั้งข้าพเจ้าด้วย มีความสลดใจเป็นอย่างมาก

ตลอดเวลาประมาณ ๖๐ ปี ที่เราได้รู้จักกันมา คือตั้งแต่เป็นข้าทูลละอองธุลีพระบาท พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมาด้วยกัน เราเป็นมิตรสนิทสนมกันมาก ซึ่งเมื่อสวรรคตแล้วเราได้ ไปอยู่บ้านเดียวกันทางทิศเหนือของกรุงลอนดอน ในประเทศอังกฤษ ตลอดเวลายาวนานดังกล่าวมานี้ พระพิบูลย์ไอศวรรย์แสดงตนเป็นมิตรที่ดี มิได้เคยขุ่นข้องหมองใจกันเลย คุณพระผู้นี้มีอารมณ์สนุกสนานด้วย

คงจะไม่มีใครทราบก็กันว่าเรามีชื่อเดียวกันด้วย คือ เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์

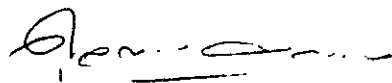
“หนังสือดุสิตสมิต บ่มิติดคติธรรม

ที่มุ่งจะบิคนาม คณะเพื่อจะถ่อมตน”

แล้วก็พระราชทานนามแฝงแก่บุคคลในคณะ เพื่อไขความว่าใครอยู่ในคณะดุสิตสมิตบ้าง ข้าพเจ้าได้รับพระราชทานนามแฝงว่า เปรียบ ในวรรคต่อไปนี้

“แม้ใครจะเปรียบถ้อย พจนาประพันธ์นั้น”

ทั้งนี้ ข้าพเจ้าจึงระลึกถึงพระพิบูลย์ไอศวรรย์เป็นพิเศษ และขอตั้งจิตอธิษฐาน ให้วิญญาณของคุณพระผู้นี้ จงไปสู่ที่สงบในสัมปรายภพด้วย.

หม่อมเจ้าดุลภากร วรวรรณ

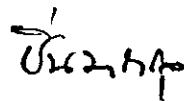
ไว้อาลัย

ข่าวสั้นชีวิตของคุณพระพิบูลย์ไอศวรรย์ เมื่อปลายเดือนสิงหาคมศกนี้ ทำให้ข้าพเจ้าตกใจและเศร้าใจมาก พบกันเมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ที่สวนอัมพร ยังได้สนทนากันและนั้รับประทานอาหารด้วยกันตั้นเดือนกันยายนนี้ คุณพระเสียนต์และข้าพเจ้าเสียใจเสียด้วยกันทั้งสองคน ไม่มีอะไรดีเลยเดือนสิงหาคมนี้ช่างร้ายจริง ๆ มีเหตุการณ์รุนแรงทั่วโลก แต่สำหรับข้าพเจ้าไม่มีอะไรกระทบกระเทือนใจยิ่งกว่าจากมิตรที่ไม่มีวันจะได้พบกันอีก

มิตรภาพของเรายาวนานกว่า ๖๐ ปี ตั้งแต่ออยู่ในราชสำนักของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมาด้วยกัน คุณพระมีอาวุโสมากกว่าข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจึงนับถือเหมือนพี่ ครั้นสิ้นสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวแล้ว เราได้พบกันอีกที่ประเทศอังกฤษ และได้อยู่บ้านเดียวกันด้วย ที่ ๒๕ Fairholt Road ทางเหนือของกรุงลอนดอน ที่นั่นเองเราใกล้ชิดสนิทสนมกันมาก ข้าพเจ้าได้เห็นคุณธรรมในตัวของคุณพระอย่างเด่นชัด คือความมีจิตใจสูง และมีความอดุสาหะเป็นเลิศ คุณพระไปศึกษาวิชากฎหมายและสอบได้เนติบัณฑิตอังกฤษในเวลารวดเร็ว

ความดีของคุณพระที่เพื่อนฝูงเห็นเด่นชัดอีกอย่างหนึ่งคือ คุณพระอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่บุตรธิดาอย่างดีเยี่ยมทุกคนหาผู้เสมอเหมือนได้ยาก ดังนั้นก็เป็นเครื่องปลอบใจได้อย่างหนึ่งว่าก่อนที่คุณพระจะจากไป คุณพระได้มอบตัวแทนที่ดีเด่นไว้ให้แก่ชาติบ้านเมืองหลายคน

ขอให้วิญญาณของคุณพระจงไปสู่สุคติด้วย เทอญ.

๙. ก.ย. ๒๕๒๒

คำไว้อาลัย

คุณพระพิบูลย์ ไชยวรรย์ เป็นผู้ใหญ่ที่ข้าพเจ้าเคารพนับถือทั้งในตำแหน่งที่ราชการ และด้านส่วนตัวมาช้านาน เพราะนอกจากท่านจะได้รับราชการในกระทรวงยุติธรรมตลอดมา จนได้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลฎีกาแล้ว ท่านยังได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งกรรมการร่างกฎหมายตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๘ จนถึง พ.ศ. ๒๕๖๒ ด้วย ซึ่งในระยะเวลาดังกล่าว ข้าพเจ้า ได้มีโอกาสร่วมงานกับท่านโดยใกล้ชิดในฐานะที่ข้าพเจ้ารับราชการอยู่ ณ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และได้รับทราบถึงผลงาน และข้อคิดเห็นของท่านซึ่งได้ก่อให้เกิดประโยชน์แก่การจัดทำร่างกฎหมายตลอดจนการให้ความเห็นทางกฎหมายแก่ทบวงการเมืองของรัฐบาลเป็นอย่างมาก สำหรับในด้านส่วนตัวนั้น นับได้ว่าท่านเป็นบุคคลที่ควรแก่การสรรเสริญเพราะได้ดำรงตนเป็นปิตุภักดียิ่งของบุตริศา โดยได้สละเวลาส่วนตัวมากอยให้คำแนะนำและอบรมสั่งสอนทั้งในด้านการศึกษาและความประพฤติอย่างใกล้ชิดตลอดชั่วอายุขัยของท่าน ซึ่งปรากฏว่าบุตริศาของท่านทุกคนเป็นผู้มีความประพฤติดี มีความสามารถในการเล่าเรียน และเมื่อจบการศึกษาแล้วต่างก็ได้รับความก้าวหน้าในหน้าที่การงานอย่างรวดเร็วจนได้ดำรงตำแหน่งสำคัญทั้งในทางราชการและกิจการของเอกชน

ด้วยอำนาจกุศลผลบุญและคุณความดีที่คุณพระพิบูลย์ ไชยวรรย์ ได้บำเพ็ญตลอดมา เมื่อยังมีชีวิตอยู่ จึงเป็นปัจจัยเกื้อหนุน ให้ดวงวิญญาณ ของท่านผู้ทรง คุณธรรมและความโอบอ้อมอารีต่อบุตรหลานจงไปสู่สุคติในสัมปรายภพตลอดนิรันดร์

(นายสมภพ โหตระกิตย์)

รองนายกรัฐมนตรี

๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

คำไว้อาลัย

พระปิณฑุ์ไอศวรรย์ (เปริบ สุจริทกุล) เป็นนักเรียนโรงเรียนนวลนรติศ
โรงเรียนเดียวกับข้าพเจ้า แล้วไปเรียนที่โรงเรียนนายร้อยเช่นเดียวกัน แต่คุณพระวัย
ไปที่อื่นก่อนที่จะเป็นนายทหารและไปเรียนในต่างประเทศ เมื่อทุกคนเกษียณอายุราชการ
ได้มารวมกินเลี้ยงกลุ่มเดียวกันหลายคนเป็นเวลานาน เมื่อเร็วๆ นี้ท่านเหล่านั้นค่อยๆ ไปสู่
ปรโลกเรื่อย ๆ จนเกือบหมด เหลือเพียงนิดหน่อยก็มารวมกินเลี้ยงไม่ไหว สุดท้ายเหลือมา
กินเลี้ยงด้วยกันเพียง ๒ คน คือคุณพระกับข้าพเจ้า ท่านปรารภว่าเหลือเรา ๒ คนเท่านั้น
ขอให้มาทุกเดือนจะได้พบปะสนทนากัน ข้าพเจ้ารับรองด้วยความพอใจทันที และ
ปฏิบัติโดยเต็มใจทุกเดือน ตลอดเวลาที่พบกันคุณพระได้เล่าเรื่องการแพทย์ การสมาคม
และให้ความรู้ทางกฎหมาย เมื่อเสียเพื่อนคนสุดท้ายของกลุ่มอันเป็นที่ชอบพอกันมาก ทำให้
ข้าพเจ้าเศร้าสลดอย่างยิ่ง แต่จะอย่างไรได้เป็นทางของมนุษย์ทุกรูปนาม แม้จะทราบ
กฎเกณฑ์ก็ต้องอดใจอย่าเฝ้า

ตลอดเวลาที่กินเลี้ยงประจำเดือนกันมา คุณพระมีเรื่องขบขันและประหลาดเล่า
ให้ฟัง บางครั้งก็เห็นเอง คือคุณพระถูกลอตเตอรี่บ่อย (ส่วนมากไม่ใช่ที่ ๑) จนคนอื่นซื้อ
ตามทางเลขหรือใกล้เคียง บางทีก็ชวนซื้อให้ เวลาถึงงานที่บ้าน คนที่มาต้อนรับทานร่วมกัน
มักได้ถามเรื่องลอตเตอรี่ ถึงกับบางคนถามว่าควรซื้อเลขอะไร และที่ว่าประหลาดคือทางฝัน
และสิ่งบอกเหตุในทางดี แล้วก็บังเกิดผลดีจริงๆ ตามฝัน และสิ่งบอกเหตุล่วงหน้า

มีเรื่องภูมิใจอีกประการหนึ่ง มีคนมาถามว่า บุตรคุณพระเรียนเก่งทำงานใน
ตำแหน่งสูงหลายคน เก่งทั้งบุตรชายและบุตรหญิง ข้าพเจ้าทราบรายละเอียดมาก่อนแล้วแต่
กลับถามไปว่าทำไมถึงรู้ ผู้นั้นตอบว่า รู้จากหนังสือพิมพ์ ข้าพเจ้าบอกว่า จริงอย่าง
หนังสือพิมพ์แต่ยังไม่ค่อยไป

นอกจากบุญกุศลที่กล่าวมาอย่างแล้ว คุณพระมักจะทำบุญบ่อยๆ และให้ข้อก
ข้อปฏิบัติตามกฎหมายแก่เพื่อนฝูงตลอดผู้คุ้นเคย อันเป็นประโยชน์ในทางถูกต้อง ข้าพเจ้า

ได้ทราบว่า คุณพระเป็นที่รักใคร่ของบิดามารดา ทั้งได้ทราบว่า มีหลายคนเคยเห็นมารดาของท่านทำบุญอย่างยอดเยี่ยมเป็นประจำ ผลบุญกุศลที่มารดาท่านทำไว้ได้มาสนองท่าน (เช่น ผืนและสิ่งบอกเหตุ ฯ)

ขออำนาจบุญกุศลและความดีที่คุณพระได้ปฏิบัติมา จงลดบันดาลให้คุณพระพิบูลย์ไศสวรย์ได้รับวิมุตตिसุขในสัมปรายภพโน้นด้วย เทอญ

พลโทจอ น บวรสงคราม (หลวงบวรสงคราม)

๑๓๒ สุขุมวิท ๒๓

กรุงเทพ ฯ

คำไว้อาลัย

คุณพระพิบูลย์ไอศวรรย์

คุณพระพิบูลย์ไอศวรรย์ ท่านถือกำเนิดในสกุลสูง และเป็นผู้ที่เพียบพร้อมด้วย มารยาทอันงามอยู่เสมอนับได้ว่าเป็นผู้ดีทุกกระเบียดนิ้ว ท่านไม่เคยแสดงความโกรธหรือคิดว่า ผู้คนให้ปรากฏแก่สายตาพวกเรา ๆ ที่ไปเยี่ยมบ้านท่านบ่อย ๆ จิณรู้จักกับพวกสกุลสุจริตกุล หลายท่านรวมทั้งสมเด็จพระนางเจ้าอินทรศักดิศจีด้วย เคยทรงโปรดให้ไปเฝ้าบ่อย ๆ บิดา จิณเมื่อยังหนุ่มได้มีโอกาสนิสิตสนมกับท่านเจ้าพระยาสุธรรม เคยพามาติดตามบิดาไปเยี่ยม ท่านถึงบ้านประจวบ ท่านเจ้าพระยาท่านเรียกเมื่อก่อนว่ามาตาม มารดาจิณไม่รู้ภาษาฝรั่งเศสจึงเข้าใจว่าเอ๊ะทำไมท่านมาเรียกเราอย่างนี้ฟังดูชอบกล ๆ เทียวถามคุณจึงทราบว่าเป็นคำยกย่องก็อึ้งใจมาก ตอนนั้นท่านยังเป็นพระยาพิเชฐ และทราบจากบิดาท่อนหลังว่าท่านเจ้าพระยานั้น ท่านเป็นผู้ที่มีมารยาทงาม และมีศีลธรรม (ซึ่งคุณหญิงระเบียบ สุนทรลิขิต ซึ่งเมื่อเป็นเด็ก ๆ อยู่บ้านใกล้กับท่านก็ชมเชยท่านอยู่เสมอ) เหตุที่บิดาเล่าเรื่องท่านเจ้าพระยานั้น เป็นตอนที่ สมเด็จพระนางเจ้าอินทรศักดิศจีทรงดำรง พระอิสริยยศ เป็นสมเด็จพระบรมราชินีท่านบอกว่า เพราะเจ้าคุณเป็นคนดีมาก ลูกท่านจึงมีบุญ คุณพระท่านมีบุตรหลายคน แต่ท่านทำหน้าที่ บิดาที่ดีทั่วถึงให้การศึกษาทั่วหน้า และเท่าที่ทราบจากบุตรของท่านหลายคนว่าท่านไม่เคยลืม วันเกิดของลูกแต่ละคนเลยซึ่งเรื่องนี้น่าชมมาก เพราะบางคนที่มียุคน้อยกว่าท่าน ยังไม่ค่อย สนอกสนใจกับวันเกิดของลูกเลย และบุตรของท่านรับราชการในตำแหน่งสูงหลายคน บุตร ของท่านที่รู้จักกัน หลายคนก็เป็นผู้ที่มีมารยาทดีงาม ไม่ถือตัวเย่อหยิ่งเป็นคนเรียบร้อยและใจ ดีโดยเฉพาะคุณปรีดิมีความกรุณาต่อจิณมากที่สุดมีธุระอะไรก็เป็นห่วงช่วยเหลืออย่างดี

แม้ท่านจะอายุมาก แต่เป็นคนว่องไวทำอะไรแคล่วคล่องเหมือนคนหนุ่มวันที่ ท่านจะจากพวกเราไปนั้นท่านกลับบ้านเวลา ๕ โมงเย็นภายในหนึ่งนาทีเสียงท่านอาบน้ำชู่ ชำ

อยู่ในห้องน้ำ ในใจยังคิดเป็นห่วงว่าท่านน่าจะพักให้หายเหนื่อยสักประเดี๋ยวรับอาบน้ำตอน
เหนื่อยๆ ไม่ดีเลย

นับว่าเป็นบุญของท่านอย่างหนึ่งที่มีได้เจ็บปวดทรมานกาย ในการเจ็บไข้อย่างคน
ทั่วๆ ไป จากไปอย่างสงบแต่ก็ออกใจหายมิได้เมื่อทราบข่าว ขอให้คุณพระจงประสพความสุข
ในสัมปรายภพด้วยเทอญ

ลำอังก์ ช่วงเกษตร

คำไว้อาลัย

ดิฉันขอถือโอกาสนี้สรรเสริญคุณความดีของตระกูล “สุจริตกุล” เนื่องจากเป็นตระกูลที่มีคุณประโยชน์ต่อสังคมมาหลายชั่วคน และเนื่องจากสนิทสนมกันมาเป็นเวลาช้านาน ตั้งแต่ครั้ง ท่านบิดาของท่านเจ้าคุณสุธรรมมนตรีกับคุณย่าของดิฉัน และลูก ๆ ของท่านเจ้าพระยาภักดีนั้นก็เป็นเพื่อนสนิทกันมาแต่เล็ก ๆ ได้แก่คุณพระสุจริตสุภา สมเด็จพระนางเจ้าอินทรศักดิศจี ในรัชกาลที่ ๖ และคุณพระพิบูลย์ไอศวรรย์ ตลอดจนลูกหลานรุ่นหลัง ๆ

ท่านเจ้าพระยาสุธรรมมนตรี เป็นผู้มีจิตใจเมตตากรุณา เกียรติคุณไม่ถอยศรัทธา คบคนที่มีคุณธรรมประจำใจ ไม่ใช่คบคนที่เปลือกนอก กับดิฉันท่านก็เมตตาทั่วไกรมาตั้งแต่เล็ก ๆ เหมือนลูกหลาน ความกรุณาที่ท่านมีต่อดิฉัน จึงติดตรึงอยู่ในดวงใจตลอดมาไม่มีวันเสื่อมคลาย และความรู้สึกที่ดิฉันมีต่อตระกูลนี้ ก็รักใคร่เสียยิ่งกว่าญาติสนิท

สายเลือดที่ดีและคุณธรรมประจำใจนี้ ท่านได้ถ่ายทอดให้ลูกหลาน ฉะนั้นคุณพระพิบูลย์ไอศวรรย์จึงเป็นผู้ที่ทำประโยชน์ให้กับสังคม เพราะคุณพระเป็นผู้พิพากษาที่เที่ยงธรรม ตรงไปตรงมา อันเป็นคุณธรรมที่สำคัญมากสำหรับข้าราชการ และลูก ๆ ของคุณพระก็เป็นผู้ที่ทำประโยชน์แก่สังคมมากเช่นกัน ถ้าสังคมมีแต่ตระกูลที่ทำการงานอันเป็นคุณแก่สังคมแล้ว ก็จะมีแต่ความเจริญไม่มีความเสื่อม

ด้วยอำนาจบุญคุณทั้งหลายที่ดิฉันประกอบมา ขอจงลดบันกาลให้ดวงจิตที่ก่อปรต้ายผลานิสงส์ที่คุณพระได้ทำไว้จงไปสู่สุคติภพที่มีความสุขยิ่ง ๆ ขึ้นไปตลอดกาล.

คุณหญิงระเบียบ สุนทรลิขิต

(ระเบียบ ไปตระนันท์)

อาจารย์อภิธรรม และ วิปัสสนา วัดเพลงวิปัสสนา

ที่ปรึกษาพุทธสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

อุปนายกสมาคมสังคัมสังเคราะห์ทางจิต วัดสระเกษ ฯลฯ.

คำไว้อาลัย คุณพระพิบูลย์ไอศวรรย์

มรณกรรมอันมิได้คาดคิดไว้มาก่อนของคุณพระพิบูลย์ไอศวรรย์ ยังให้เกิดความตกใจอาลัยรักแก่คนทั้งหลายเป็นอันมาก ดังจะเห็นได้ในวันพระราชทานอาบนํ้าศพและวันพระสวส ได้มีผู้ใหญ่ เพื่อนฝูงมิตรสหาย และญาติของคุณพระพิบูลย์ไอศวรรย์ไปกันแน่นขนัดทุกวัน เป็นการแสดงให้เห็นชัดว่า เมื่อคุณพระพิบูลย์ไอศวรรย์ยังมีชีวิตอยู่นั้น ได้มีจิตใจอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เป็นที่เคารพรักแก่คนทั้งหลายทั้งปวงเป็นเอกประการ

ผมเป็นคนหนึ่งที่มีความอาลัยเป็นอันมาก เพราะเป็นเพื่อนที่สนิทสนมกันและได้เริ่มรู้จักกับคุณพระพิบูลย์ไอศวรรย์เมื่อราว พ.ศ. ๒๔๗๔ โดยย้ายไปร่วมงานกันที่ศาลพระราชอาญา (เวลานี้เรียกว่าศาลอาญา) คุณพระ ๖ ทำหน้าที่ศาลยุติธรรม มีความเจริญในตำแหน่งศาลสูงขึ้นเป็นลำดับจนถึงดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา ปฏิบัติหน้าที่สมศักดิ์ศรีของตุลาการเป็นอย่างดี

คุณพระ ๖ เป็นผู้ที่มีสกุลสูง มีครอบครัวใหญ่ มีบุตรธิดา ๔๐ กว่าคนที่ยังมีชีวิตอยู่ในขณะนี้ ๓๑ คน คุณพระ ๖ มีความสามารถเป็นพิเศษในการอบรมให้บุตรธิดามีสมรรถภาพดีเยี่ยม ให้การศึกษาดีเลิศ เรียนหนังสือเก่งทุกคน แม้กระทั่งในชั้นหลานก็เช่นกันได้ปริญญาเกียรตินิยมหลายคน ได้ปริญญาต่างประเทศหลายปริญญาหลายคน ได้ทุนของทางราชการไปศึกษาต่างประเทศถึง ๔ คน ไปโดยทุนส่วนตัว ๑ คน เวลานี้ได้รับราชการในตำแหน่งใหญ่และสำคัญ ๆ อันมีเกียรติเกือบทุกคนนับว่า คุณพระ ๖ ได้สร้างบุญกุศลไว้ในชาติปางก่อนมากมาย จึงมีผลเป็นที่ประจักษ์ถึงปานนี้ ยากที่ใครจะเสมอเหมือนได้

ตามปกติคุณพระ ๖ ก็มีฐานะดีมาอยู่แล้ว แต่ก็ยังได้ลาภจรโดยไม่คาดหมายมาก่อนเป็นเนืองนิตย์ เมื่อประมาณ ๑๐ ปีเศษมานี้ คุณพระ ๖ ได้ไปหาอาจารย์บุญมี เมธางกูร อาจารย์บรรยายธรรมโรงเรียนมงคลทิพย์อภิธรรมมูลนิธิวัดพระเชตุพน เพื่อขอทราบเหตุผลว่า ทำไมคุณพระ ๖ จึงถูกลอตเตอรี่แทบทุกงวดอาจารย์บุญมี เมธางกูร ประหลาดใจมาก

เพราะไม่เคยมีใครถามเช่นนั้นมาก่อนเลยเมื่อไปที่บ้านของคุณพระ ๖ ได้ตรวจพบว่ามีเทวดาซึ่งเป็นเด็กประจำที่ศาลพระภูมิบ้านของคุณพระ ๖ เป็นผู้ช่วยให้คุณพระ ๖ ได้ลากแทบทุกเดือนโดยการเข้าฝันบ้าง โดยสะกิดที่หัวไหล่เวลานอนหลับตื่นขึ้นก็เห็นตัวเลขว้าง โดยคลำใจให้คุณพระ ๖ คิดนึกตัวเลขขึ้นเองบ้าง คุณพระ ๖ ก็รับว่าเป็นความจริง และบอกว่าคุณพระ ๖ ก็เคยถูกรางวัลใหญ่ด้วยอีกเหมือนกัน เทวดาเด็กได้ต่อว่าคุณพระ ๖ ๖ ว่า ได้ให้ลากแก่คุณพระ ๖ เป็นจำนวนมากแล้ว ไม่เห็นเอาอะไรมาให้เลย อยากขอกินน้ำสัเขียวที่ใส่ขวด (หมายถึงน้ำหวานอัดลมสีเขียว) คุณพระ ๖ ก็จัดให้เสมอมา อาจารย์บุญมี เมธากร อธิบายให้คุณพระ ๖ ทราบว่า ที่ได้ลากเสมอมานั้น ไม่ใช่อำนาจเทวดาเด็กโดยลำพัง หากเป็นเพราะบุญกุศลที่คุณพระ ๖ ได้สร้างสมไว้แต่อดีตชาติอย่างมากมาย จึงเป็นเหตุให้มีเทวดามาช่วยคุณพระ ๖ ดังนั้น ขอให้คุณพระ ๖ ทำบุญกุศลให้มากยิ่งขึ้นเพื่อจะเป็นปัจจัยให้คุณพระ ๖ ได้ลาภยศในชาติหน้าต่อ ๆ ไปอีก และขอให้ไปศึกษาพระธรรมที่โรงเรียนมงคลทิพย์ ๖ ซึ่งมีอดีตผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ศาลฎีกา และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่กระทรวงอื่นๆ ไปศึกษาเป็นจำนวนมาก เรื่องบุญกุศลและเทวดานั้นไม่ใช่ของเหลวไหลลมมายถึงที่บางท่านเข้าใจ สิ่งใดที่มองไม่เห็นด้วยตานี้ไม่ได้หมายความว่าไม่มีจริงเสมอไป หากมีความสงสัยในเรื่องเหล่านี้จะศึกษา ค้นพบ ได้จากพระ ไตรปิฎกซึ่ง แสดงถึงเหตุผล และปัจจัยที่มา ของธรรมเหล่านั้นไว้อย่างละเอียดพิศดารยิ่งนัก

ผมมีความอาลัยคุณพระพิบูลย์ ไชยวรวิทย์ ผู้ล่วงลับ ไปแล้ว เป็นอันมาก และหวังแน่นอนว่า อำนาจบุญกุศลที่คุณพระพิบูลย์ ไชยวรวิทย์ ได้สะสมไว้ และบุญกุศลที่บุตรธิดา ภริยามิตรสหายได้ทำอุทิศให้คุณพระพิบูลย์ ไชยวรวิทย์ ในครั้งนี้ จะเป็นปัจจัยให้เกิดแรงผลักดันให้คุณพระพิบูลย์ ไชยวรวิทย์ ไปปฏิสนธิในสุคติภูมิ และเสวยสุขตลอดกาลนานตามอำนาจของบุญกุศลเหล่านั้น ตามนัยของหลักธรรมที่ว่า สัตว์ทั้งหลายย่อมมีกรรมเป็นของตน.

๑๑๑๑ ๑๑๑๑ ๑๑๑๑

(นายชัย อาตมียะนันท์)

ด้วยความเคารพรักและอาลัย

คุณพระพิบูลย์ไอศวรรย์ (เปรียบ สุจริตกุล) ได้ถวายตัวเป็นมหาดเล็กในองค์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ตั้งแต่รุ่นหนุ่มอายุเพียง ๑๕ ปี โปรดเกล้าฯ ให้อยู่ในตำแหน่ง “นายรองสนิท” ประจำกองมหาดเล็กทั้งเครื่อง และเป็น “นายสุจินดา” เมื่อโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนขึ้นเป็นมหาดเล็กห้องพระบรรทม ต่อจากนั้น ก็ได้รับพระราชทานโปรดเกล้าฯ ให้อยู่ในตำแหน่ง “จ่ารง” และเป็น “หลวงฤทธิ์นายเวร” เป็นพระพิบูลย์ไอศวรรย์ รับราชการสนองพระมหากรุณาธิคุณ จนกระทั่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จสวรรคตในปี พ.ศ. ๒๔๖๘ คุณพระเป็นผู้มีเกียรติ ซึ่งพิเศษกว่าใครๆ ในสยามประเทศอีกนับเป็นล้านๆ คน ที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณปกเกล้าฯ จากองค์พระมหากษัตริย์

ในตอนที่ดินันได้รู้จักกับคุณพระท่านนั้น ดินันเป็นเพียงเด็กหญิงตัวเล็กๆ กระฉิตริค โดยเป็นข้าหลวงในองค์สมเด็จพระนางเจ้าอินทรศักดิศจี พระบรมราชินี และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้าฯ คักเลือกขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายตัวต่อองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ล้นเกล้าต้นกระหม่อมรัชกาลที่ ๖ พร้อมด้วยเพื่อนที่อยู่ร่วมกันอีก ๖-๗ คน จึงได้รับเกียรติเป็นข้าราชการฝ่ายใน โปรดเกล้าฯ ให้อยู่ในตำแหน่ง “คุณพนักงานอยู่งาน” ได้รับพระราชทานเงินเดือน เบี้ยหวัด เงินปี เช่นคนของหลวง ดังนั้นคุณพระและดินัน จึงได้ร่วมเป็นข้าในองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระองค์เดียวกัน

ขณะคุณพระอยู่ในตำแหน่ง “จ่ารง” มหาดเล็กห้องพระบรรทม ได้เข้ามาเฝ้าสมเด็จพระบรมราชินีบ่อยๆ ในสมัยนั้น คุณพระ เป็นสุภาพบุรุษอาชานัย รูปงาม นามกัเพราะ หอมฟุ้งจรจรายไปในหมู่กุลสตรี ทั้งนอกและในพระราชฐาน แต่ผู้ที่ชนะใจคุณเจ้ารูปงามผู้ทรงเกียรติคือ คุณโสภา สาวสวย ผดุมาด ร่างสะคราญในยุค ๖๐ ปีก่อน และยังมีแววสวยสะอาด ร่างสะคราญอยู่ในยุคนี้ด้วย

ครั้นเมื่อสิ้นเกล้าฯ ในหลวงรัชกาลที่ ๖ เสด็จสู่สวรรคาลัย พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ เสด็จเสด็จถวัลย์ราชสมบัติสืบสันตติวงศ์ พวกข้าในพระองค์ในสิ้นเกล้ารัชกาลที่ ๖ จึงต้องนำดอกไม้รูปเทียนเข้าไปถวายตัวในใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทสิ้นเกล้ารัชกาลที่ ๗ ในวังหลวง ที่พระที่นั่งไพศาลทักษิณ พวกวังหลวงเรียกพวกเราว่า “คนมรดก” ซึ่งพวกเราที่พลอยสิ้นสุกไปด้วยทุกอย่าง หมกมัวที่ควรจะเป็น คุณพระถูกตัดเงินเลี้ยงชีพ ที่ได้โปรดเกล้าฯ พระราชทานไว้ตลอดชีพ และยังผสมผเสมาถึงเด็กหญิงตัวเล็กๆ อีก ๓-๔ คนด้วย “สิ้นแผ่นดินสิ้นกลิ่นสุคนธ์า วาสนาเราก็นั่นเหมือนกลิ่นสุคนธ์”

ต่อจากนั้น คุณพระ ก็เดินทางไปเรียนกฎหมาย ณ ประเทศอังกฤษ พี่โสภา จึงพาพวกลูกๆ เข้ามาอยู่ในวังกับคุณพระสุจริตสุภา ในพระราชวังดุสิต พี่โสภาอยู่ตำแหน่งที่ “เกาะกวาง” มีพี่อรุณ ภมรมนตรี คุณหญิงสุภัทรา สิงหลกะ สนั่น เกตุทัต ฉลอง สุคันธานนท์ รวมอยู่ด้วยในตำแหน่งเดียวกัน ขณะนั้น สมเด็จพระนางเจ้าอินทรศักดิศจี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ ๖ ก็ทรงประทับในพระราชวังดุสิต บนพระตำหนัก “สวนนกไม้” บริเวณใกล้เคียง พอจิตฉันอ่านหนังสือถวายสมเด็จพระนางเจ้าฯ ตามหน้าที่ในตอนค่ำเสร็จแล้วก็จะแวะไปหาคุยกันกับพี่โสภา หลานๆ และเพื่อน ๆ บ่อยที่สุด แล้วก็จะได้ดื่มน้ำมะนาวแช่เย็นจากมิคนไค้คนหนึ่ง บอกว่า ดื่มน้ำมะนาวนี้ลดความอ้วนได้ เพราะตอนนั้นพวกเราซักรจะอ้วน

ได้อยู่ใกล้ชิดกัน พี่โสภา เป็นคนใจดี สวย พุดจาเป็นกันเอง ถูกกัน จิตฉันจึงรักและนับถือเธอ และเธอก็รักและเอ็นดูจิตฉัน เราจึงสนิทสนมรักใคร่กันมาตั้งแต่บัดนั้นจนครบ ๓ ปี คุณพระเรียนกฎหมายจบ ได้รับปริญญาเนติบัณฑิตอังกฤษ กลับเมืองไทยเข้ารับราชการเป็นผู้พิพากษาในกระทรวงยุติธรรม ถูกเป็นการพิเศษกว่าธรรมดาสามัญเหมือนกันในบุคคลที่มีบุตรภรรยาแล้วจะรับเรียนกฎหมายอังกฤษให้จบลงได้ภายใน ๓ ปี

เมื่อกลับจากประเทศอังกฤษแล้ว คุณพระก็รับพี่โสภาและหลานๆ ออกมาอยู่ที่บ้านสวนจิตรลดา สมเด็จพระนางเจ้าฯ ท่านก็ทรงมีพระตำหนักเพื่อทรงพระสำราญอยู่ในที่สวนจิตรลดา ดังนั้นจึงเสด็จออกมาประทับเปลี่ยนพระอิริยาบถที่พระตำหนักแทบทุกเวลาเย็น เพราะมีสนามเทนนิส สนามแบดมินตัน ไว้ให้พวกข้าหลวงและผู้ที่มาเฝ้าเล่นถวายทอดพระเนตร คุณพระจะมาเฝ้าและเล่นเทนนิสทุกครั้งที่เสด็จออก เมื่อได้พบกับจิตฉัน ท่านก็ให้ความสนิท

สนมปรานีเช่นเคย กับพี่โสภาทลอจนถึงพวกหลาน ๆ บุตรีตาของท่าน ดิฉันก็ได้อุ้มชู
หยอกล้อกันมาแต่เล็ก ๆ ด้วยความรักและเอ็นดู ดังนั้นความรักใคร่สนิทสนมนับถือจึงเพิ่มพูน
มากขึ้นตลอดมา คุณพระท่านก็เอ็นดูและให้เกียรติดิฉันเสมือนน้องสาวของท่านคนหนึ่ง ตอน
หลังนี้ ถ้าไปหาพี่โสภาทที่บ้านประตูน้ำภาษีเจริญ เวลาคุณพระกลับมาจากข้างนอก เมื่อได้
ยินเสียงดิฉันคุยกับพี่โสภาท ท่านจะหยอกล้อโดยตะโกนขึ้นมาก่อนปรากฏตัวว่า “อ้อ คุณหญิง
คุณหญิงมารี” หรือเวลาท่านไปพบดิฉันที่อื่นไม่มีพี่โสภาทอยู่ด้วย เวลาแนะนำตัวดิฉัน ท่าน
จะแนะนำกับคนอื่นว่า “นี่ น้องสาวของคุณนาย” ส่วนพี่โสภาทก็เหมือนกัน เวลาไปไหน
ด้วยกัน พี่โสภาทจะแนะนำว่า “นี่ น้องสาวของคุณพระ” ก็เป็นเรื่องขบขันที่อยู่

ตั้งแต่เป็นเด็กจนอายุบ้านนี้ ได้สนิทสนมรักใคร่กับครอบครัวของคุณพระมา ๕๐
ปีเศษ เมื่อได้พิจารณาคุณแล้วรู้สึกว่าคุณพระ ท่านเป็นบุคคลที่มีอะไร “พิเศษ” ในตัว
ของท่านมากอยู่ ไม่ทราบว่าจะมีใครเห็นตามด้วยหรือเปล่า เช่น

๑. เกิดมาในตระกูล “สุจริตกุล” ราชนิกุลอันทรงเกียรติ
๒. มีบุญวาสนาได้อยู่รับใช้ใกล้ชิดพระยุคลบาทพระเจ้าเหนือหัว
๓. มีความรอบรู้ประคับตัวให้เป็นที่เคารพนับถือของญาติมิตรเพื่อนฝูง
๔. มีศรีภรรยาที่มีน้ำจิตน้ำใจ กว้างขวางดุจดั่งน้ำในพระมหาสมุทร น่ารัก
น่านับถือ
๕. เป็นผู้มีโชคดีเป็นพิเศษ ในการได้เคยถูกลอตเตอรี่ที่ได้รับรางวัลเงินจาก
ต่างประเทศ และถูกลอตเตอรี่ได้รับเงินในเมืองไทยแทบทุกงวด แม้แต่ห่วย
ท่านก็มีฉันทพิเศษที่คิดตัวเลขได้ถูกต้องบ่อยครั้ง จนเมื่อได้พบท่านแล้วต้อง
ขอเลข ดุจดั่งท่านเป็นเจ้าพ่อ ยิงขึ้นแหละ
๖. มีบุตรีตา ที่ได้รับการถ่ายทอดสายโลหิตจากสมออันเลื่องลือลาตของท่าน
มาร่ำเรียนอยู่ในอันที่สูงสุดทุกคน และได้เข้ารับราชการในตำแหน่งสูงเด่น
สุด อันมีเกียรติและศักดิ์ศรีทั้งในประเทศและต่างประเทศ เชิดชูวงศ์ตระกูล
อย่างยากที่จะมีผู้ใดเปรียบเทียบได้

ตลอดชีวิตที่คุณพระดำเนินอยู่นั้น แม้จะมีอายุล่วงเลยมาจนถึง ๘๐ ปีเศษแล้ว ก็ยังไม่เคยเห็นเลยว่า คุณพระจะเจ็บป่วย ท่านเป็นผู้ที่มีพลานามัยดีเลิศ ทั้งร่างกาย สมองและจิตใจ ก็พิเศษอย่างว่า “คนไม่มีโรคเป็นยอดแห่งลาภ” จวบจนถึงวาระสุดท้าย ชีวิตของท่านก็ไปได้ในลักษณะพิเศษกว่าบุคคลอื่น ๆ อีกนั่นแหละ คือไปได้สวย สะดวกสบาย สงบเรียบและอย่างมีความสุข เรียกว่าไปอย่าง “พิบูลย์โอศวรรย์” สมชื่อก็แล้วกัน

ด้วยเดชพระบารมีปกเกล้า ฯ ประกอบด้วยผลแห่งกุศลกรรมที่คุณพระได้กระทำ มาเป็นพิเศษจึงได้กล่าวมาแล้ว เชื่อว่าวิญญานของคุณพระคงจะได้เดินทางไปดีเป็นพิเศษ เช่นกัน และบ้านที่ท่านคงจะได้ไปเข้าเฝ้าองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๖ และ สมเด็จพระนางเจ้าอินทรศักดิศจีด้วยความชื่นชมแล้ว นั่นหมายถึงความสุข ความสงบของท่านในภพเบื้องหน้าโน้น จนนตราบขัณจิณิรันดร์

เจริญ ถัดพลี

ปากน้ำ สมุทรปราการ

๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๒๒

คำไว้อาลัย

บ้านวัดสิงห์

ดิฉันได้ทราบข่าวมรณกรรมอันมิได้คาดคิดไว้อีก่อน ของคุณพระพิบูลย์ ไชยวรรย์ และรู้สึกเป็นเกียรติที่ได้มีโอกาสเขียนคำไว้อาลัยในวาระสุดท้าย ดิฉันเป็นคนหนึ่งที่มีความอาลัยคุณพระพิบูลย์เป็นอย่างมาก และไม่เคยมคิดเลยว่าท่านจะล้มเจ็บลงอย่างกะทันหันด้วยโรคหัวใจวายอย่างไม่มีวันกลับ และจากลูกเมียไปโดยที่ไม่มีโอกาสที่จะได้พุดจาสังเสียดกันเลย ทั้งความอาลัย และเสียดายให้กับดิฉันและลูก ๆ อย่างสุดซึ้ง ในระหว่างที่ท่านมีชีวิตอยู่ มีน้ำใจดีต่อลูกเมียทุกคน ดิฉันได้สูญเสียสิ่งที่มีความค่าที่สุดในชีวิต แม้จะทราบว่าความตายนั้นเป็นของธรรมดาที่มนุษย์ทุกรูปทุกนามหลีกเลี่ยงไม่พ้น ก็ยังมีความเสียใจและอาลัยอย่างหาที่เปรียบมิได้

ฉะนั้นการที่คุณพระพิบูลย์ ไชยวรรย์ ละทิ้ง โลกนี้ ไปสู่โลกทิพย์ ดิฉันมีความปรารถนาขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลกจงดลบันดาลดวงวิญญาณของท่านไปสู่สุคติในสัมปรายภพหน้าเทอญ หากชาติหน้ามีจริงก็ขอให้ได้พบกันอีก และรักใคร่สนิทสนมกันเหมือนอย่างที่เป็นมาแล้ว

ด้วยความเคารพรักและอาลัยยิ่ง

นันทาและลูก ๆ สุจริตกุล

เป็นบุญของตุ้ยที่ได้เกิดเป็นลูกคุณพ่อ

คืนวันที่ ๑๗ ต.ค. เวลาตี ๒ เศษๆ ตุ้ยได้รับโทรศัพท์จากคุณแม่แล้วว่าคุณพ่อเสียเสียแล้ว ตุ้ยตกใจมากไม่อยากจะเชื่อ ก็เมื่อเย็นวานวันที่ ๑๖ ต.ค. ตุ้ยยังโทรศัพท์คุยกับคุณพ่ออยู่เลย คุณพ่อยังเล่าว่า คุณพ่อถูกล็อตเตอรี่วันหลายใบ คุณพ่อก็แข็งแรง ไม่เจ็บไข้อะไรมาก ในความรู้สึกของตุ้ยคุณพ่อจะไม่มีวันเป็นอะไร คุณพ่อจะต้องอยู่เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรให้กับลูกๆ ไปอีกนานแสนนาน แต่คืนนี้คุณพ่อก็ได้จากไปจริง ๆ ตุ้ยรู้สึกเสียใจมาก เสียหายคุณพ่อ และคิดถึงคุณพ่อขึ้นมาอย่างจับใจ ภาพคุณพ่อ คำพูดของคุณพ่อและประสบการณ์ต่าง ๆ ในอดีตก็ปรากฏเด่นชัดขึ้นมาในความทรงจำ

ตุ้ยเริ่มเรียนหนังสือที่โรงเรียนเซนต์ฟรังฯ พออายุได้ ๖ ขวบก็ย้ายมาเข้าโรงเรียนเซนต์มารีนาส เข้าเรียนชั้น ป. ๓ ตุ้ยเรียนไม่ได้ความเลย สอบที่ไรได้ตั้งที่ ๓๐ กว่าเกือบโหล แม้ว่าจะอ่านหนังสือออก แต่ก็อายุน้อยเกินไป ไม่โตพอที่จะเข้าใจคำถามของข้อสอบ ไม่รู้ว่าถามอะไร คุณพ่อก็หาทางแก้ไขโดยหาคนมากอยยไล่หนังสือให้ในวันก่อนสอบ ชักซ้อมว่าถ้าถามอย่างนี้จะตอบว่าอย่างไร การเรียนของตุ้ยก็ค่อยดีขึ้น พอขึ้นชั้น ป. ๔ ก็พอเรียนได้โดยไม่ต้องอาศัยคนกวทวิชา พอขึ้นเรียน ม. ๑ (ป. ๕) เทอมต้นตุ้ยสอบได้ที่ ๑ วิ่งกลับมาเรียนให้คุณพ่อทราบ คุณพ่อไม่ยอมเชื่อ ต้องไปคุ้ประกาศที่โรงเรียนเอง อันที่จริงตุ้ยคงจะพลุก เพราะตุ้ยไม่ค่อยจะชอบเรียนหนังสือเท่าไร คุณพ่อก็รู้ทันประกาศให้เงินรางวัลล่อใจว่า ถ้าได้ที่ ๑ ต่อไปอีกจะให้รางวัลครึ่งละ ๑๐ บาท (สมัยนั้นก้วยเดียวซามละ ๕ สตางค์) ความอยากได้เงินรางวัลก็เลยจำใจต้องขยันเรียน และคว่ำเงินรางวัลบ่อย ๆ จนคุณพ่อต้องด พอไม่มีรางวัล ตุ้ยก็ซีเกียจท่องหนังสือ คุณพ่อก็เปลี่ยนวิธีการใหม่ เป็นจ้างให้ท่องหนังสือ เช่นท่องลิงกัวโฟนภาษาอังกฤษ โดยคิดเป็นบท บทละ ๑ บาท โดยคุณพ่อจะคุมไล่เอง ถ้าท่องได้ขึ้นใจบทก็จะจ่ายเงินให้ทันที ซึ่งวิธีนี้ก็ช่วยให้ตุ้ยและ

น้อง ๆ มีพื้นฐานภาษาอังกฤษดีขึ้น และเมื่อเรียนชั้นสูง ๆ ขึ้น คุณพ่อก็คอยเชียร์ว่า “เข้าร่วมปีเตอร์มารคา วิทยาเข้มวงควคชนั” พี่น้องจะต้องเรียนให้ได้ดีเหมือนกันทุกคน ค่อย ๆ จำเป็นจะต้องรักศักดิ์ศรีของตัวเองให้ทัดเทียมพี่ ๆ น้อง ๆ เลยกลายเป็นคนเรียนดีมาตลอดทั้งนี้เพราะฝีมือคุณพ่อแท้ ๆ ที่เดียว

คุณพ่อปกครองเลี้ยงดูลูก ๆ ตามระบบประชาธิปไตย คุณพ่อใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของลูก ๆ ยอมให้ลูก ๆ วิพากษ์วิจารณ์ และคุณพ่อจะตอบด้วยอารมณ์ขันเสมอ เมื่อคุยยังรุ่น ๆ พี่น้องอยู่บ้านกันพร้อมเพรียง เราทานข้าวเย็นพร้อมกันทุกวัน และมักจะมีการเปิดอภิปรายทั่วไปในเรื่องต่าง ๆ เสมอ วันหนึ่งเราซักถามคุณพ่อว่าทำไมคุณพ่อจึงชอบมีเมียมาก ๆ คุณพ่อก็ตอบว่า “เป็นความสุขของพ่อ คนเราย่อมมีสิทธิ์ที่จะหาความสุขส่วนตัว ตอนนั้นลูกยังเด็กอาจจะไม่เข้าใจ แต่เมื่อลูกโตขึ้นลูกก็จะเข้าใจเอง” คุยก็ชักต่อไปว่า แล้วทำไมคุณพ่อชอบมีลูกมาก มีลูกมากก็ยากจนสิคะ คุณพ่อน่าจะรู้จักวางแผนครอบครัว ถ้าคุณพ่อมีลูกน้อย ๆ คุณพ่อก็จะสบาย และรวยกว่านี้มาก คุณพ่อก็ตอบว่า “เดี๋ยวพ่อก็สบาย แล้วพ่อก็รวยแล้ว ก็รวยลูกยังงี้ละ แล้วอันที่จริงพ่อก็ชอบมีลูกมาก ๆ เพราะลูกพ่อดี การมีลูกดีก็ควรมีให้มาก ๆ เปรียบเหมือนไม้ต้นไหนให้ผลดีงามก็ควรขยายพันธุ์ให้มาก ๆ มิใช่หรือ” คุณพ่อเย้าต่อไปอีกว่า “ลูกควรภูมิใจที่เป็นลูกพ่อเมื่อคุณย่า (ท่านผู้หญิงสุธรรมมนตรี) ตั้งท้องพ่อ ท่านฝันว่ามีเทวดามายืนที่ปลายเท้าแล้วล้มทับคุณย่า เกิดเป็นลูกพ่อก็เท่ากับเป็นลูกเทวดาเชยวนา”

คุณพ่อรักลูกมาก มีความรับผิดชอบต่อลูกทุกคน มุ่งหวังที่จะให้ลูก ๆ มีวิชาความรู้สูง ๆ การให้การศึกษาแก่ลูกมาก ๆ ย่อมสิ้นเปลืองมาก แต่คุณพ่อก็ไม่เคยบ่นไม่เคยย่อท้อ คุณพ่อจะมีมรดกสำหรับตัวเอง ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ซื้อหาอะไรแพง ๆ ให้ตัวเองจะกินอะไรแพง ๆ คุณพ่อก็เสียค่ายบนว่า “ท้องไม่มีกระจก” ไม่จำเป็นจะต้องกินอะไรที่แพงจนเกินไป แต่ถ้าเกี่ยวกับการเรียนของลูก ๆ คุณพ่อจะไม่เคยเสียค่ายเงินเลย ลูก ๆ ขอเงินซื้อหนังสือเครื่องเรียนต่าง ๆ คุณพ่อไม่เคยขัดข้องเลยสักครั้ง คุณพ่อชื่นชมจิตใจมาก

ทุกครั้ง ที่ลูก ๆ นำรางวัลการเรียนมาอวด คุณพ่อจำสถิติการเรียนของลูกทุกคนได้ดี คุณพ่อจะเก็บหนังสือพิมพ์ทุกฉบับที่ลงข่าวลูก ๆ ใครไปใครมาก็อวดคุยเรื่องลูก ๆ ให้ฟังไม่ได้ ซึ่งพวกเราลูก ๆ มักจะอายคอยหลบ พอได้ยินคุณพ่อคุยเรื่องของคนไหน น้อง ๆ จะร้องว่า “โซแปง” (เป็นไค้มาจากในหนังเรื่องโซแปงที่มีบิตาชอบคุยอวดลูก) แล้วพวกเราจะหลบไปวิ่งเล่นกันทันที

เมื่อลูก ๆ เรียนจบ คุณพ่อก็จะคอยดูแลฝากฝังให้ลูก ๆ มีงานทำเป็นหลักฐาน แม้ลูก ๆ จะแต่งงานไป คุณพ่อก็ยังห่วง คอยถามทุกข์สุขและเป็นที่ปรึกษา ชอบแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ ช่วยเหลือในการทำมาหากิน เมื่อคุณพ่อเกษียณราชการ มีเวลาว่างมากขึ้น คุณพ่อก็ช่วยทำธุระให้ลูก เช่น เสียภาษีที่ดิน ราววัดชีเขตที่ดิน ช่วยซื้อที่ดินขายที่ดินให้ตุ้ย เวลา มีธุระไปกราบขอรบกวนคุณพ่อ คุณพ่อจะตอบว่า “พ่อว่างพ่อจะทำให้ พ่อยินดีทำธุระให้ลูก ๆ เสมอ ขอให้บอกมาเถอะ พ่อจะทำให้ทันที”

นอกจากเลี้ยงลูกแล้ว คุณพ่อยังเลี้ยงเด็กไว้หลายคน โดยให้ทำงาน เช่น รกน้ำ ตันไม้ ทำสวน เลี้ยงไก่ เลี้ยงหมู และเรียนหนังสือไปด้วย คนไหนเรียนดีคุณพ่อจะส่งเสริมให้เรียนสูง ๆ และมีงานทำเป็นหลักฐาน เจริญก้าวหน้าในชีวิตนับได้หลายคนทีเดียว

คุณพ่อเป็นคนขยันไม่ค่อยชอบอยู่ว่าง คุณพ่อชอบเลี้ยงสัตว์ เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา เทโพ เลี้ยงหมู ทำสวนครัว ปลูกต้นไม้ คุณพ่อมีความศรัทธาในพระ เช่น ในระหว่างปี ๒๕๔๒-๒๕๔๕ คุณพ่อมองเห็นประโยชน์ของสนธิสัญญา (ที่กำลังสนใจกันมากในขณะนี้) คุณพ่อจึงปลูกสนไว้ที่บ้าน ที่ถนนราชมติเป็นจำนวนมาก แล้วขยายพันธุ์ ไปปลูกที่วัดสังฆารามบุรี ทำเป็นสวนสนในเนื้อที่ ๔๐ ไร่ และทางราชการก็สั่งซื้อกิ่งสนตอน เพื่อนำไปปลูกที่ จ.ว. ชายทะเลหลายแห่ง คุณพ่อก็จะระดมกำลังคนงานและลูก ๆ ช่วยกันตอนต้นสน เพื่อส่งให้ทางราชการอาทิตย์ละหลาย ๆ ร้อยกิ่งบางอาทิตย์เป็นพันกิ่ง พวกเราลูก ๆ ก็รับจ้างคุณพ่อตอนต้นไม้ได้สตาจไปกินขนมคนละหลาย ๆ เหมือนกัน จนเมื่อเกิดสงครามทางราชการจึงได้หยุดสั่งซื้อกิ่งสน แต่คุณพ่อก็ยังขยายพันธุ์ไปปลูกจนเต็มเนื้อที่ ๔๐ ไร่ เจริญ

งอกงามดี ตอนอพยพเราก็ก็นอนที่สวนสนนี้ เมื่อสนโตพอสมควร คุณพ่อก็ตัดต้นสนขาย แล้วปลูกลูกจรีและทอดลงเลี้ยงครึ่งแทน จนที่ดินมีราคาสูงขึ้น จึงแบ่งที่แปลงนี้ขายเพื่อเลี้ยงลูกๆ ต่อไป

คุณพ่อเป็นคนมีความสุข ไม่เคยวิตกอะไรจนเกินไป อารมณ์ดี นอนหลับง่าย ยามเมื่อมีปัญหา คุณพ่อก็จะค่อยๆ คิดแก้ไขด้วยใจสู้ ไม่เคยที่จะถอย มีความหวังอยู่เสมอ คุณพ่อมักจะพูดว่า “พ่อเชื่อว่าพ่อไม่มีวันจะอับจน เพราะพ่อสร้างแต่ความดี” แม้ยามที่มีปัญหาการเงินเศรษฐกิจไม่ดี ทุนเงินไม่ทัน คุณพ่อก็ยังไม่วิตก เพราะมั่นใจว่าจะต้องถูกลอตเตอรี่แน่ๆ แล้วคุณพ่อก็ถูกลอตเตอรี่จริงๆ คุณพ่อไม่เคยคิดทะเลาะทะเลาะกันกับใครในตำแหน่งหน้าที่ หรือเกียรติยศอะไรจนเกินไป คุณพ่อถือภาษีว่า “บุญมีมาเอง” ขอให้เราเป็นคนดี ทั้งจิตทำแต่กุศล คุณพ่อมีความเชื่อมั่นในคุณความดี ในความกตัญญูรู้คุณ ในกุศลจิตเป็นอย่างมาก คุณพ่อปลุกฝังให้ลูกๆ เชื่อมแนยยึดถือในคุณความดี คุณพ่อมักจะพูดเสมอๆ ว่า “ใครเขาไม่ดี ไม่ใช่ความผิดของเรา เราจะต้องทำตัวให้ดีไว้ก่อนเสมอ” คุณพ่อสอนลูกให้รู้จักอภัย ให้คิดถึงน้ำใจของใครๆ ที่เขาสื่อต่อเรา ให้มีน้ำใจต่อคนที่อยู่ใกล้ชิด แม้จะเป็นคนรับใช้ ให้ช่วยเหลือคนอื่น ๆ โดยไม่หวังผลตอบแทน

คุณพ่อมีความสุขกับการซื้อลอตเตอรี่ และถูกลอตเตอรี่ทุกวันที่ออกสลาก คุณพ่อจะคอยฟังวิทยุ คุณพ่อถูกลอตเตอรี่ได้ง่ายๆ เคยถูกทุกรางวัล ระยะเวลาๆ คุณพ่อถูกเกือบทุกงวดติดต่อกันมาตั้งแต่ ๕๐ กว่างวด ถูก ๒ ใบบ้าง ๓ ใบบ้าง ๑๐ ใบบ้าง บางงวดถูกรางวัลใหญ่ บางงวดเลขท้าย ๓ ตัวออก ๕ ครั้ง คุณพ่อถูกถึง ๔ ครั้งก็มี ลูกๆ ก็สงสัยว่าทำไมคุณพ่อถึงถูกลอตเตอรี่เก่งนัก คุณพ่อก็เล่าว่า “เมื่อหนุ่มๆ พ่อให้เงินเขาไปหลายแสน แล้วถูกเขาเบียดไป เทวดาเบียดบนท่านก็เลยใช้หนี้ให้พ่อแทน แล้วอีกอย่างหนึ่งพ่อทำบุญโดยให้เงินคุณย่าไปทำบุญทุกเดือน และทุกครั้งที่คุณย่าต้องการ พ่อก็เลยได้รับผลบุญนี้มา แล้วผลบุญที่คุณย่าทำก็จะมาถึงลูกด้วยนะ”

คุณพ่อก็มีสุขภาพดี แม้เมื่ออายุเลย ๘๐ ก็ยังแข็งแรง เดินเหินไปไหนมาไหนได้สบาย ผมงก็ไม่หงอก ความจำก็ยังดีเยี่ยม คุณพ่อก็มีชีวิตอย่างมีความสุขมาโดยตลอด แม้

ถึงวาระจำต้องจากไป คุณพ่อก็จากไปอย่างสุขสงบ ไม่ต้องเจ็บปวดทรมานแต่อย่างใด ตู๋
ได้แต่ใจหาย เสียใจ อาลัยรักคุณพ่อเป็นอย่างยิ่ง

คุณพ่อได้ให้กำเนิด เลี้ยงดูอบรมสั่งสอน ได้ให้สิ่งที่มีคุณค่ายิ่งกว่าทรัพย์สิน
เงินทอง คือให้วิชาความรู้ ปลูกฝังคุณธรรม ให้ข้อคิด หลักธรรม และปรัชญาชีวิตซึ่ง
ได้ช่วยให้ตู๋เอาชนะอุปสรรค และดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข คุณพ่อเป็นพ่อที่พิเศษสุด
นับเป็นบุญของตู๋ที่ได้เกิดเป็นลูกคุณพ่อ

ประภาณี เกษมศรี ณ อยุธยา

คุณพ่อผู้ประเสริฐของลูก

คุณพ่อจากคุณแม่และลูกหลานไปโดยไม่รู้เนื้อรู้ตัว ไม่มีวีแวมมาก่อน แม้ว่าคุณพ่อจะสมควรแก่เวลาในสายตาของสาธุชนทั่วไป แต่สำหรับสมาชิกทุกคนของครอบครัว พวกเราทราบดีว่าคุณพ่อยังแข็งแรงพร้อมด้วยสุขภาพอนามัยอันสมบูรณ์ อีกทั้งสุขภาพจิตก็ดีเยี่ยมยากที่จะหาผู้ใดเทียบได้ ฉะนั้น จึงเป็นธรรมดาที่ลูกหลานจะอดรู้สึกตกใจเสียขวัญในการสูญเสียผู้มีพระคุณอย่างฉับพลันครั้งนี้ไม่ได้

การจากไปโดยมิต้องล้มหมอนนอนเสื่อให้เกิดความทุกข์ทรมานทั้งแก่ตนเอง และแก่ผู้ใกล้ชิดเช่นนี้ เป็นที่ยกย่องสรรเสริญทั่วกันว่า “ท่านมีบุญ” หากจะถือว่าเป็นการปลอบใจให้คลายความเศร้าโศกลงบ้างก็จริงอยู่ แต่ลูกก็เห็นจริงตามนั้นอย่างมิต้องสงสัยประการใด ยิ่งระลึกย้อนหลังนับตั้งแต่จำความได้เรื่อยมาจนปัจจุบัน ก็ยิ่งเกิดความศรัทธาในเรื่องของกุศลผลบุญเพิ่มขึ้น คุณพ่อมีบุญเพราะคุณพ่อเป็นผู้มีจิตใจสะอาดหมดจด เต็มไปด้วยกุศลจิต คุณพ่อมองโลกมองคนในแง่ดีเสมอยามเมื่อชีวิตต้องมรสุมก็กล้าเผชิญด้วยความองอาจ ขวัญดีเป็นหลักเป็นร่วมโพธิ์ทองของผู้อยู่ภายใต้บุญทุกคน

มิใช่แต่เพียงกุศลจิตเท่านั้น คุณพ่อยังรักการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์เป็นชีวิตจิตใจ คุณพ่อเต็มใจช่วยคนให้พ้นทุกข์เสมอ โดยเฉพาะเด็ก ๆ ที่กำลังศึกษาเล่าเรียน คุณพ่อสนับสนุนส่งเสริมอุปการะทั้งเงินทุนและที่อยู่อาศัย จนได้รับความสำเร็จเจริญก้าวหน้าอย่างน่าชื่นใจไปแล้วเป็นจำนวนมาก คุณพ่อมีความสุขที่ได้เห็นผลงานด้านการส่งเสริมการศึกษาแก่เยาวชนของท่าน ฉะนั้น คุณพ่อจึงส่งเสริมให้ลูก ๆ ทุกคนได้ศึกษาเล่าเรียนให้ดีที่สุดตามอัธยาศัยของแต่ละคน และก็คงเป็นเพราะกุศลจิตกุศลกรรมของคุณพ่อนี่เองที่เป็นผลบุญดลบันดาลให้ลูก ๆ ของคุณพ่อแทบทุกคนได้รับความสำเร็จงดงามด้านการศึกษา จนสามารถชิงทุนไปศึกษา ณ ต่างประเทศโดยไม่ต้องใช้ทุนส่วนตัว

คุณพ่อเอาใจใส่ให้การศึกษาบรมลูก ๆ ทุกคนอย่างใกล้ชิดโดยสม่ำเสมอ การอบรมให้ลูก ๆ มีคุณธรรมเป็นยอดปรารถนาของคุณพ่อ วิธีการอบรมของคุณพ่อมิใช่แต่

เพียงพว้าสั่งสอนตามวาระโอกาสอันควรเท่านั้น . ข้อสำคัญอยู่ที่คุณพ่อได้ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างอันประเสริฐ แท้จริงตลอดมาลูกก็ยังจำได้ติดใจไม่รู้ลืมถึงด้วยคำของคุณพ่อที่อบรมให้ลูก ๆ รักเกียรติและศักดิ์ศรีของตนเอง โดยถือว่าเกียรตินั้นมีใช้สิ่งที่ผู้ใดจะมอบให้ได้ นอกจากแต่ละคนจะสร้างชิ้นด้วยคุณธรรมเท่านั้น จึงต้องเทอดทูนรักษาไว้ด้วยชีวิต “เกียรติยศ และชื่อเสียง เป็นของสูงส่ง” คำพว้าสอนทำนองนี้คงอยู่ในโสตประสาทของลูกจนกว่าชีวิตจะหาไม่

คุณพ่ออบรมให้ลูก ๆ มีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ เห็นคุณค่าในน้ำใจไมตรีจิตของผู้อื่นรักเทอดทูน บุชา จงรักภักดีต่อองค์พระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ครัทธาเลื่อมใสในพระบรมพุทธานุภาพ ด้วยการยึดมั่นในคุณธรรม และชาติจะมั่นคงเป็นปึกแผ่นเจริญรุ่งเรืองได้ก็ด้วยประชาชนเป็นพลเมืองที่เพียบพร้อมด้วยคุณสมบัติอันพึงประสงค์ เช่นต้องมีความขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์สุจริต

คุณพ่อปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างให้ปรากฏแก่สายตาทุก ๆ โดยตลอดในทุกสิ่งทุกอย่างที่ได้อบรมลูก ๆ เป็นที่เห็นว่า คุณพ่อได้แสดงความจงรักภักดีต่อองค์พระมหากษัตริย์ทุกรัชกาล ด้วยการที่ไม่เคยยอมขาดเลยแม้แต่ครั้งเดียวไม่ว่าจะมีอะไรเกิดขึ้น ในหน้าที่จะต้องเข้าไปในพระบรมมหาราชวัง เพื่อลงชื่อถวายพระพรในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ในวันขึ้นปีใหม่ หรือโอกาสใด ๆ ก็ตามที่ทางราชการกำหนดไว้ แม้ในยามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมิได้ประทับอยู่ในประเทศไทยก็ตาม

คุณพ่อเป็นผู้พิพากษาที่ขยันหมั่นเพียร รอบคอบ พยายามให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และไม่ยอมทำสิ่งใดที่ผิดกฎหมายเป็นอันขาด คุณสมบัติข้อนี้ของคุณพ่อเคร่งครัดแม้แต่สิ่งเล็กๆ น้อย ๆ ซึ่งมักถูกมองข้ามโดยคนทั่ว ๆ ไปอยู่เสมอ เรื่องนี้เป็นที่ประทับใจ และกล่าวขวัญถึงกันอยู่เป็นเนืองนิตย์ในบรรดาสมาชิกในครอบครัว เช่น ครั้งหนึ่งในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ซึ่งประเทศไทยก็พลอยมีส่วนรับเคราะห์กรรมในครั้งนั้นด้วย ขณะนั้นได้มีประกาศของทางราชการออกมาเป็นระยะ ๆ หลายฉบับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ การขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภค ทำให้มีการห้ามการกักตุน ห้ามมีสิ่งของเครื่องใช้นานาชนิดเกินกว่าจำนวนที่จำเป็น คุณแม่ผู้เป็นแม่

บ้าน ซึ่งมีลูกๆ ของคุณพ่อทั้งหมดอยู่ในความดูแลเป็นจำนวนมาก จึงห่วงใยในเรื่องการขาดอุปกรณ์การเรียนที่จำเป็น เช่น สมุด ดินสอ เป็นต้น คุณแม่จัดซื้อสมุดไว้หลายโหลซึ่งจะใช้ไปได้ไม่นานนักสำหรับครอบครัวยี่สิบกว่าคนที่มีลูกวัยเรียนทั้งสิ้น นอกจากนี้ยังเตรียมเครื่องใช้ที่จำเป็นอื่นๆ ไว้เผื่อสำหรับครอบครัวยุติกันที่จะจัดหาได้ เมื่อคุณพ่อทราบ ท่านแสดงความวิตกกังวลอย่างยิ่ง และสั่งให้คุณแม่จัดการแบ่งปันให้ญาติสนิทมิตรสหายโดยถ้วน ด้วยเกรงว่า การมีจำนวนเกินกว่าความจำเป็นใช้ในขณะนั้น จะเป็นการกระทำผิดตามประกาศของรัฐบาลเรื่องการกักตุนสินค้า

ลูกจำได้ตึกใจถึงความระมัดระวังอย่างสม่ำเสมอตลอดชีวิตของคุณพ่อในเรื่องที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย หรือระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด คุณพ่อสอนลูกๆ ว่า “ไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นก็ตาม ไม่ว่าใครจะทำสิ่งใดผิดก็ตาม เราจะต้องเป็นฝ่ายที่ทำแต่ในสิ่งที่ถูกต้องไว้เสมอ” ลูกจดย้ำคัมภีร์ปฏิบัติตลอดมา รวมทั้งได้อบรมสั่งสอนทั้งลูก และศิษย์ ท่านองเดียวกันนี้ด้วย

คุณพ่อเป็นครูที่ประเสริฐ และวิเศษโดยแท้ นอกจากในด้าน การอบรมจริยธรรมแล้วลูกๆ ทุกคนที่เรียนหนังสือได้ดี หรือดีเด่น ก็เพราะได้คุณพ่อเป็นครูสอน คุณพ่อมีวิธีชักจูงใจให้ลูกๆ สนใจเรียน ด้วยการให้รางวัลเป็นกำลังใจ ที่จริงรางวัลที่ให้แต่ละครั้งเป็นเพียงสิ่งเล็กน้อย แต่ทรงคุณค่ามหาศาลในทางบำรุงขวัญ ทำให้มีมานะที่จะไขว่คว้าสิ่งใดก็ได้สำเร็จ การท่องจำบทเรียนได้แต่ละบทก็ดี การสอบได้ที่หนึ่งแต่ละครั้งก็ได้ คุณพ่อทั้งรางวัลไว้ให้ลูกๆ เป็นเป้าหมายทั้งสิ้น

คุณพ่อมีความจำเป็นเลิศ คุณพ่อมักเล่าเหตุการณ์ หรือประสบการณ์เก่าๆ ที่มีคุณค่าแก่ชีวิตในฐานะเป็นบทเรียนให้ลูกๆ ได้เรียนรู้โดยมิต้องเสี่ยงด้วยตนเองอยู่เสมอ นอกจากนั้นคุณพ่อยังมักทำให้ลูกๆ มหัศจรรย์ใจ ที่คุณพ่อช่างจำวันเดือนปีเกิด ของลูกๆ ทุกคนได้อย่างแม่นยำ ทั้งๆ ที่ลูกของคุณพ่อก็มีจำนวนกว่าสามสิบคน จำได้หมดว่าลูกคนไหนเรียนชั้นใด สอบได้คะแนนร้อยละเท่าใด

ลูกๆ ต่างได้เรียนรู้เรื่องชีวิตจากคุณพ่ออย่างมากมาย แต่มีอีกหลายสิ่งที่คุณพ่อไม่สามารถถ่ายทอดให้กับลูกคนไหนได้ นั่นคือ คุณพ่อก็มี ญาณพิเศษ ก่อให้เกิดความ

มหัศจรรย์ใจแก่สมาชิกในครอบครัวอย่างยิ่ง หลายต่อหลายครั้ง ในเรื่องนี้ น้อง ๆ ที่อยู่ใกล้ชิดกับคุณพ่อในระยะปลายชีวิตของท่าน จะเล่าได้ละเอียด สำหรับลูกซึ่งจากคุณพ่อมากกว่า ๓๐ ปี จึงมิได้ทราบเรื่องครั้งหลัง ๆ แต่เท่าที่ลูกจำได้นั้นก็มีอยู่หลายเรื่อง คุณพ่อมักมีนิมิตร หรือ ลางสังหรณ์อย่างใดอย่างหนึ่งคอยเตือนในเมื่อจะเกิดมีภัยอันตราย หรือ ญาณพิเศษ ประการใดที่สุดจะวินิจฉัย คอยบอกเหตุ ให้สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ทันที่ว่างที เช่น เมื่อสี่สิบสามปีล่วงมาแล้ว ครั้งลูกยังเรียนหนังสืออยู่ชั้นมัธยมปีที่ ๕ (ม.ศ. ๒ ในปัจจุบัน) คุณพ่อตกใจตื่นลุกขึ้นปลุกคุณแม่ตั้งแต่กลางดึก “คุณนาย! คุณนาย! เสียเงินสากลอมสินแล้วหรือยัง?” คุณพ่อเรียกคุณแม่ตาคิดปากว่า คุณนาย ได้ความว่า ทั้งคุณพ่อคุณแม่ต่างก็สับสนในเรื่องนี้ วันรุ่งขึ้นจะถึงกำหนดหมดเขต ถ้าไม่จ่ายเงินค่าสากลอมสินต่อเนื่องกันไป ก็จะมีคดีการถูกรางวัล ฉะนั้นวันรุ่งขึ้น คุณแม่ก็รีบจัดดำเนินการในเรื่องนี้ทันเวลา และในวงวนนั้นเองปรากฏว่าถูกรางวัลที่หนึ่ง ฉบับที่เป็นของลูกสาวคนโตของคุณแม่

อีกคราวหนึ่ง ราว พ.ศ. ๒๔๙๐ หลังสงครามเลิกใหม่ ๆ คุณพ่อร้องตะโกนขึ้นทั้ง ๆ ที่กำลังนอนหลับสนิทในกลางดึกว่า “ไฟไหม้! ไฟไหม้!” ทุกคนต่างตกใจตื่น พวกคุณลุกขึ้นตรวจดูรอบบ้าน ก็ได้ทราบว่าไฟลุกไหม้จริง ๆ ข้างบ้าน จวนจะติดถึงบ้านหลังใหญ่ อาจเป็นด้วยมีคนทั้งกันบุหรืไว้ทั้งแต่ตอนค่ำ จึงคุ้กติกองฟางและเศษไม้เศษกระดาษแถวนั้น ต้องลุกขึ้นดับเป็นโกลาหลหากทั้งไว้ว่าจะรู้สึกตัวบ้านก็คงจะไหม้เกือบหมดทั้งหลังแล้ว

นอกจากนี้ คุณพ่อยังเป็นผู้ที่ผั่นแม่น เกี่ยวกับเลขลอตเตอรี่ ทำให้ท่านสนุกสนานเพลิดเพลินกับการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล งวดละหลายฉบับ และก็ถูกแทบทุกงวด มากบ้างน้อยบ้าง ที่น่าประหลาดที่สุดก็คือ แม่แก่เด็ก หรือลูกหลานที่อยู่ในความอุปการะของคุณพ่อ ผู้ใดที่เป็นเด็กดี มีความกตัญญู มักถูกลอตเตอรี่ บ้างก็ถูกรางวัลที่ ๑ บ้างก็ถูกรางวัลที่ ๒ เป็นที่น่ามหัศจรรย์ยิ่งนัก บางรายคุณพ่อให้เงินแล้วกำชับให้ไปซื้อลอตเตอรี่ ปรากฏว่าถูกรางวัลที่ ๒ แต่ละรายเมื่อโชคดีแล้วก็แยกย้ายกันไปตั้งหลักฐานเป็นปึกแผ่นมั่นคง เป็นที่น่าปลื้มใจที่สุด

คุณพ่อผู้ประเสริฐของลูก ยังมีคุณสมบัติที่ทรงคุณค่าน่าศึกษาอีกหลายประการ
 ซึ่งน้อง ๆ ที่อยู่รับใช้ใกล้ชิดกับคุณพ่อในวาระสุดท้ายของชีวิต คงจะได้บันทึกไว้ให้ปรากฏ
 ได้ระลึกถึง สำหรับลูกหลานที่เฝ้าปรักและบูชาคุณพ่อจนกว่าชีวิตจะหาไม่ คุณพ่อจากไปก็
 เพียงแต่ร่างกาย ส่วนคุณงามความดีของคุณพ่อ และความรักความสัมพันธ์แห่งสายโลหิต
 นั้นมีวันเสื่อมสลายไปจากดวงใจของลูก ๆ อย่างแน่นอน

สุดท้ายนี้ ถวายอนุภาพแห่งคุณงามความดี และกุศลจิต กุศลกรรม ที่คุณพ่อ
 ได้ยึดมั่นถือปฏิบัติมาตลอดชีวิต รวมทั้งอานิสงส์แห่งบุญที่สมาชิกในครอบครัว และญาติ
 สนิทมิตรสหายได้บำเพ็ญให้จงเป็นผลดลบันดาลให้คุณพ่อไปสู่สุคติในสัมปรายภพ เทอญ

สุชาดา ธีระวัฒน์

การจากไปอย่างไม่มีวันกลับของ คุณพระพิบูลย์ไธสวรรย์ (เปียบ สัจจิตกุล)

คืนวันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ ปีมะแม เป็นคืนวันศุกร์ เดือน ๙ แรม ๙ ค่ำ และเป็นคืนที่ฉันจะต้องจารึกถึศตวรรษใจไปจนตลอดชีวิต

คืนนั้น เวลาประมาณห้าทุ่มเศษ คุณพระคุที่ว้จนเล็กและเข้านอนแล้ว ส่วนฉันยังไม่ได้เข้านอน คุณพระคงจะนอนไม่หลับสนิทเหมือนเคย สักครู่ก็ได้ยินเสียงอาเจียนอย่างดัง ฉันเข้าไปดูไม่เห็นมีอาหารอาเจียนออกมา คุณพระบอกว่า “อาหารมันย่อยหมดแล้ว รู้สึกคลื่นไส้เท่านั้นไม่เป็นไร” แต่แทนที่จะนอนต่อไป คุณพระกลับลุกขึ้นนั่งเอามือสองข้างยันเข่าทั้งสองหายใจเฉยๆ ไม่หอบ และบอกว่าหายใจมันคง ฉันนั่งเฝ้านูฟุ้งไถ่ๆ ได้ยินเสียงหายใจดังเหมือนเสียงรินน้ำจากกา ฉันรู้สึกผิดสังเกต จึงขอให้คุณพระไปหาหมอ คุณพระว่า “ไม่เป็นไรพรุ่งนี้ค่อยไปหาหมอก็ได้” พัดเข้ามาช่วยนวดหลังให้คุณพระแอ็ดก็กระชั้นกระโยให้คุณพ่อไปหาหมอ คุณพระขอให้ลองไปรับหมอใกล้บ้านมา แต่หมอบีบบ้านเจ็บ ไม่มีหมอมา คุณพระก็ยังใจเย็นบอกว่า “ไม่เป็นไร พอหายใจหายดังก็คงหาย ฉันหายใจได้ปกติ” ฉันไม่ไว้ใจ จึงขอร้องให้ไปหาหมอที่โรงพยาบาล คุณพระทนอ่อนหวานไม่ไหวจึงลุกขึ้นแต่งตัว ใส่บาฬิคาข้อมือ เอากระเป๋าใส่ส่ตางค์ไปด้วยอย่างกับจะไปธุระธรรมดา พอลงมาจะขึ้นรถก็พอดีพบคุณประธานเพื่อนบ้านซึ่งฝากรถไว้ในบ้าน และคุณพระได้อาศัยติตรถไปธุระเป็นประจำ คุณประธานกำลังเอารถเข้ามาเก็บในบ้านพอดี คุณประธานก็เลยช่วยประคองคุณพระขึ้นรถไปหาหมอด้วย ไปกันทั้งหมด ๕ คน คือ คุณพระ คุณประธาน เนียม (คนเก่าของที่บ้าน) อ้วน (คนขับรถ) และฉัน

คุณพระขอไปโรงพยาบาลเยาวลักษณ์ เพราะว่าเคยรักษาเมียและลูกเล็ก ๆ ของคุณพระเป็นประจำ และไม่ต้องคอยนาน มีหมอตลอดเวลา พอถึงคุณพระก็คุยกับหมอเป็นปกติ หมอตรวจแล้วบอกกับฉันว่าอาการไม่ดี ปอดตีบ ให้รีบไปห้องฉุกเฉินโรงพยาบาล

ศิริราชด่วน แล้วหมอก็นึกยาให้หนึ่งเข็ม บอกว่าเป็นยาขับปัสสาวะ คุณพระซอร้องจะอยู่ที่เขาวัดลัทธิสักคิ่นก่อนหมอม่ายอม คุณพระยังควักเงินค่าฉีดยาให้หมอเอง — ก่อนที่ดิฉันจะถามหมอม่าคิดเงินเท่าไร ดิฉันใจไม่สู้รับพามาขึ้นรถบึ่งไปศิริราชทันที ระหว่างนั่งมาในรถคุณพระยังคุยได้ แต่ไม่ยอมฟังพนักกรต นั่งเอามือเกาะเก้าอี้หลังคนขับตลอดเวลา หายใจกั๊กขึ้นเรื่อย ๆ พอไปถึงคุณประสานซึ่งประคองไปด้วยกิริยาเอารถเข็นอุ้มคุณพระใส่รถเข็นตรงไปห้องฉุกเฉินทันที หมอหน้าห้องถามคุณพระว่าชื่ออะไร คุณพระยังส่งนามบัตรให้คุณหมอจะให้ไปทำบัตรก่อน ดิฉันไม่ยอมเพราะหมอบอกมาว่าให้เข้าห้องไอซียูด่วน บัตรให้คุณประสานไปทำอีกทาง คนรถกิริยาเข็นเข้าห้องไอซียูผ่านหน้าดิฉันไป ดิฉันจะตามเข้าไปเขาปิดประตูใส่หน้า ดิฉันจึงต้องนั่งคอยที่หน้าห้องนั้นด้วยใจระทึก และประเดี๋ยววันคนขับรถที่เข็นรถเข้าไปก็ถูกไล่ให้ออกมา อ้วนบอกว่าหมอบีบหัวใจให้คุณพระตั้งหลายคน ดิฉันได้แก่นั่งนึกว่าจะหาห้องว่างให้อยู่รักษาได้ไหมหลังจากที่พ้นออกมาแล้ว คอยอยู่ประมาณครึ่งชั่วโมงกว่า หมอให้มาเชิญดิฉันเข้าไปทางคานหลังห้องไอซียู ดิฉันกำลังตื่นเต้นไม่ทราบว่ารู้สึกตัวว่าอย่างไรระหว่างเดินไปหาหมอ พอเผชิญหน้าหมอ ๆ บอกว่าท่านสันลมตั้งแต่เข้าไปในห้องแล้ว ดิฉันใจหายวูบ ングไปหมด รู้สึกซาเย็นเหมือนผืนเลื่อนลอย พอดิฉันเข้าไปถึงเตียงคุณพระซึ่งนอนอยู่ในห้องไอซียู เห็นยังมีสายอะไรอยู่ในปากและอยู่ในสภาพที่กลายเป็นศพ ดิฉันเข้าไปกราบแทบเท้าและที่ตัวสองครั้ง แล้วพวกเจ้าหน้าที่ก็รับมาตั้งสายในปากออกและเปลี่ยนเตียงเข็นคุณพระไปจากดิฉันตื้อ ๆ ทันที ดิฉันแทบไม่รู้ตัวว่าตนเองเป็นอะไร พู๊ดได้คำเดียวว่า “แล้วจะทำยังไงดี” ซ้ำอยู่อย่างนั้น หมอก็กมียีนบัตรให้ว่า ให้มารับศพได้ในวันจันทร์ ดิฉันถามหมออย่างงง ๆ ว่า แล้วระหว่าง ๒ วันนี้ศพจะทำยังไง เขาบอกต้องเอาไว้ให้หมอตรวจก่อน เพราะเป็นกรณีพิเศษ ผู้ตายตายกระทันหันและไม่ใช่คนไข้ในโรงพยาบาล ดิฉันก็ได้แต่กลับบ้านอย่างใจลอย ตอนนั้นเป็นเวลาหนึ่งนาฬิกาของคืนวันศุกร์และนับว่าเป็นวันใหม่คือวันเสาร์

กลับมาถึงบ้านรู้สึกหัวเว้งเวงอย่างบอกไม่ถูก บอกกับคนที่บ้านว่า คุณพระไม่มาแล้ว เสียแล้ว ปลูกแอ๊ดกับพั๊ดขึ้นมาบอก แอ๊ดและพั๊ดตื่นขึ้นมาตกใจมาก เพราะไม่ได้คิดว่าคุณพระจะเป็นอะไรมาก ดิฉันโทรศัพท์ไปบอกตุ้ยเป็นคนแรกให้ทำใจ ๆ อย่างตกใจ

คุณพ่อเสียแล้ว คิณนั้นทั้งคิณผู้คิณทั้งบ้านลุกขึ้นมาพุดกันถึงเรื่องคุณพระจนใกล้รุ่ง ไม่มีใครหลับนอน น่านอน เมื่อไปยังคุยไปนวดหลังไปด้วยกัน พอขาดหลับไม่มีคุณพระแล้ว ใจคอไม่อยู่กับตัว คิณนั้นได้อาศัยเคียงข้างคุณพระเป็นครั้งสุดท้าย และได้ทราบการสูญเสียคุณพระเป็นคนแรก ต่อไปจะไม่มีคุณพระอีกแล้วในโลกนี้

คุณพระเป็นคนมีบุญ เพื่อนฝูงญาติมิตรทุกคนเมื่อทราบการตายอย่างรวดเร็วโดยมิได้เจ็บป่วยของคุณพระแล้ว ต่างก็ยกมือทอผ้าว่าท่านมีบุญ คิณนั้นได้รับการเอื้อเฟื้อจากคุณแก้วขวัญ วัชรโรทัย ซึ่งเป็นหลานแท้ ๆ ของคุณพระ ช่วยเหลือจัดการเกี่ยวกับการขอพระราชทานกราบถวายบังคมลา จนได้รับพระราชทานโกศแปดเหลี่ยมพร้อมด้วยฉัตรเบญจา เครื่องประกอบเกียรติยศครบถ้วน และยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรมอีก ๓ คืน นอกจากนั้นในคืนที่ ๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาและสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนาฯ ยังได้พระราชทานพวงมาลาให้ทั้งสี่พระองค์ โดยโปรดเกล้าฯ ให้หม่อมเจ้าวงศานุวัตร เทวกุล องคมนตรี ทรงอัญเชิญมาวางที่หน้าโกศศพ และในคืนวันต่อมา สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชและพระวรชายาได้พระราชทานพวงมาลา โดยโปรดเกล้าฯ ให้ ม.ล. ปิยะ มาลากุล อัญเชิญมาวางหน้าโกศด้วย พระมหากษัตริย์คุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมทุกพระองค์ในครั้งนั้น เป็นที่ปลื้มปิติชื่นชมและเป็นเกียรติอันยิ่งใหญ่แก่คุณพระพิบูลย์ไอศวรรย์และวงศ์ตระกูล คิณซาบซึ้งสลดจะพรรณนาเป็นถ้อยคำ

คุณพระได้รับราชการมานานถึง ๖๔ ปีเต็ม โดยเริ่มต้นจากการเข้ารับราชการเป็นมหาดเล็กหลวงห้องพระบรรทม ได้รับยศเป็นรองสนิท ตั้งแต่อายุ ๑๖ ต่อมาเลื่อนเป็นนายสุจินดา จ่า-จ่ารง หลวงฤทธิ์นายเวร ตามลำดับ ภายหลังย้ายสังกัดมาอยู่กรมมหาดเล็ก จึงได้เป็นคุณพระพิบูลย์ไอศวรรย์ตั้งแต่อายุ ๒๔ พร้อมทั้งเป็นเสือบ้าคนสนิท ตามเสด็จซ้อมรบประจำทุกแห่ง เมื่อครั้งที่คุณพระ (ชื่อเดิม เปรียบ สุจริตกุล) เป็นนายจ่ารงนั้น คุณพระได้รับพระบรมราชานุญาตให้แต่งงานกับคิณ (นางสาวโสภา) โดยกรมกองกลางมหาดเล็กได้ออกหนังสืออนุญาตให้คุณพระแต่งงานกับคิณได้ ในวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๕ (คุณพระอายุ ๒๓ คิณอายุ ๑๘) คุณพระเป็นมหาดเล็กห้องพระบรรทม

คนแรกที่ได้รับพระบรมราชานุญาตให้แต่งงานได้ ตามปกติไม่ทรงโปรดให้มหาดเล็กหองพระบรมมหาราชวังแต่งงาน หลังจากทีพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคตแล้ว คุณพระจึงได้ลาไปเรียนต่อที่ประเทศอังกฤษเพื่อทำเนติบัณฑิตอังกฤษ เมื่อจบการศึกษา กลับมาแล้วก็ได้เข้าเรียนที่ธรรมศาสตร์จนสอบได้ในนิติบัณฑิตไทย หลังจากนั้นจึงได้เข้ารับราชการเป็นผู้พิพากษาลงมา ได้เป็นข้าหลวงยุติธรรมภาค ๕ ประจำอยู่ที่จังหวัดสงขลา จนกระทั่งได้เลื่อนเป็นผู้พิพากษาศาลฎีกาจนครบเกษียณอายุ ๖๐ ออกจากศาลแล้วยังคงเป็นกรรมการที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตลอดจนกระทั่งอายุ ๘๐ คุณพระเพิ่งพ้นจากหน้าที่กรรมการในสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเมื่อเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมาเนือง และเพียงต่ออีกหนึ่งเดือนก็ได้สิ้นชีวิตลง นับว่าคุณพระได้รับราชการมาเกือบตลอดชีวิต

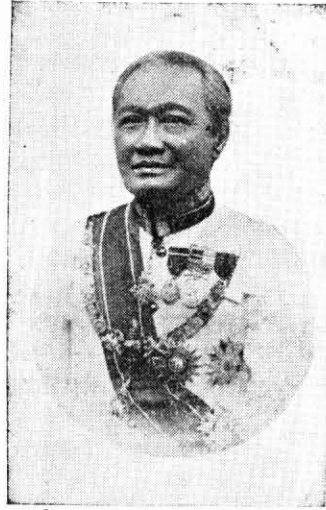
คุณพระมีเพื่อนฝูงหลายสาขา เมื่อเด็กๆ ก็เป็นนักเรียนนายร้อย มีเพื่อนร่วมรุ่นหลายคนซึ่งได้นักตั้งสรกันทุกเดือนตั้งแต่มีจำนวน ๓๐ กว่าคน จนกระทั่งเหลือ ๒ คน คือคุณหลวงบูรณสงครามกับคุณพระ เมื่อเป็นมหาดเล็กก็มีเพื่อนในราชสำนักหลายสาขาทอนที่เป็นผู้พิพากษาก็มีเพื่อนหลายรุ่น ทั้งยังได้สอนวิชากฎหมายที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีลูกศิษย์รักใคร่มาก เพราะคุณพระใจดี ลูกศิษย์ได้เป็นใหญ่เป็นโตไปก็มาก ทั้งคุณพระยังได้รับอุปการะเลี้ยงดูเด็กชายที่ตั้งใจเรียนแต่ขาดทุนทรัพย์ โดยให้อยู่ในบ้านและให้เบียดเบียนไปโรงเรียนจนเรียนสำเร็จตามความสามารถ แล้วก็ช่วยฝากฝังให้ได้ทำราชการในด้านต่างๆ จนเด็กๆ เหล่านั้นบางคนได้เป็นนายพันโท พันเอก ตำรวจบ้าง ทหารบ้าง เป็นผู้พิพากษา หัวหน้าศาลแล้วก็มี คุณพระได้สร้างกุศลไว้ด้วยใจบริสุทธิ์ ผลบุญจึงดลบันดาลให้คุณพระมีความสุขไม่อันจบ

ตลอดงานศพของคุณพระ มีพระบรมวงศานุวงศ์ที่เคารพนับถือหลายองค์ และท่านผู้ใหญ่ที่คุ้นเคยกับคุณพระอีกหลายท่าน อาทิ ท่านประธานองคมนตรีสัญญา ธรรมศักดิ์ และท่านผู้หญิง ท่านองคมนตรีประกอบ หุตะสิงห์ และท่านผู้หญิง หม่อมงามจิตร บุรฉัตร หม่อมกอบแก้ว อาภากร และเพื่อนสนิทมิตรสหายทั้งหลายมากมายซึ่งดิฉันขอประทานอภัยที่มีอาจกล่าวนามท่านได้ครบถ้วน ท่านได้มีพระทัยและมีจิตศรัทธามาช่วยทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้คุณพระ ในคืนที่มีการสวดอภิธรรมก็ได้มีผู้ที่รักใคร่คุ้นเคยมาฟังสวดอย่างอุ้นหนา

ฝาค้าง มีหรีดทั้งดอกไม้สดและดอกไม้แห้งมาประดับอย่างสวยงาม ท่านนายกรัฐมนตรีก็นำ
 กรรณาส่งหรีดมาให้ซึ่งนับว่าเป็นเกียรติยิ่ง ดิฉันรู้สึกปลื้มปิติและประทับใจ จึงขอกราบขอบ
 พระทัยเจ้านาย และกราบขอบพระคุณท่านผู้ใหญ่ทุกๆ ท่าน รวมทั้งมิตรสหายทั้งหลายที่
 ได้กรุณามาในงานศพของคุณพระ ขอวิญญูณของคุณพระจงรับรู้ความกรุณาปรานีของ
 ท่านทั้งหลายและจงไปสู่สุคติในสัมปรายภพด้วยเถิด

สุดท้ายนี้ ดิฉันชื่นใจและขอขอบคุณภรรยาและบุตรธิดาของคุณพระทุกคนที่ได้
 มาเคารพศพกันพร้อมเพรียงทุกๆ ค่ำ โดยไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย ลูกบางคนที่ได้รับราชการ
 อยู่ต่างประเทศก็ยังอุตส่าห์ลาราชการมางานคุณพระ ส่วนบางคนที่ไม่ติดราชการมาได้ ก็ได้
 มาในงานพระราชทานเพลิงศพครบถ้วน นับว่าได้แสดงความรักเคารพบิดาสมกับเป็นบุตร
 ธิดาอันประเสริฐ ขอให้ลูกๆ ทุกคนจงมีความเจริญยิ่งๆ ขึ้น และขอได้รับความคุ้มครอง
 จากคุณพ่อและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ให้ปราศจากโรคพยาธิและภัยอันตรายทั้งปวง.

นางพิบูลย์ไธสวรรย์
 (โสภา สุจริตกุล)

เจ้าพระยาสุธรรมมนตรี ปลื้ม

เจ้าพระยาสุธรรมมนตรี นามเดิม ปลื้ม สุจริตกุล เป็นบุตรพระยาราชภักดี (โค) เกิดปีเถาะนพศก จ.ศ. ๑๒๒๙ ได้ถวายตัวเป็นมหาดเล็กในรัชกาลที่ ๕ ออกไปเรียนวิชาที่ประเทศอังกฤษสอบไล่กฎหมายได้เป็นเนติบัณฑิต กลับเข้ามารับราชการในกระทรวงยุติธรรม พระราชทานสัญญาบัตร เป็นนายห้ศบ่าเรอหุ้มแพรพิเศษ เป็นหัวหน้าผู้พิพากษาศาลโปริสภาที่ ๓ แล้วเป็นผู้พิพากษาศาลคดีต่างประเทศ เลื่อนบรรดาศักดิ์เป็นพระอรรคการประสิทธิ์ ถึงรัชกาลที่ ๖ เป็นอธิบดีผู้พิพากษาศาลคดีต่างประเทศ เลื่อนบรรดาศักดิ์เป็นพระยาพิเชตพิเศษพิสัยวินิจัยโกศล แล้วทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นเจ้าพระยา มีคำประกาศดังนี้.-

ศุภมัสดุ พระพุทธศาสนกาล ๒๔๖๖ พรรษา บัตยุบันสมัยพุทธจิกายนมาส เอกาทศมสูตรทิน รวิวาร กาลกำหนด

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ ฯลฯ พระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริว่า พระยาพิเชตพิเศษพิสัยวินิจัยโกศล ได้ถวายตัวเป็นมหาดเล็กพิเศษในรัชกาลที่ ๕ พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นนักเรียนหลวงส่งไปศึกษาวิชาการ ณ ประเทศอังกฤษ เมื่อเรียนรู้อักษรสมัยแล้วเข้าศึกษาวิชาธรรมศาสตร์ พระยาพิเชตฯ อุตส่าห์พยายามจนสามารถสอบความรู้ได้เป็นเนติบัณฑิตอังกฤษในชั้นแรกที่นักเรียนไทยจะสอบวิชาเช่นนั้นได้ ครั้นกลับมารับราชการ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีตำแหน่งในกระทรวงยุติธรรม แต่สมัยเมื่อแรกรวบรวมโรงศาลจัดตั้งเป็นกระทรวงนั้นขึ้น ได้เป็นเลขานุการของเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม มีบรรดาศักดิ์เป็นที่นายหัตถ์บาเรอหุ้มแพรพิเศษ ต่อมาเมื่อขยายการศาลโปริสภา ได้เป็นตำแหน่งหัวหน้าผู้พิพากษาศาลโปริสภาที่ ๓ แล้วเลื่อนขึ้นเป็นผู้พิพากษาศาลคดีต่างประเทศ มีบรรดาศักดิ์เป็นที่พระอรรถการประสิทธิ์ รับราชการสนองพระเดชพระคุณสมเด็จพระบรมชนกนาถมาจนตลอดรัชกาลที่ ๕ ถึงในรัชกาลปัจจุบันนี้เมื่อตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลคดีต่างประเทศว่างลงจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นตำแหน่งอธิบดีศาลนั้น และเลื่อนบรรดาศักดิ์ขึ้นเป็นพระยาพิเชตพิเศษพิสัยวินิจัยโกศล รับราชการในตำแหน่งสืบมาจนกาลบัดนี้

พระยาพิเชตฯ ได้รับราชการประจำตำแหน่งในกระทรวงยุติธรรมมาช้านาน มีความรอบรู้เชี่ยวชาญในราชนิติธรรม กอปรด้วยคุณวุฒิปรีชาวิจารณ์ถ้อยตรง มิได้สุ่แก่อคติทั้ง ๔ สถาน ทั้งรับราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เป็นเหตุให้ราชการในหน้าที่เรียบร้อยมาทุกตำแหน่ง ตั้งแต่เป็นผู้ช่วยจนเป็นข้าราชการผู้ใหญ่ในกระทรวงยุติธรรมในส่วนพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระยาพิเชตฯ ก็เป็นพระประยูรญาติอันสนิท ได้มีความจงรักภักดี ต่อใต้ฝ่าละอองธุลี พระบาทมา ตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์จนทรงพระเจริญวัยได้ทรงสมาคมคุ้นเคยเป็นที่สนิทชิดชอบพระราชอัธยาศัย ทรงนับถือว่าเป็นมิตรด้วยอีกสถานหนึ่งครั้งเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ เมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รับราชการอย่างใด ๆ พระยาพิเชตฯ ก็ตั้งใจพยายามสนองพระเดชพระคุณตามพระราชประสงค์ รักษาพระเกียรติยศ

ทั้งในตำแหน่งหน้าที่ราชการและในวัตรปฏิบัติระมัดระวังมิให้มีข้อครหาว่าทะนงตน โดยเป็นพระประยูรญาติฯ เพราะทรงพระเมตตากรุณาประการใด เป็นความชอบความดีซึ่งควรจะสรรเสริญ และบัดนี้พระยาพิเชตฯ ก็นับว่าเป็นชั้นผู้ใหญ่ในราชินิกุลแห่งสมเด็จพระบรมราชชนนี และเป็นพระชนกแห่งสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินี สมควรจะทรงยกย่องฐานันดรให้สูงขึ้นกว่าแต่ก่อน

จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสสั่งให้สถาปนา พระยาพิเชตพิเศษพิสัยวินิจัยโกศล ขึ้นเป็นเจ้าพระยา มีสมญาจารึกในสุพรรณบัฏว่าเจ้าพระยาสุธรรมมนตรี วัชรินทรศักดิ์ มหาประยูรญาติ ไพรชยธรรมศาสตร์บัณฑิต อเนกราชนิติปรีชาคุณ สุจริตกุลวโรปสดมภ์ บรมชัตติยราชภักดี ศรีรัตนไตรยสรณธาดา มหัทธเมตตาชาวยายคัย อภัยพิริยบรากรมพาหุ อชฌนาม ดำรงศักดิ์นา ๑๐๐๐๐ จงเจริญทฤณายุ สุขสิริสวัสดิ์พิพัฒน์มงคล อริวิบุลยผล ธนสารสมบัติ บริวารสมบุรณ์ทุกประการ เทอญ

บุตรีตาของเจ้าพระยาสุธรรมมนตรี คือ พระยาอุดมราชภักดี (โถ) พระสุจริตสุตา (เปรี๊ยะ) พระสนมเอกในรัชกาลที่ ๖ สวาส คุณหญิงพัว ภรรยาพระยาอนุรักษราชมณฑิย (กาด วังโรทัย) พระพิบูลย์ไศสวรัย (เปรี๊ยะ) ชั้น สมเด็จพระนางเจ้าอินทรศักดิศจี พระวรชายาในรัชกาลที่ ๖ เพียบ นายกวดหุ้มแพร (โต) เกื้อ เล็ก จิตติ อัน สุจินต์ ลมพล ปีมปลัม อุทัย สุปรिता เปรม

(กัตมาจากรื่อง “ตั้งเจ้าพระยากรุงรัตนโกสินทร์”

ซึ่งเรียบเรียงโดย พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระสมมตอมรพันธุ์)

คำพิพากษาฎีกา

พระปิบูลย์ไอศวรรย์ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลฎีการะหว่าง พ.ศ. ๒๔๙๖ ถึง พ.ศ. ๒๕๐๔ ตลอดระยะเวลา ๘ ปีนี้ ได้พิพากษาคดีในศาลฎีกากว่า ๕๐๐ คดี คำพิพากษาฎีกาที่ท่านได้เรียบเรียงขึ้นนี้มีจำนวนมากที่เป็นข้อกฎหมายสำคัญและเป็นบรรทัดฐาน ทางเนติบัณฑิตยสภาได้นำไปลงพิมพ์ในหนังสือคำพิพากษาฎีกาเพื่อให้ผู้มีวิชาชีพทางกฎหมายในแขนงต่าง ๆ ตลอดจนนักศึกษานิติศาสตร์ได้ศึกษาหาความรู้ จึงกล่าวได้ว่าท่านเป็นผู้มีส่วนช่วยส่งเสริมการศึกษานิติศาสตร์ให้เจริญก้าวหน้า

คำพิพากษาฎีกาที่นำมาลงพิมพ์ไว้นี้ เป็นส่วนหนึ่งที่พระปิบูลย์ไอศวรรย์เรียบเรียง ได้คัดมาจากหนังสือคำพิพากษาฎีกาของเนติบัณฑิตยสภา แต่ได้คัดเลือกมาเฉพาะคำพิพากษาฎีกาที่สั้น ๆ เพียงไม่กี่เรื่องเท่านั้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๓๓/๒๕๐๓

แพ่ง ลาภมิควรได้

วิธีพิจารณาแพ่ง ความรับผิดชอบของเจ้าหนี้ในการนำยึดทรัพย์

การที่ผู้ซื้อที่ดินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาจากการขายทอดตลาดของศาลไม่ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดิน เพราะปรากฏว่าเป็นที่ธรณีสงฆ์ โอนกรรมสิทธิ์ไม่ได้นั้น ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหาต้องรับผิดชอบใช้เงินแก่ผู้ซื้อไม่ แต่เจ้าหนี้ผู้นำเจ้าพนักงานยึดทรัพย์ของลูกหนี้มาขายทอดตลาดนั้นจะต้องรับผิดชอบ

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ฎีกา ๔๓๓/๒๕๐๓

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๑ เดือน เมษายน พุทธศักราช ๒๕๐๓

ความแพ่ง

ระหว่าง นางทิม ศรีธัญรัตน์
นางนุ่น แซ่ตั้ง

โจทก์
จำเลย

เรื่อง ไม่คืนลาภมิควรได้

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๓๑ เดือน ธันวาคม
พุทธศักราช ๒๕๐๐

โจทก์ฟ้องว่า ข้อที่ดินจากการขายทอดตลาดของศาลจังหวัดอุบลราชธานีในคดี
แพ่งแดงที่ ๘๘/๒๔๙๓ ระหว่างนายเม่งโตว แซ่จึ้ง โจทก์ นางนุ่น แซ่ตั้ง จำเลยนี้

เป็นจำเลยในราคา ๖,๖๐๐ บาท โจทก์ชำระราคาต่อศาลครบถ้วนเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ ซึ่งศาลได้จ่ายชำระหนี้ของจำเลยตามคำพิพากษาไปหมดแล้ว ครั้นต่อมาโจทก์กลับไม่ได้กรรมสิทธิ์ที่ดินรายนี้ เพราะเป็นที่ของคนอื่น (ที่ธรณีสงฆ์) ปรากฏตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๕๑-๘๕๒-๘๕๓/๒๕๕๔ ซึ่งได้อ่านเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๔ จำเลยจึงเป็นผู้ได้รับทรัพย์สินที่โจทก์ชำระราคาที่คืนไปโดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ เป็นทางให้โจทก์เสียเปรียบ โจทก์ได้แจ้งให้จำเลยชำระเงิน ๖,๖๐๐ บาท คืนพร้อมด้วยดอกเบี้ยร้อยละ $๗\frac{1}{2}$ ต่อปี นับแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ ถึงวันฟ้องเป็นเงิน ๒,๖๓๒.๓๐ บาท ซึ่งรวมทั้งสิ้นเป็นเงิน ๙,๒๓๒.๓๐ บาท แล้วจำเลยไม่ยอมชำระ จึงต้องขอให้ศาลบังคับจำเลยคืนเงิน ๙,๒๓๒.๓๐ บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยร้อยละ $๗\frac{1}{2}$ ต่อปี จากวันฟ้องจนถึงวันชำระ

จำเลยให้การต่อสู้ว่า จำเลยซื้อที่แปลงนี้จากผู้มีชื่อราคา ๒๐๐ บาท มาประมาณ ๓๐ ปี โดยสุจริต และได้ครอบครองตลอดมาโดยไม่รู้ว่ที่แปลงนี้เป็นธรณีสงฆ์วัดกลางเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๓ จำเลยถูกนายเม่งโต้วฟ้องศาลเรียกเงินที่จำเลยซื้อซื้อขายรถยนต์ จำเลยไม่มีชำระจึงถูกยึดที่ดินแปลงนี้ขายทอดตลาด โจทก์เป็นผู้ซื้อได้และชำระค่าที่ดินแก่เจ้าพนักงาน ไม่ได้ชำระแก่จำเลย ครั้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๕ วัดกลางฟ้องขับไล่โจทก์ โจทก์ได้ให้การต่อสู้ว่า ที่พิพาทโจทก์ซื้อไว้โดยสุจริตและเสียค่าตอบแทน ไม่ใช่ที่ธรณีสงฆ์ และโจทก์ฟ้องแย่งวัดเรียกเงิน ๖,๖๐๐ บาท พร้อมทั้งดอกเบี้ยจากวัด (ศาลฎีกาพิพากษาขับไล่โจทก์และยกฟ้องแย่งโจทก์) และจำเลยต่อสู้ว่า การซื้อขายรายนี้เป็นการขายทอดตลาดของศาล แม้มีการรอนสิทธิหรือบุบสลายอย่างใด ผู้ขายก็ไม่ต้องรับผิดชอบต่อผู้ซื้อ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๗๓ (๓) เงินชำระราคาที่คืน ๖,๖๐๐ บาท จำเลยไม่ได้รับจากโจทก์ แม้จะถือว่าเจ้าพนักงานรับแทนก็เป็นการสุจริต และเจ้าพนักงานก็ได้เอาชำระหนี้ตามคำพิพากษาของจำเลยหมดไปแล้ว ไม่มีเงินเหลือให้จำเลย จำเลยจึงได้รับความคุ้มครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๑๒ จะอย่างไรก็ดี คดีของ

โจทก์ขาดอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๑๘ และมาตรา ๔๗๘ เพราะการซื้อขายเกิดขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๓ ซึ่งโจทก์ได้รู้ถึงการรอนสิทธิตั้งแต่เดือน ตุลาคม ๒๔๙๕ จึงขอให้พิพากษายกฟ้อง

คู่ความร่วมกันตามรายงานกระบวนพิจารณาว่า มูลกรณีเรื่องนี้เนื่องมาจากคดีแพ่ง แ่งที่ ๘๘/๒๔๙๓ ของศาลจังหวัดอุบลราชธานี ระหว่างนายเม่งโตว โจทก์ นางน่ม จำเลย เรื่องซื้อขายอย่างรอนสิทธิ นางน่มจำเลยไม่มีเงินชำระหนี้ จึงถูกศาลยึดที่แปลงนี้ขายทอดตลาด โจทก์คดีนี้เป็นผู้ซื้อได้ในราคา ๖,๖๐๐ บาท ซึ่งโจทก์ได้ชำระราคาที่ซื้อเสร็จแล้ว และเงินรายนี้ศาลได้จ่ายให้นายเม่งโตวและเจ้านั้นรายอื่นของนางน่มหมดไม่มีเหลือ ต่อมาวัดกลางฟ้องขับไล่โจทก์ออกจากที่แปลงนี้ ศาลฎีกาพิพากษาให้ขับไล่โจทก์โดยว่าที่แปลงนี้เป็นที่ธรณีสงฆ์ คือคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๕๑-๘๕๒-๘๕๓/๒๔๙๙ โจทก์จึงมาฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้ และตามที่แถลงร่วมกันนั้นคู่ความไม่สืบพยานบุคคล คงอ้างแต่คำพิพากษาศาลฎีกาตั้งกล่าว และคดีแพ่งแ่งที่ ๘๘/๒๔๙๓ ประกอบเท่านั้น

ศาลจังหวัดอุบลราชธานีพิจารณาแล้ว วินิจฉัยว่า ฟ้องโจทก์มุ่งประสงค์จะเรียกเงินคืนจากจำเลยฐานลามกมิควรได้ และข้อเท็จจริงฟังได้ว่าเดิมนางน่มจำเลยได้ที่แปลงนี้มาโดยซื้อจากผู้อื่นโดยสุจริต และเสียค่าตอบแทนไปแล้ว จึงได้ที่รายนี้มา ซึ่งถือได้ว่ามีมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ จำเลยหาได้ลามกอกเอยมาล่อยๆ โดยปราศจากมูลหนี้ไม่ กรณีมิใช่ลามกมิควรได้ ส่วนเงิน ๖,๖๐๐ บาท ที่โจทก์ชำระราคาที่ดินในการขายทอดตลาด จำเลยก็หาได้รับไปไม่ เพราะถูกเจ้านั้นผู้เป็นโจทก์และเจ้านั้นตามคำพิพากษาแบ่งเฉลี่ยเอาไปหมดแล้ว โจทก์จึงฟ้องเรียกเงินคืนฐานลามกมิควรได้หาได้ไม่ และคดีก็ไม่จำต้องวินิจฉัยเรื่องอายุความในฐานนี้ นอกจากนั้น แม้กรณีนี้จะเป็นเรื่องการซื้อขายทอดตลาดของศาลก็ตาม แต่เมื่อที่พิพาทเป็นที่ธรณีสงฆ์ ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๔๘๔ มาตรา ๔๑ และมีลักษณะเป็นทรัพย์สินนอกพาณิชย์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๖ จะโอนกรรมสิทธิ์กันไม่ได้ เว้นแต่จะมีพระราชบัญญัติให้อำนาจไว้เป็นพิเศษนั้น โจทก์ผู้ซื้อจากการขายทอดตลาดจึงได้แต่สิทธิครอบครอง เมื่อทางวัดเรียกคืนก็ต้อง

มอบให้และจะเรียกค่าเสียหายจากวัดหรือเรียกเงินคืนจากจำเลยไม่ได้ จึงพิพากษายกฟ้อง โจทก์ให้โจทก์เสียค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนาย ๑๐๐ บาท แทนจำเลยด้วย

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน แต่ผู้พิพากษานายหนึ่งทำความเห็นแย้งว่า การที่ศาลรับเงินจากการขายทอดตลาดไว้จากโจทก์ และจ่ายให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของจำเลยเป็นการปลดหนี้ของจำเลยนั้น เป็นการทดแทนจำเลย จำเลยเป็นผู้รับประโยชน์จากการปลดหนี้ จึงฟ้องเรียกเงินคืนจากจำเลยได้ ควรพิพากษาให้จำเลยคืนเงิน ๖,๖๐๐ บาท พร้อมทั้งดอกเบี้ย

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนและประชุมปรึกษาคดีนี้แล้ว ข้อที่โจทก์ฎีกาว่า พิจารณาในแง่ลามิควรได้ โจทก์ก็ยังเห็นว่าพอปรับเข้าแง่แห่งความยุติธรรมได้อยู่ ซึ่งโจทก์ได้กล่าวโดยละเอียดในคำฟ้องอุทธรณ์แล้วนั้น ศาลฎีกาได้พิเคราะห์แล้ว โดยมติของที่ประชุมใหญ่เห็นว่า เมื่อโจทก์ซื้อที่ดินจากการขายทอดตลาดของศาลจังหวัดอุบลราชธานีในคดีแพ่งแดงที่ ๘๘/๒๔๙๓ ในระหว่างนายเม่งโตว แซ่จิ่ง โจทก์ นางนุ่น แซ่ตั้ง จำเลย ได้ในราคา ๖,๐๐๐ บาทนั้น เจ้าพนักงานบังคับคดีก็จ่ายเงินให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาไปแล้ว ภายหลังปรากฏว่าที่ดินที่ขายทอดตลาดนั้นไม่ใช่ของจำเลย เป็นที่ธรณีสงฆ์ ซึ่งจะโอนกรรมสิทธิ์กันไม่ได้โดยไม่ใช้ความผิดของจำเลย ตั้งแต่ยึดจนกระทั่งขาย คือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเป็นฝ่ายนำผิด ศาลส่งขาย จำเลยหาได้เกี่ยวข้องด้วยไม่ ทั้งจำเลยก็ได้ได้รับเงินราคาซื้อขายที่ดินอันจะต้องคืนให้โจทก์ ฉะนั้น จึงไม่มีมูลหนี้ อันจะต้องใช้เงินคืนแก่โจทก์ จำเลยไม่ได้มาซึ่งทรัพย์สินใด คดีจึงไม่เข้าลักษณะลามิควรได้

ส่วนข้อที่โจทก์ฎีกาว่า ที่ศาลอุทธรณ์ยกเอามาตรา ๒๘๔ วรรค ๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาปรับคดีไม่ชอบนั้น ศาลฎีกาเห็นว่า ที่ดินที่ขายทอดตลาดอันเป็นมูลให้โจทก์ฟ้องคดีนี้ นายสวัสดิ์ผู้แทนนายเม่งโตวโจทก์เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา

ได้นำเจ้าพนักงานยักทรัพย์ของจำเลย จึงเป็นเหตุให้โจทก์ในคดีนี้ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกอยู่
ในขณะนั้นได้รับความเสียหาย ฉะนั้น ผู้ที่จะต้องรับผิดชอบในการยึดและขายทรัพย์สินโดย
มิชอบนี้ จึงควรเป็นนายเม่งโตเป็นผู้เป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาในคดีนี้ หาใช่จำเลยในคดีนี้
ไม่ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๔ วรรค ๒ ที่ศาลชั้นต้นและ
ศาลอุทธรณ์พิพากษามานี้ชอบแล้ว ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น

จึงพิพากษายืน ให้ยกฎีกาโจทก์ และให้โจทก์เสียค่าทนายความชั้นศาลฎีกา
๑๐๐ บาท แทนจำเลยด้วย.

พิบูลย์ไธสวรรย์

สัญญา ธรรมศักดิ์

อนุสรนิติสาร

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๗๑-๘๗๒/๒๕๐๑

พ.ร.บ. ควบคุมค่าเช่า ฯ

จำเลยเช่าห้องโจทก์ ๒ ห้องติดกัน แต่เช่าคนละคราว ๆ แรกเช่าห้องหนึ่งทำการค้า ต่อมาเช่าอีกห้องหนึ่งอยู่อาศัย แม้จะทะลุฝาถึงกัน จำเลยก็ได้รับความคุ้มครองในห้องหลังนี้.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๘๗๑-๘๗๒/๒๕๐๑

ศาลฎีกา

วันที่ ๘ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๐๑

ความแพ่ง

ระหว่าง	นางประภา จัยวัฒน์	โจทก์
	นายหลี่ แซ่ซัง	จำเลย
เรื่อง	ขับไล่ออกจากห้องเช่า	

ความแพ่ง

ระหว่าง	นางประภา จัยวัฒน์	โจทก์
	นายหลี่ แซ่ซัง	จำเลย
เรื่อง	ขับไล่ออกจากห้องเช่า	

โจทก์ จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๙ เดือนธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๙๙

คดีสองสำนวนนี้ ศาลแขวงพระนครใต้พิจารณาพิพากษารวมกัน

คดีคำที่ ๗๖/๒๔๙๙ ของศาลชั้นต้น โจทก์ฟ้องขอให้ขับไล่จำเลยออกจากห้องเลขที่ ๕๖๕ และเรียกค่าเสียหายนับแต่วันฟ้องเดือนละ ๒๐ บาท จนกว่าจำเลยจะออก

คดีดำที่ ๑๒๒/๒๕๙๙ ของศาลชั้นต้น โจทก์ฟ้องขอให้ขับไล่จำเลยออกจากห้องเลขที่ ๕๖๗ โดยโจทก์กล่าวหาว่าห้องทั้งสองนี้เป็นของโจทก์อยู่ที่ตำบลจักรวรรดิ อำเภอสามพันหวง จังหวัดพระนคร จำเลยเช่าจากโจทก์เพื่อประกอบการค้า ไม่ได้ทำหนังสือสัญญาเช่า โจทก์ไม่ประสงค์ให้จำเลยเช่า โดยบอกกล่าวเลิกการเช่าแก่จำเลยแล้ว จำเลยไม่ยอมออก

จำเลยให้การว่า จำเลยชื่อนายซังเอี่ยม แซ่โง้ว จำเลยไม่ได้ชื่อนายหลี แซ่ซัง ซังหลีหรือหลีซังเป็นนามยี่ห้อ จำเลยเช่าห้องพิพาทของโจทก์เพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัย ไม่ได้ประกอบการค้า กำหนดเวลาเช่ายังงมียอยู่ การบอกเลิกการเช่ายังไม่มีผล

ศาลแขวงพระนครได้พิจารณาแล้ว ในเรื่องชื่อจำเลย ฟังว่าไม่เป็นเรื่องฟ้องผิดตัว และมีใช้เรื่องขารายการชื่อคู่ความ ไม่ทำให้ฟ้องของโจทก์เสื่อมเสียแต่ประการใด

ส่วนในปัญหาที่ว่าจำเลยใช้ห้องพิพาทเป็นที่อยู่อาศัยหรือประกอบการค้านั้นฟังว่า จำเลยใช้ห้องพิพาทเพื่อประกอบการค้า มิใช่เป็นที่อยู่อาศัย ไม่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติควบคุมค่าเช่าในภาวะคับขัน

ที่จำเลยอ้างว่า กำหนดระยะเวลาเช่ายังงมียอยู่นั้น เป็นการอ้างลอย ๆ ไม่มีประเด็นวินิจฉัย ศาลชั้นต้นจึงพิพากษาให้ขับไล่จำเลยและบริวารออกจากห้องเลขที่ ๕๖๕, ๕๖๗ ที่โจทก์ฟ้องและให้จำเลยใช้ค่าเสียหายเดือนละ ๒๐ บาท ตั้งแต่วันฟ้องจนกว่าจะออก และให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียม ค่าทนายความ ๗๕ บาทให้แก่โจทก์ด้วย

จำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้วฟังว่า จำเลยเช่าห้องเลขที่ ๕๖๗ เพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัย ถือได้ว่าเป็นเคหะ อันฟังจะได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติควบคุมค่าเช่าในภาวะคับขัน โจทก์จะขอให้ขับไล่จำเลยออกจากห้องเลขที่ ๕๖๗ ไม่ได้ จึงพิพากษาแก้คำพิพากษาศาลชั้นต้นให้ยกฟ้องคดีดำที่ ๑๒๒/๒๕๙๙ ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ขับไล่จำเลยออกจากห้องเลขที่ ๕๖๗ ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลให้เป็นพับ นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

โจทก์ จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนฟังคำแถลงการณ์และประชุมปรึกษาคดีนี้แล้ว ข้อที่โจทก์ฎีกาว่าจำเลยเช่าห้องเลขที่ ๕๖๗ เพื่อทำการค้าหึ่งพิพาท จึงไม่ใช่เคหะตามพระราชบัญญัติควบคุมค่าเช่าในภาวะคับขัน จำเลยย่อมไม่ได้รับความคุ้มครอง โจทก์มีสิทธิฟ้องขับไล่จำเลยได้ นั้น ศาลฎีกาได้พิเคราะห์พยานหลักฐานโจทก์จำเลยแล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าเมื่อโจทก์ซื้อห้องเลขที่ ๕๖๕ และ ๕๖๗ ประมาณ ๑๐ กว่าปีมาแล้วนั้น มีผ่ากันเป็นสัดส่วนเพราะผู้เช่าคนละราย คือจำเลยเช่าห้อง ๕๖๕ ห้องเดียว ต่อมาจำเลยจึงเช่าห้อง ๕๖๗ มาจากผู้อื่น และได้ทะลุฝาติดต่อกันได้กว้างประมาณ ๑ เมตร ห้องเลขที่ ๕๖๗ นี้ จำเลยเช่าอยู่คนละครวกับห้องเลขที่ ๕๖๕ จำเลยใช้เป็นที่อยู่อาศัย มิได้เปิดทำการค้า แม้จะมีสินค้าล้นออกมาจากร้านห้องเลขที่ ๕๖๕ บ้าง ก็ไม่ทำให้ห้องนั้นกลายเป็นไม่ใช่ห้องที่ใช้อยู่อาศัย ศาลฎีกาเห็นว่า จำเลยเช่าห้องเลขที่ ๕๖๗ เพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัย จึงเป็นเคหะอันพึงได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติควบคุมค่าเช่าในภาวะคับขัน ฉะนั้น โจทก์จะฟ้องขับไล่จำเลยออกจากห้องเลขที่ ๕๖๗ ไม่ได้

ส่วนข้อที่จำเลยฎีกา ขอให้พิพากษาคลับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ที่ให้ขับไล่จำเลยออกจากห้องเลขที่ ๕๖๕ โดยให้ยกฟ้องโจทก์นั้น ทางพิจารณาได้ความว่า ห้องแถวรายพิพาทของโจทก์มีอยู่รวม ๑๐ กว่าห้อง หันหน้าออกจากตรอกเล็ก ๆ กว้างราว ๑.๕๐ เมตร ตรอกนี้แยกจากถนนคลองถมเข้าไปห้องริมคือห้องเลขที่ ๕๖๕ อยู่ติดถนนคลองถม จำเลยเปิดเป็นร้านค้าเครื่องเหล็ก หน้าร้านหันสู่ถนนคลองถม จดทะเบียนพาณิชย์เป็นร้านค้าใช้ชื่อว่า “ซังหลี” โจทก์นำสืบว่า จำเลยค้าใหญ่ มีสินค้าในร้านราคาเป็นหมื่น ๆ ขึ้นไป ฝ่ายจำเลยนำสืบว่า บุตรของจำเลยทำการค้าเล็กน้อย มีสินค้าในร้านราคาเพียง ๔๐๐-๕๐๐ บาทเท่านั้น ศาลฎีกาได้พิเคราะห์พยานหลักฐานโจทก์จำเลยแล้ว เห็นว่า ตามหลักฐานพยานโจทก์ประกอบทั้งรูปถ่ายที่โจทก์ส่งศาล และได้มีการจดทะเบียนพาณิชย์เป็นร้านค้ามีชื่อใช้ชื่อว่า “ซังหลี” ทั้งปรากฏว่า ห้องแถวที่ใกล้เคียงริมถนนคลองถมในบริเวณนั้นได้เปิดเป็นร้านค้า ควรฟังได้ว่าบริเวณนั้นเป็นทำเลการค้า เมื่อจำเลยได้เช่าห้องเลขที่ ๕๖๕ โดย

ประกอบธุรกิจการค้าในห้องนั้น แม้ในทะเบียนพาณิชย์จะใช้นามบุตรจำเลย แต่บุตรจำเลย ก็เป็นบริวารจำเลย อาศัยสิทธิการเช่าของจำเลย ฉะนั้น จำเลยจึงไม่ได้รับความคุ้มครองตาม พระราชบัญญัติควบคุมค่าเช่าในภาวะคับขัน โจทก์มีสิทธิฟ้องขับไล่จำเลยและบริวารออกจากห้องเลขที่ ๕๖๕ ได้ ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษามานั้น ชอบแล้ว ฎีกาโจทก์จำเลยฟังไม่ขึ้น

จึงพิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความชั้นศาลฎีกาให้เป็นอันพับไป ทั้งสองฝ่าย.

พิบูลย์ไธสวรรย์

มนุภันย์วิมลสาร

ประกาศนวิพนิจย์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๕๐/๒๕๐๐

พ.ร.บ. จราจรทางบก

ข้อบัญญัติที่ ๖๖ แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยการจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๐๐ เพราะรถกว้างกว่าครึ่งถนน ไม่มีความผิดตาม

พ.ร.บ. จราจรทางบก

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๓๕๐/๒๕๐๐

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๕ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๐๐

ความอาญา

พนักงานอัยการกรมอัยการและนายประภา วงศ์อร่าม

โจทก์

ระหว่าง

นายเซ่ง ประไพวงศ์

จำเลย

เรื่อง ข้อบัญญัติที่ ๖๖ แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยการจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๐๐

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๓๐ เดือน กรกฎาคม

พุทธศักราช ๒๕๐๐

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๐๐ เวลากลางวัน จำเลยได้ขับรถบรรทุกคันหมายเลข น.ร. ๐๑๐๕ ไปตามถนนซอยวัดไผ่เงินด้วยความประมาทปราศจากความระมัดระวังอันควรเป็นวิสัยของปกติชน กล่าวคือ จำเลยขับรถเลยกึ่งกลางถนน โดยตั้งใจที่จะขวางทางรถที่สวนทางมา จึงเป็นเหตุให้รถคันที่จำเลยขับชนเด็กชายชื่อนานู วงศ์อร่าม อายุ ๙ ขวบ กระเด็นไปจากรถจักรยานสองล้อที่เด็กชายชื่อนานูขี่ และได้ถูกรถคันที่จำเลยขับบดทับตามร่างกายจนเด็กชายชื่อนานูถึงแก่ความตายในวันเวลาดังกล่าวนั้น ทั้ง

ปรากฏตามรายงานชั้นสูตรพลิกศพท้ายฟ้อง เหตุเกิดที่ตำบลทุ่งวัดดอน อำเภอยานนาวา จังหวัดพระนคร ขอให้ลงโทษจำเลยตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๒๕๒ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๓

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๒๙ (๓) (๔)

จำเลยให้การปฏิเสธตลอดข้อหา

ในระหว่างพิจารณานายประภา วงศ์อร่าม บิดาผู้ตายได้ยื่นคำร้องขอเข้าเป็นโจทก์ด้วย ศาลอนุญาตให้เป็นโจทก์ร่วมได้

ศาลอาญาพิจารณาแล้ว พิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๒๕๒ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๓ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๒๙ (๓) (๔) ให้จำคุกฐานขับรถชนคนตายโดยประมาทไว้ ๓ ปี ปรับฐานกระทำความผิดพระราชบัญญัติจราจรทางบก ๑๐๐ บาท ถ้าไม่มีเงินเสียค่าปรับให้จัดการตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๑๘

จำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้ว พิพากษาว่าจำเลยไม่ได้ทำความผิดฟ้องโจทก์จึงพิพากษากลับให้ยกฟ้องโจทก์เสีย แต่ให้ยังจำเลยไว้ในระหว่างฎีกา เว้นแต่จำเลยจะมีประกันอันเป็นที่พอใจของศาลชั้นต้น

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนและประชุมปรึกษาคดีแล้ว ทางพิจารณาได้ความว่า เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๔๙๘ เวลากลางวัน เด็กชายชำนานผู้ตาย อายุ ๙ ขวบ กับ เด็กชายซึ้งมั่ง อายุ ๑๒ ขวบ เล่นซี้จักรยานสองล้อสำหรับเด็กเล่นด้วยกัน ครั้งแรกเล่นกันอยู่ในบ้าน แล้วก็ขี่ออกไปเล่นที่ถนนหรือซอยวัดไผ่เงินซึ่งเป็นถนนกว้าง ๓.๔๐ เมตร โดยผู้ตายเป็นคนขับเด็กชายซึ้งมั่งนั่งตรงที่สำหรับนั่งซึ่งอยู่ทางหัวรถ ระหว่างที่ผู้ตายขับรถไปตามถนนนั้น จำเลยได้ขับรถยนต์บรรทุกหมายเลข น.ธ. ๐๑๐๕ สวนทางมา เมื่อรถทั้งสองสวนทางกัน ปรากฏว่ารถจักรยานที่เด็กซึ้งมั่งลง เด็กทั้งสองตกจากรถ เด็กชายซึ้งมั่งลงไป

อยู่ริมถนน ส่วนเด็กชายชำนานผู้ตายถูกล้อหลังด้านขวาของรถบรรทุกทับกระโหลกศีรษะแตกถึงแก่ความตาย นายร้อยตำรวจเอกประสิทธิ์ผู้สอบสวนเบิกความว่าในชั้นสอบสวนไม่ได้ความชัดว่า การที่ผู้ตายถูกรถทับตายนั้นเป็นความผิดของจำเลย หรือเป็นความผิดของผู้ตาย

ข้อที่โจทก์ฎีกาขอให้กลับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ พิพากษาลงโทษจำเลยตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นนั้น ศาลฎีกาได้พิเคราะห์พยานหลักฐานโจทก์จำเลยแล้ว เห็นว่าคดีนี้โจทก์มีประจักษ์พยานแต่เด็กชายซึ่งมีผู้เดียว เบิกความว่า เมื่อก่อนรถจะสวนกันพยานเห็นรถจำเลยอยู่ห่างสัก ๑๒ วา จึงบอกผู้ตายว่ารถมาแล้ว แต่ผู้ตายเฉยๆ ไม่พูดว่าอะไร แล้วก็ชะลอรถที่ขี่ให้ช้าลง ทันใดรถโกดังก็ชนรถผู้ตายทันที โดยชนถูกที่ข้างรถ พยานก็ถูกชนที่ไหล่ เลยตกจากรถไปนอนก้นอยู่ริมถนน ส่วนผู้ตายกระเด็นไปนอนก้นอยู่ริมถนนห่างรถผู้ตายประมาณ ๔ วา มีคนร้องตะโกนให้รถโกดังหยุด รถโกดังก็หยุด ที่ปลายข้อคอของขาของพยานมีบาดแผลถูกกระบะรถโกดังเฉี่ยวเอา แต่ นายร้อยตำรวจเอกประสิทธิ์ผู้สอบสวนคดีนี้เบิกความว่า พยานได้ตรวจดูรถจักรยานของผู้ตายแล้ว ไม่มีรอยถูกรถชนเลย ศาลฎีกาเห็นว่า ถ้าคำเบิกความของเด็กชายซึ่งมีผู้เดียวเป็นความจริงแล้ว ก็น่าจะมีวัตถุพยานเป็นรอยให้เห็นได้ว่ารถจักรยานนั้นได้ถูกชน ฉะนั้นคำของเด็กชายซึ่งมีผู้เดียวพยานโจทก์จึงยังฟังไม่ได้ว่ารถจำเลยชนรถจักรยานผู้ตาย หรือชนผู้ตายก่อน แล้วผู้ตายกระเด็นตกจากรถไปถูกล้อรถจำเลยทับตายทั้งโจทก์ฟ้อง

ส่วนข้อที่โจทก์ฟ้องอ้างว่าจำเลยขับรถกีดขวางทางขวาเลยกึ่งกลางถนน โดยตั้งใจกีดขวางทางจราจร ซึ่งโจทก์ถือว่าเป็นความประมาทของจำเลยนั้น ได้ความจากนายร้อยตำรวจเอกประสิทธิ์พยานโจทก์ว่ากีดขวางเพียง ๔๐ เซนต์ ศาลฎีกาเห็นว่าจำเลยขับรถชิดขอบถนนด้านซ้ายอยู่แล้ว แต่หากรถของจำเลยกว้างกว่าครึ่งหนึ่งของถนน รถจึงกีดขวางขวาไปตามส่วนกว้างของรถที่เกินเท่านั้น ซึ่งถ้าเอาความกว้างของรถจำเลยหักออกจากความกว้างของถนนแล้วยังมีทางเหลือที่รถผู้ตายจะไปได้กว้าง ๑ เมตร ๑๕ เซนต์ ถนนสายนี้ได้ความจากเด็กชายซึ่งมีผู้เดียวว่ามีรถยนต์วิ่งไปมาอยู่เสมอ พระราชบัญญัติจราจรทางบกที่โจทก์อ้างในฟ้อง ก็มีให้ห้ามว่าผู้ขับรถยนต์จะขับรถกีดขวางน้อยกว่าครึ่งถนนไม่ได้ ฉะนั้นการที่จำเลย

ขับรถเข้าไปในถนนนี้จึงยังถือไม่ได้ว่าเป็นการกีดขวางทางจราจรอันเป็นความประมาทปราศจากความระมัดระวังของจำเลยทั้งโจทก์ฟ้อง นอกจากนี้ได้เห็นว่าผู้ตายก็ไม่ได้รับอนุญาตให้ขับขีรถจักรยานสองล้อได้ขับขีรถเล่นในถนนหลวงซึ่งมีรถยนต์วิ่งไปมาอยู่เสมอ ทั้งเด็กชายยังมียังนั่งข้างหน้าผู้ตายซึ่งขับอยู่ข้างหลัง อาจทำให้จักรยานสองล้อแกว่งไปมาได้ และการที่กะบะรถของจำเลยเฉี่ยวเอาไหล่เด็กชายซึ่งนั่งได้นั้น ก็น่าจะเป็นเพราะผู้ตายขับรถแกว่งไปถูกกะบะรถจำเลย และเป็นเหตุให้รถล้มลงแล้วผู้ตายกระเด็นไปถูกล้อหลังรถจำเลยทับตาย จึงเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจากการกระทำของผู้ตายเอง หาได้เกิดจากความประมาทของจำเลยไม่ ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์เสียนี้ชอบแล้ว ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน ให้ยกฎีกาโจทก์

พิบูลย์ไธสวรรย์
มณูกันย์วิมลสาร
ประศาสน์วินิจฉัย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๗๓๓/๒๕๐๐

วิธีพิจารณาแพ่ง อุทธรณ์ฎีกา ย้อนสำนวน
แพ่ง สงหาริมทรัพย์ ให้

ข้อเท็จจริงที่ศาลชั้นต้นไม่ได้วินิจฉัย ศาลอุทธรณ์มีอำนาจวินิจฉัยได้ ไม่จำต้อง
ย้อนไปให้ศาลชั้นต้นวินิจฉัย

แพ่งลอยเป็นสงหาริมทรัพย์ ยกให้แก่กันสำเร็จโดยการส่งมอบ

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๑๗๓๓/๒๕๐๐

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๐ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๐๐

ความแพ่ง

นางเง็กสิง แซ่ตัน

โจทก์

ระหว่าง นายวิชัย มณีรัตน์ ที่ ๑, นายเจียง แท่งสุวรรณ ที่ ๒,
นายเบ๊น ขำรวน ที่ ๓

จำเลย

เรื่อง ละเมิด เรียกค่าเสียหาย

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๒ เดือนพฤศจิกายน พุทธ
ศักราช ๒๔๙๙

โจทก์ฟ้องและยื่นคำร้องเพิ่มเติมฟ้องว่า โจทก์เป็นเจ้าของร้านแผงลอยหมายเลข ๑ และ ๕ ปลูกอยู่ริมถนนนิคมทัศนาศ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โจทก์ได้ใช้ห้อง ๒ คูหาในการทำการค้าข้าวแกง เครื่องดื่มและบุหรี จำเลยที่ ๑ เป็นนายก-

เทศมนตรีแห่งเทศบาลเมืองราชบุรี จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ เป็นคนงานประจำเทศบาลเมืองราชบุรี เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๔๙๖ จำเลยที่ ๑ มีเจตนาทุจริตโดยได้มีคำสั่งให้จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ ซึ่งอยู่ใต้บังคับบัญชาทำการรื้อแฉ่งลอยทั้งสองคูหาของโจทก์เสีย ทำให้ร้านแฉ่งลอยของโจทก์เสียหายคิดเป็นเงิน ๑,๘๓๐ บาท และทำให้สินค้าในร้านรวมราคาอีก ๘๘๐ บาทเสียหายด้วย ซึ่งจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ รู้ดีว่าคำสั่งนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมายและว่าเมื่อเดือนสิงหาคม ๒๔๙๗ จำเลยที่ ๑ ได้ให้ตำรวจจับโจทก์ส่งพนักงานสอบสวนหาว่าโจทก์ขายของริมทางหลวงกีดขวางทางจราจร แต่ความจริงเทศบาลได้อนุญาตให้โจทก์ทำการค้าและเก็บค่าเช่ามา ๔-๕ ปีแล้ว โดยมีได้กีดขวางทางจราจร เรื่องถึงพนักงานอัยการฯ เห็นว่าโจทก์มิได้กระทำความผิด จึงได้ส่งปล่อยตัวโจทก์ โจทก์ขอให้ศาลบังคับจำเลยทั้งสามใช้ค่าเสียหายดังกล่าวข้างต้นให้โจทก์ และห้ามมิให้จำเลยที่ ๑ มาเกี่ยวข้องกับร้านแฉ่งลอยของโจทก์ต่อไป

จำเลยที่ ๑ ให้การรับว่าในฐานะเป็นนายกเทศมนตรี ได้สั่งให้จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ รื้อแฉ่งลอยของโจทก์จริง เพราะจำเลยที่ ๑ ได้รับคำสั่งจากผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาสั่งให้รื้อแฉ่งลอยออกไปจากที่ดินของตำรวจโดยด่วน เพราะทางราชการตำรวจจะใช้ที่ดินซึ่งโจทก์ ได้ปลูกห้องหรือแฉ่งลอยอยู่นี้จะตั้งสหกรณ์ตำรวจขึ้นและแฉ่งลอยที่รื้อก็เป็นกรรมสิทธิ์ของเทศบาล ทั้งโจทก์ได้ยินยอมให้เทศบาลรื้อแฉ่งลอยรายพิพาทแล้ว โจทก์ไม่มีสิทธิฟ้องจำเลยและการรื้อโจทก์ไม่เสียหาย ที่ตำรวจจับโจทก์ตามฟ้องนั้นเพราะโจทก์ทำความผิดเทศบัญญัติ

จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ ให้การรับว่าเป็นพนักงานเทศบาลวิสามัญประจำ ได้รื้อแฉ่งลอยหมายเลข ๑ และเลข ๔ ตามฟ้องจริง ทั้งนี้ โดยจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ กระทำตามคำสั่งของจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาโดยสุจริตและชอบด้วยกฎหมาย และแฉ่งลอยนั้นก็เป็นกรรมสิทธิ์ของเทศบาลเมืองราชบุรี การรื้อโจทก์ก็ยินยอมให้รื้อ และการรื้อไม่มีการเสียหาย

ศาลจังหวัดราชบุรีพิจารณาแล้ววินิจฉัยว่า จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ นั้นเป็นคนงานของเทศบาลมีหน้าที่ฟังคำสั่งของจำเลยที่ ๑ และการที่จำเลยที่ ๑ สั่งให้รื้อแฉ่งลอยอันเป็นของ

เทศบาล จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ ก็ย่อมต้องปฏิบัติตาม เพราะเป็นการกระทำการในหน้าที่ของตน คำสั่งนั้นจึงน่าเชื่อว่าเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ หากต้องรับผิดชอบใช้ ค่าเสียหายให้แก่โจทก์ไม่ หากจะต้องชดใช้ก็อยู่ที่จำเลยที่ ๑ ผู้เดียว ส่วนจำเลยที่ ๑ ก็สั่ง การในฐานะเทศมนตรี เป็นการปฏิบัติราชการแทนเทศบาล ผู้จะต้องรับผิดชอบก็คือเทศบาล หากในฐานะส่วนตัวของจำเลยที่ ๑ ไม่ โจทก์จะต้องฟ้องเทศบาลเมืองราชบุรีให้รับผิดชอบ ใช้จึงจะชอบ โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องนายวิชัยจำเลยที่ ๑ ให้รับผิดชอบโดยลำพัง จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยปัญหาข้ออื่น พิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์ ให้โจทก์เสียค่าฤชาธรรมเนียมกับค่า ทนาย ๒๐๐ บาทแทนจำเลยด้วย

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้วเชื่อว่าโจทก์ได้ยกฐานะแห่งลยรายพิพาทให้แก่เทศบาล และส่งมอบไปแล้ว จึงได้ยอมให้เทศบาลเก็บค่าเช่าตลอดมา และการรื้อแห่งลยรายพิพาท นี้โจทก์ได้ยินยอมให้เลิกสัญญาแล้ว โดยกำหนดให้รื้อกันในวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๖ และ คติน่าเชื่อว่าสามโจทก์กับพวกเก็บข้าวของใส่แข่ง จนกระทั่งสายไฟก็ม้วนใส่แข่งได้เรียบร้อย โดยไม่มีการเสียหาย สำหรับจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ นั้นเป็นแต่เพียงคนงานเทศบาล และกระทำ ตามคำสั่งของจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา เพราะจำเลยที่ ๑ มีตำแหน่งเป็นนายก เทศมนตรี ซึ่งตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๘๖ มาตรา ๓๘, ๓๙ และ ๔๖ ให้ ถือว่านายกเทศมนตรีเป็นเจ้าพนักงาน ไม่ปรากฏคำสั่งที่จำเลยที่ ๑ สั่งให้จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ ไปกระทำการรื้อแห่งลยรายพิพาทไม่ชอบแต่ประการใด จึงถือไม่ได้ว่าจำเลยคนใดได้กระทำ ละเมิดต่อโจทก์อันจะเป็นเหตุให้โจทก์เรียกค่าเสียหาย หรือขอบังคับตามฟ้องได้ จึงพิพากษา ยืน ให้โจทก์เสียค่าทนายชั้นอุทธรณ์ ๑๐๐ บาทแทนจำเลยด้วย

โจทก์ฎีกา ศาลชั้นต้นสั่งรับฎีกาเฉพาะข้อ ๑ อนุ (๑) (๒) ส่วนข้อ ๑ อนุ (๓) เป็นปัญหาข้อเท็จจริงต้องห้ามมิให้ฎีกา

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนและประชุมปรึกษาคดีแล้ว ข้อที่โจทก์ฎีกาว่า ศาล อุทธรณ์หาได้ยื่นสำนวนไปให้ศาลชั้นต้นวินิจฉัยในข้อเท็จจริงตามที่โจทก์ขอไว้ในอุทธรณ์

ไม่ ศาลอุทธรณ์กลับวินิจฉัยเสียเองว่าแฝงลอยเป็นของเทศบาลและโจทก์มิได้เสียหายตามฟ้อง โจทก์เห็นว่าทราบใดที่ศาลชั้นต้นยังมีได้วินิจฉัยข้อเท็จจริงว่าเป็นประการใด ศาลอุทธรณ์ไม่มีอำนาจวินิจฉัยข้อเท็จจริงได้นั้น ศาลฎีกาได้พิเคราะห์แล้วเห็นว่าในเรื่องแฝงลอยเป็นของเทศบาลหรือไม่ และโจทก์เสียหายหรือไม่นั้น ได้เป็นประเด็นในคดีนี้ซึ่งทั้งโจทก์จำเลยได้นำสืบเสร็จสำนวนมาแล้ว ศาลอุทธรณ์ย่อมมีอำนาจที่จะวินิจฉัยพิพากษาให้เสร็จไปได้ โดยไม่จำเป็นต้องย้อนสำนวนไปให้ศาลชั้นต้นพิพากษาใหม่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๐ (๓) และโดยนัยแห่งคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๔๔/๒๔๙๒ ระหว่างนายไข่ วันเพ็ญ นางฉลิต วันเพ็ญ โจทก์ นายชวน หมอยา จำเลย คดีนี้ทางพิจารณาได้ความจากจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นนายกเทศมนตรี นายศักดิ์ ปลัดเทศบาล และขุนราชเรืองระบิลอดีตนายกเทศมนตรี ว่าการสร้างแฝงลอยเจ้าของแฝงลอยออกเงินสร้างแล้วยกกรรมสิทธิ์ให้เทศบาล แล้วต่างก็เข้าเทศบาลอยู่กันต่อมา แม้โจทก์มิได้ปฏิเสธในข้อนี้ โดยเบิกความว่าโจทก์จะไต่ถามให้เทศบาลหรือเปล่าไม่ทราบ และโจทก์ยอมให้เทศบาลเก็บค่าเช่าห้องจากโจทก์เป็นรายเดือน ๆ ละ ๓๐ บาท ต่อหนึ่งห้อง ซึ่งเป็นการเจือสมข้อนำสืบของจำเลย ฉะนั้น ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่าโจทก์ไต่ถามร้านแฝงลอยรายพิพาทให้แก่เทศบาล และได้ส่งมอบให้แล้ว และการรื้อแฝงลอยรายพิพาทนี้โจทก์ได้ยินยอมให้เลิกสัญญากันและกำหนดให้รื้อในวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๔๙๖ แล้ว ที่โจทก์อ้างว่าข้าวของเสียหายขณะที่ยื้อนั้น ได้ความว่าสามีโจทก์และนางสาวจำเนียรก็อยู่ในที่เกิดเหตุ ฉะนั้น จึงไม่น่าเชื่อว่าจะปล่อยให้ข้าวของเสียหาย น่าเชื่อว่าสามีโจทก์กับพวกได้เก็บข้าวของใส่ถุง จนกระทั่งสายไฟก็ม้วนใส่ถุงได้เรียบร้อยดังที่จำเลยนำสืบโดยไม่มีการเสียหาย

ส่วนข้อที่โจทก์ฎีกาว่า การยกร้านแฝงลอยรายพิพาทให้แก่เทศบาล จำเลยอ้างว่ามีหนังสือยกให้ ก็ต้องนำพยานเอกสารมาสืบนั้น ศาลฎีกาเห็นว่าร้านแฝงลอยรายพิพาทเป็นสังหาริมทรัพย์ เมื่อโจทก์ยกให้แก่เทศบาลเมืองราชบุรี และได้ส่งมอบให้แล้ว การให้นั้นย่อมสมบูรณ์เมื่อได้ส่งมอบร้านแฝงลอยนั้นให้แก่เทศบาลแล้วตามประมวลกฎหมายแพ่งและ

พาดิश्य มาตรา ๕๒๓ จำเลยนำพยานบุคคลมาสืบก็รับฟังได้โดยไม่จำต้องอาศัยพยาน
เอกสารมาสืบตั้งฎีกาของโจทก์ ที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์เสีย
นั้น ชอบแล้ว ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น

จึงพิพากษายืน ให้ยกฎีกาโจทก์ และให้โจทก์เสียค่าทนายความชั้นศาลฎีกา
๑๐๐ บาทแทนจำเลยด้วย.

พิบูลย์ไธสวรรย์
มนูญชัยวิมลสาร
ประกาศนวิวินิจฉัย

คำพิพากษาคำที่ ๑๕๗๒/๒๕๕๘

วิธีพิจารณาอาญา บรรยายฟ้อง

ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๗ คลังจังหวัดสั่งให้จำเลยนำเงินคลังนอก
เข้าเก็บคลังใน แล้วจำเลยยกยอกเงินนั้น ไม่ระบ่วยยกยอกวันใด จะว่ายกยอกวันเดียวกัน
นั้น ก็เข้าใจเช่นนั้นไม่ได้ ไม่เป็นฟ้องที่สมบูรณ์

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๑๕๗๒/๒๕๕๘

วันที่ ๒๐ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

ความอาญา

พนักงานอัยการจังหวัดสิงห์บุรี

โจทก์

ระหว่าง

นายวรวิทย์ ลักษณะโกลิน

จำเลย

เรื่อง ยกยอกทรัพย์

จำเลยฎีกาคัดค้านพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๘ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช
๒๕๕๘

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยเป็นข้าราชการตำแหน่งพนักงานบัญชีประจำแผนกคลัง
จังหวัดสิงห์บุรี มีหน้าที่เป็นผู้เก็บและดูแลรักษาเงินคงเหลือวันหนึ่ง ๆ ในคลังนอก
ของรัฐบาล เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๗ เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน คลัง
จังหวัดสิงห์บุรี ได้สั่งให้จำเลยนำเงินคลังนอกของรัฐบาลจำนวน ๖๒,๓๑๙ บาท ๑๐ สตางค์
ประจำวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๗ เข้าเก็บในกำปั่นคลังนอก แล้วจำเลยได้มีเจตนาทุจริต
บังอาจยกยอกเงินที่จำเลยเก็บรักษานั้นไปเป็นประโยชน์ส่วนตัวของจำเลยเสีย เป็นจำนวน

๑๐,๐๐๐ บาท โดยมีได้อำนาจที่จะทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย เหตุเกิดที่ตำบลพทุธา จังหวัดสิงห์บุรี จำเลยได้นำเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท ที่จำเลยยกยอกไปในนั้นส่งกลับคืนให้แก่รัฐบาลแล้ว ขอให้ลงโทษจำเลยตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๑๓๑ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาญา พ.ศ. ๒๔๘๔ มาตรา ๓ และพระราชบัญญัติอนุมัติพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาญา พ.ศ. ๒๔๘๔

จำเลยให้การปฏิเสธว่า มิได้กระทำความผิดตามกฎหมายท้ายฟ้องโจทก์

ศาลจังหวัดสิงห์บุรีพิจารณาแล้วฟังว่า จำเลยเป็นข้าราชการมีหน้าที่เก็บรักษาเงินคลังนอกของรัฐบาล จำเลยทุจริตยกยอกเงินของรัฐบาลไปตามที่โจทก์ฟ้องจึงพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๑๓๑ พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาญา พ.ศ. ๒๔๘๔ มาตรา ๓ และพระราชบัญญัติอนุมัติพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาญา พ.ศ. ๒๔๘๔ ให้จำคุกจำเลย ๒ ปี

จำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนและประชุมปรึกษาคดีแล้ว ศาลชั้นต้นสั่งรับฎีกาของจำเลยเฉพาะข้อ ๓ (๑) ข้อเดียว นอกนั้นไม่รับ ข้อนี้จำเลยฎีกาว่า โจทก์บรรยายฟ้องว่า “ว่า เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๔๘๗ เวลากลางวันและกลางคืนต่อกัน คลังจังหวัดสิงห์บุรี ได้สั่งให้จำเลยนำเงินคลังนอกของรัฐบาล จำนวน ๖๒,๓๑๙ บาท ๑๐ สตางค์ ประจำวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๔๘๗ เข้าไปเก็บในกำปั่นคลังนอกแล้ว จำเลยได้มีเจตนาทุจริตบังอาจยกยอกเงิน ฯลฯ” ไม่มีข้อความแสดงว่า จำเลยได้ยกยอกในระหว่างวันเวลาที่ได้รับมอบหมายทรัพย์สิน จึงเป็นฟ้องที่ไม่สมบูรณ์ตามกฎหมายนั้น ศาลฎีกาได้พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ตามฟ้องของโจทก์กล่าวไว้เข้าใจได้เพียงว่า วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๔๘๗ เวลากลางวันและกลางคืนต่อกัน คลังจังหวัดสิงห์บุรี ได้สั่งให้จำเลยนำเงินคลังนอกของรัฐบาล จำนวน ๖๒,๓๑๙ บาท ๑๐ สตางค์ ประจำวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๔๘๗ เข้าไปเก็บในกำปั่นคลังนอกแล้ว จำเลยได้มีเจตนาทุจริต บังอาจยกยอกเงินที่จำเลยเก็บรักษาไว้เป็นประโยชน์ส่วนตัว

ของจำเลย ๑๐,๐๐๐ บาท ฯลฯ แต่โจทก์ไม่ได้กล่าวระบุวันเวลาไว้ในฟ้องว่า จำเลยได้คิกทุจริตยักยกเอาเงินจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาทนั้นไว้ วันใด เดือนใด เวลาใด และจะพิเคราะห์ตีความเอาว่า โจทก์หมายเอาวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๗ นั้นเอง เป็นวันที่จำเลยกระทำความผิดก็ได้ เพราะไม่มีข้อความตอนใดที่จะให้เข้าใจได้ดังนี้ แม้แต่วันที่โจทก์รู้ว่าจำเลยยักยกก็ไม่มีปรากฏในฟ้อง ฉะนั้นฟ้องของโจทก์จึงไม่สมบูรณ์ตามกฎหมาย โดยนัยแห่งคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๗/๒๕๕๒ ในระหว่างอัยการสงขลาโจทก์ นายชิวเอียน ช่วยชาติ จำเลยที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษามานั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย

จึงพิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์ ปล่อยตัวจำเลยพ้นข้อหาไป

พิบูลย์ไธสวรรย์
มณัฏฐ์วิมลสาร
ประศาสน์วินิจัย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๐๑/๒๕๕๘

วิธีพิจารณาแพ่ง ตัดสินไม่เกินคำขอ

แพ่ง หญิงมีสามี โมฆะกรรม

สัญญาจะขายที่ดินสินบริเวณห้ซึ่งลงชื่อภริยาในโฉนดโดยไม่ได้รับอนุญาตจากสามี
ยอมเป็นโมฆียะ สามีบอกล้างได้ ไม่เป็นการใช้สิทธิไม่สุจริต

สามีบอกล้างโมฆียะกรรมซึ่งภริยาทำสัญญาจะขายที่ดิน สัญญายอมตกเป็นโมฆะ
มาแต่เริ่มแรก ภริยาต้องคืนเงินที่ได้รับไว้ แต่ไม่ต้องใช้ค่าเสียหาย

ฟ้องว่าจำเลยผิดสัญญาจะขายที่ดิน ซึ่งรับเงินไป ๑๖,๐๐๐ บาท แล้วเรียกค่า
เสียหาย ๒๔๐,๐๐๐ บาท เมื่อได้ความตามที่จำเลยต่อสู้ว่า สัญญาเป็นโมฆียะและบอกล้าง
ตกเป็นโมฆะแล้ว ศาลพิพากษาให้คืนเงิน ๑๖,๐๐๐ บาทได้

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๕๐๑/๒๕๕๘

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๕ เดือนสิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

ความแพ่ง

ระหว่าง นางเชื้อม แหศิริ
นางพร้อม วรสุทร นายรื่น วรสุทร
เรื่อง ผิดสัญญา เรียกค่าเสียหาย

โจทก์
จำเลย

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๑ เดือนกันยายน พุทธ-
ศักราช ๒๕๕๖

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ จำเลยได้ทำหนังสือสัญญาจะขายที่ดินส่วนหนึ่งในโฉนดหมายเลขที่ ๔๑๗ ตำบลทรายทองคองดิน อำเภอเมืองมินบุรี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๔๐ ไร่ อันเป็นส่วนของจำเลย แก่โจทก์ ราคาไร่ละ ๒,๐๐๐ บาท กำหนดเวลาโอนภายใน ๓ เดือน จำเลยได้รับเงินมัดจำแล้ว ๑๐,๐๐๐ บาท ครั้นถึงเวลาดังกล่าว จำเลยหาโอนให้ไม่ ขอผัดอยู่จนวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๔ จำเลยได้รับเงินมัดจำเพิ่มจากโจทก์ ๓,๐๐๐ บาท โดยบอกว่าจำเป็นจะต้องนำไปจ่ายให้เจ้าพนักงาน เพื่อทำการแบ่งแยกโฉนด และแล้วต่อมาอีก ๓ วัน คือวันที่ ๑๓ เดือนเดียวกัน จำเลยขอรับไปอีก ๓,๐๐๐ บาท ว่าเพราะจำนวน ๓,๐๐๐ บาทเดิม ไม่พอวังเต็น การจ่ายเงินให้แก่จำเลยทั้งสองคราวหลังนี้ ได้มีบันทึกเป็นหลักฐานไว้ข้างท้ายสัญญาเดิม แต่จำเลยก็จัดการในการรังวัดแบ่งแยกไม่สำเร็จ โจทก์จึงให้จำเลยคืนเงินมัดจำพร้อมทั้งให้ชำระค่าปรับใหม่ในการผิดสัญญา จำเลยขออ้างว่าอย่าเพิ่งรุนแรง และจำเลยบอกอนุญาตโจทก์ขายที่ดินต่อไปแก่ผู้อื่นได้ด้วย โดยถ้าจำเลยจัดการโอนให้โจทก์ไม่ได้ จะยอมรับผัดยิ่งไปกว่าที่กำหนดกันไว้ในข้อสัญญาเดิม รวมทั้งยอมชดใช้ความเสียหายซึ่งจะมีต่อโจทก์ในการขายก่อนนี้ด้วย โจทก์จึงรอมานจนโจทก์ได้ทำสัญญาจะขายให้แก่นายสิงห์ นิลงาม ๒๔๐,๐๐๐ บาท อีกต่อหนึ่ง จำเลยก็ยังขอผัดยกย่องอยู่ต่าง ๆ นานาไม่มีทีี่สิ้นสุด ก่อนฟ้องโจทก์ได้ให้คำเตือนโดยเด็ดขาดแก่จำเลยแล้วไม่ได้ผล เป็นการผิดนัดผิดสัญญา ขอให้พิพากษาบังคับให้จำเลยจัดการยื่นคำร้อง นำเจ้าพนักงานทำการรังวัดแบ่งแยกโฉนดเสียให้เสร็จ แล้วจัดการโอนขายส่วนของจำเลยแก่โจทก์ตามสัญญา ถ้าหากไม่สามารถทำได้ก็ให้จำเลยใช้ค่าเสียหาย ๒๔๐,๐๐๐ บาท พร้อมทั้งดอกเบี้ยร้อยละ ๗ ครึ่ง ตั้งแต่วันฟ้องจนกว่าจำเลยจะชำระให้ครบถ้วน

จำเลยให้การต่อสู้ว่า ได้ทำสัญญากับโจทก์โดยมีข้อแม้ที่จะต้องให้นายริน วรสุตร สามีจำเลยยินยอมตกลงด้วยในภายหลัง จึงจะซื้อขายกันได้ประการหนึ่ง กับอีกประการหนึ่งที่แปลงนี้ยังแบ่งแยกไม่เสร็จ ครั้นต่อมานายรินสามีจำเลยทราบเรื่องขึ้น ไม่ยินยอมให้จำเลยขาย จำเลยจึงดำเนินการต่อไปไม่ได้ เงิน ๖,๐๐๐ บาท ที่จำเลยรับเพิ่มจากโจทก์

ภายหลังจากที่ได้รับมัจจำ ๑๐,๐๐๐ บาทแล้วนั้น โจทก์เป็นฝ่ายยึดเยียดให้จำเลยเอง โดย โจทก์ต้องการให้ใช้จำเลยวงเงินเพื่อเจ้าพนักงานจะได้ลงมือรื้อวักแบ่งแยกโฉนดเสียโดยเร็ว หาใช้จำเลยได้เรียกร้องไม่และจำเลยได้บอกกล่าวขอคืนเงินมัจจำแก่โจทก์แล้ว แต่โจทก์ยังคง พูกว่าให้รอไปก่อน ตามฟ้องข้อ ๕ เกี่ยวกับเรื่องที่โจทก์ว่าได้ทำสัญญาจะขายต่อแก่นายสิงห์ นิลงาม ไม่เป็นความจริง โจทก์อุบายจะโกงจำเลยเท่านั้น และไม่ได้เกิดความเสียหายถึง ขนาดดังกล่าว

นายริน วรสุตร ยื่นคำร้องขอเข้าเป็นจำเลยร่วม ให้การว่านายรินเป็นสามี นางพร้อมจำเลย ที่ดินรายนี้เป็นสินบริคนระหว่างนายรินกับนางพร้อม โจทก์หลอกทำ สัญญาจะซื้อขายกับนางพร้อมเพื่อเอาเปรียบ โดยไม่ให้นายรินรู้เห็นยินยอมด้วย ต่อมา นายรินทราบเรื่อง ก็ได้มีหนังสือบอกกล่าวไปแล้ว สัญญาจึงเป็นโมฆะ และนอกจากนั้น โจทก์จะฟ้องนางพร้อมหาได้ไม่ เพราะเจ้าพนักงานยังทำการแบ่งแยกโฉนดไม่เสร็จ ฯลฯ ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของสัญญา ฯลฯ

ศาลจังหวัดมีนบุรีพิจารณาแล้ว ชี้ขาดว่า นางพร้อมกับนายรินเป็นสามีภริยากัน โดยชอบด้วยกฎหมาย ที่ดินในสัญญานั้น นางพร้อมรับมรดกนางเพ็ญน้องสาว มีชื่อใน โฉนดรวมอยู่กับนายคาบชิตน้องเขยและวัดแสนสุข การทำสัญญาระหว่างโจทก์กับนางพร้อม ซึ่งโจทก์ควรจะรู้ว่านางพร้อมเป็นหญิงมีสามี แต่ก็มีได้ให้นายรินสามีให้ความยินยอมด้วย เมื่อนายรินทราบเรื่องขึ้นทีหลัง แล้วบอกกล่าวสัญญายอมเป็นโมฆะตั้งแต่เริ่มแรก และสำหรับการเรียกร้องเอาค่าเสียหายนั้น ผลที่สุดปรากฏว่าสัญญารับเงินมัจจำที่โจทก์จะขายที่ดินต่อ ให้แก่นายสิงห์มิได้ปีศาจกรรมสแตมปีก็รับฟังเป็นพยานหลักฐานไม่ได้ จึงพิพากษาให้ยกฟ้อง โจทก์ และให้โจทก์เสียค่าฤชาธรรมเนียมค่าทนายความ ๑,๐๐๐ บาทแทนจำเลยด้วย

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน และให้โจทก์เสียค่าทนายความชั้นนี้แก่จำเลยอีก ๕๐๐ บาท

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนฟังคำแถลงการณ์ และประชุมปรึกษาคดีนี้แล้วข้อที่ โจทก์ฎีกาว่า นางพร้อมจำเลยเป็นเจ้าของที่ดินโดยมีชื่อเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ นางพร้อม

จำเลยก็มีสิทธิอันสมบูรณ์ที่จะทำนิติกรรมใด ๆ ให้ผูกพันที่ดินรายนี้ได้อีกคนอื่นไม่มีชื่อในโฉนด
 หามีสิทธิอันใดมาเกี่ยวข้องด้วยไม่ว่า ศาลฎีกาได้พิเคราะห์แล้วเห็นว่า คดีนี้ฝ่ายจำเลยนำสืบ
 ได้ความชัดว่า นางพร้อมจำเลยกับนายรื่นได้แต่งงานเป็นสามีภริยากันตามประเพณีตั้งแต่
 พ.ศ. ๒๔๖๘ ที่บ้านจำเลย ตำบลสามวาตะวันออก อำเภอเมืองบุรี คุณหญิงช้อยเอนทร ฯ
 เป็นเฒ่าแก่มาสู่ชื่อนางพร้อมต่อมารดา ให้นายรื่น โดยมีนางสาวบุญชู นายเปรม และ
 นายทองสุข เบิกความสนับสนุนด้วยคำของจำเลยและนายรื่น ฝ่ายโจทก์ไม่มีพยานนำสืบ
 หักล้างเป็นอย่างอื่นเลยสักคนเดียว จึงฟังข้อเท็จจริงได้ว่า นายรื่นและนางพร้อมจำเลยเป็น
 สามีภริยากันโดยชอบด้วยกฎหมาย เมื่อแต่งงานกันแล้ว นางพร้อมไปอยู่กินด้วยกันที่บ้าน
 สวนของนายรื่นที่ตำบลบางโคล่ ๑๕ ปี แล้วก็นายรื่นมาปฏิบัติมารดาซึ่งชราลงที่บ้านเดิม
 จนมารดาวายชนม์ แล้วเลยอยู่ดูแลบ้านช่องทรัพย์สินสมบัติทางอำเภอเมืองบุรี

ศาลฎีกาเห็นว่า นางพร้อมจำเลยเป็นหญิงมีสามี โดยนายรื่นผู้ร้องสอดเป็นสามี
 ของจำเลย ที่รายพิพาทจำเลยได้รับมรดกจากนางเพียรน้องสาว ซึ่งโดยนิตินัยย่อมตกเป็น
 สินบริโภคระหว่างจำเลยและนายรื่น การทำสัญญาจะขายที่รายพิพาทและรับเงินมัดจำจาก
 โจทก์ จำเลยไม่ได้บอกให้โจทก์ทราบ ความข้อนี้ นายรื่นก็เบิกความรับรองว่า เดิมที่ไม่ทราบ
 เพิ่งทราบจากนายบุญไกรซึ่งอยู่ที่ตลาดคมีนบุรีว่าจำเลยไปทำสัญญาจะขายที่พิพาท นายรื่นก็
 ถามจำเลย จำเลยรับว่าเป็นความจริง นายรื่นจึงได้มีหนังสือบอกล้างสัญญานั้นไปยังโจทก์
 ที่รายพิพาทเป็นสินบริโภคระหว่างจำเลยกับนายรื่นสามี เมื่อจำเลยทำสัญญาจะขายที่พิพาท
 รับเงินมัดจำจากโจทก์โดยมิได้รับอนุญาตของสามี จึงไม่ผูกพันสินบริโภคหนี้สิน สัญญาจะ
 ขายที่พิพาทเป็นโมฆียะ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๘ และเมื่อ
 นายรื่นบอกล้างสัญญานั้นไปยังโจทก์แล้ว สัญญานั้นก็ตกเป็นโมฆะมาแต่เริ่มแรก ตาม
 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๘

ข้อที่โจทก์ฎีกาว่า เมื่อนางพร้อมทำสัญญาโดยสุจริต การซื้อขายรายนี้ก็ไม่
 นายรื่นสามีมาร้องคัดค้าน การบอกล้างนิติกรรมรายนี้ จึงเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตของ
 นายรื่นกับนางพร้อมจำเลยนั้น ศาลฎีกาเห็นว่า สัญญาระหว่างโจทก์กับนางพร้อมก็ถึงไว้ชัด
 ว่า ผู้รับเงินมัดจำจะขายที่ดินชื่อนางพร้อม วรสูตร ดังนั้นย่อมแสดงว่านางพร้อมเป็นหญิง

มีสามีแล้ว ไม่มีพยานโจทก์แสดงว่านางพร้อมได้เจตนาปีติบังความจริงเกี่ยวกับเรื่องนี้ต่อโจทก์ หรือปรากฏในสัญญาว่าเป็นหญิงหม้าย และเมื่อโจทก์ได้ทำสัญญากับจำเลยซึ่งเป็นหญิงมีสามีโดยพลการมิได้รับอนุญาตจากสามี จะซื้อที่พิพาทจากจำเลยไร่ละ ๒,๐๐๐ บาท และเอาไปขายให้นายสิงห์ไร่ละ ๖,๐๐๐ บาทเช่นนี้ นายรื่นชอบที่จะใช้สิทธิบอกล้างสัญญานั้นได้ จะฟังว่านายรื่นใช้สิทธิโดยไม่สุจริตหาได้ไม่

ส่วนข้อที่โจทก์ฎีกาว่าโจทก์เสียหายโดยตรงและพิเศษให้จำเลยใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์นั้น ศาลฎีกาเห็นว่า เมื่อนายรื่นสามีนางพร้อมจำเลยได้บอกล้างสัญญานั้นไปยังโจทก์แล้ว สัญญานั้นก็ตกเป็นโมฆะมาแต่เริ่มแรก ฉะนั้น โจทก์จึงไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายแก่จำเลย นอกจากคู่กรณีจะกลับคืนสู่ฐานะเดิมเท่านั้น นอกจากนั้น การที่โจทก์ว่า ได้ทำสัญญารับเงินมัดจำจะขายที่ดินต่อให้นายสิงห์นั้น เมื่อมีเหตุซึ่งจะขายไม่ได้ ไม่ว่าด้วยประการใด ตามสัญญาโจทก์ก็ต้องรับผิดชอบใช้ค่าปรับหรือค่าเสียหายแก่นายสิงห์ไม่ โจทก์จึงไม่มีการเสียหายพิเศษ แต่เงินที่นางพร้อมจำเลยได้รับว่าได้รับไปจากโจทก์ ๓ คราว รวม ๑๖,๐๐๐ บาทนั้น นางพร้อมต้องคืนให้โจทก์

จึงพิพากษาแก่นางพร้อมจำเลยคืนเงิน ๑๖,๐๐๐ บาท ให้โจทก์พร้อมด้วยดอกเบี้ยร้อยละ ๗ $\frac{1}{2}$ ต่อปี ตั้งแต่วันฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมทั้ง ๓ ศาลให้เป็นพับ.

พิบูลย์ไอศวรรย์
มณฑลยี่วมลสาร
ประศาสน์วินิจฉัย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๓๖๒/๑๓๖๔/๒๕๐๐

วิธีพิจารณาความแพ่ง ฟ้องซ้ำ

โจทก์เคยฟ้อง ง. ศาลพิพากษาขับไล่แล้วโจทก์ขอให้บังคับจำเลยฐานเป็นบริวารของ ง. ศาลยกคำขอ เพราะจำเลยอาศัยโจทก์ ไม่ใช่บริวารของ ง. โจทก์มาฟ้องขับไล่จำเลยอีกฐานอาศัยอยู่โดยไม่มีสิทธิ ทั้งนี้ ไม่เป็นฟ้องซ้ำ

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๑๓๖๒/๑๓๖๔/๒๕๐๐

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๐ เดือนพฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๐๐

ความแพ่ง

ระหว่าง	นางผอบ นรเศรษฐนิธ	โจทก์
เรื่อง	นายฮ่งเฮียง แซ่กิม ที่ ๑ นายฮุ่ย แซ่ตั้ง ที่ ๒	จำเลย
เรื่อง	ขอให้ขับไล่	
ระหว่าง	นางผอบ นรเศรษฐนิธ	โจทก์
เรื่อง	นายเป่งคุณ แซ่เจีย	จำเลย
เรื่อง	ขอให้ขับไล่	
ระหว่าง	นางผอบ นรเศรษฐนิธ	โจทก์
เรื่อง	นายเกียแซ่ หรือ เม้ง แซ่ลี	จำเลย
เรื่อง	ขอให้ขับไล่	
จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๕ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๙๙		

คดี ๓ สำนวนนี้ โจทก์ฟ้องและยื่นคำร้องขอแก้ฟ้อง ข้อความเป็นอย่างเดียวกันว่า เดิมห้องเลขที่ ๒๒, ๒๔ และ ๒๘ ถนนเจริญกรุง ซอยพิชิต ตำบลวังบูรพา อำเภอพระนคร จังหวัดพระนคร หลวงนเรศวรสุณิธ สามิโจทก์เป็นผู้เช่ามาจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ซึ่งตรงกับเลขห้องของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เลขที่ ๓๘/๒๒, ๓๗/๒๔, ๓๕/๒๘ มาเป็นเวลา ๓๐ ปีเศษ เมื่อเดือนมกราคม ๒๔๘๓ สามิโจทก์ถึงแก่กรรมลง โจทก์เป็นผู้เช่าห้องรายนี้ตลอดมา ครั้นเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๘๘ นายจ้อยเจีย แซ่เจียว ผู้อาศัยอยู่ในห้องพิพาท ได้นำนายฮ่งเฮียง แซ่กิม กับ นายฮุย แซ่ตั้ง จำเลยเข้าอาศัยอยู่ในห้องหมายเลขที่ ๒๔ นำเอานายเปงคุณ แซ่เจียจำเลยเข้าอยู่ในห้องหมายเลขที่ ๒๒ และนำเอานายเกียเซ้ง หรือ เม้ง แซ่ลี จำเลยเข้าอยู่ในห้องหมายเลขที่ ๒๘ โดยจำเลยดังกล่าวเข้าอาศัยอยู่เฉพาะห้องชั้นล่าง โจทก์ได้บอกกล่าวจำเลยดังกล่าวและบริวารให้ออกจากห้องพิพาทหลายครั้ง แต่จำเลยเพิกเฉยเสีย โจทก์จึงมอบให้ทนายความมีหนังสือทวงเตือนถึงจำเลยหลายครั้ง โดยส่งทางไปรษณีย์และให้คนนำส่ง แต่ปรากฏว่าการส่งทางไปรษณีย์นั้นบุรุษไปรษณีย์รายงานว่าห้องปิดติดกุญแจผู้รับไม่อยู่ ถึงตำเนาหนังสือนำส่งท้ายฟ้อง ส่วนคนประจำสำนักงานนำส่งนั้น ปรากฏว่าจำเลยไม่ยอมรับหนังสือบอกกล่าว จำเลยยังคงเพิกเฉยเสีย จึงขอให้ศาลพิพากษาขับไล่จำเลยและบริวารออกจากห้องพิพาท ให้จำเลยส่งมอบห้องพิพาทให้โจทก์ในสภาพที่เรียบร้อย

จำเลยต่างให้การเป็นอย่างเดียวกันว่า นายฮ่งเฮียง แซ่กิม จำเลยไม่ได้อยู่ร่วมกับนายฮุย แซ่ตั้ง จำเลย และจำเลยทั้งหลายไม่ได้อาศัยโจทก์ จำเลยต่างเป็นผู้เช่าห้องพิพาทชั้นล่างจากสามิโจทก์และโจทก์ เดิมจำเลยต่างเสียค่าเช่าเดือนละ ๗๕ บาท ต่อมาขึ้นเป็นเดือนละ ๑๐๐ บาท แต่ปัจจุบันมิให้สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ทราบว่าได้มีการเช่าช่วง โจทก์จึงไม่ทำหนังสือสัญญาเช่าและไม่ออกใบเสร็จรับเงินค่าเช่าให้ และจัดการให้ปรากฏในทะเบียนสำมะโนครัวว่าเป็นผู้อยู่อาศัยนางกั๊ยัง-ลูกจ้างโจทก์ และทำการผูกมัดโดยวิธีให้นายจ้อยเจียยืมบ้าน และโจทก์เป็นผู้ให้ยืม โจทก์ยังได้ใช้อุบายฟ้องขับไล่่นายกั๊ยังและสมยอมกันทำยอมความรับออกจากห้องพิพาทอ้างว่า จำเลยเหล่านี้เป็นบริวารของนางกั๊ยังให้ศาลบังคับให้จำเลยออกจากห้องพิพาท ในที่สุดศาลวินิจฉัยว่า จำเลยมิใช่บริวารของนาง

ก็ยังปรากฏตามสำนวนคดีแพ่งของศาลแขวงพระนครเหนือเลขแดงที่ ๔๒/๒๔๕๗ ซึ่งคดีถึงที่สุดแล้ว โจทก์จะมารื้อฟ้องจำเลยซ้ำอีกไม่ได้ และจำเลยไม่เคยได้รับคำบอกกล่าวเลิกการเข้าจากโจทก์ๆ ไม่มีอำนาจฟ้อง เพราะจำเลยได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติควบคุมค่าเช่าฯ

ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้รวมพิจารณาสำนวนทั้ง ๓ สำนวนนี้ด้วยกันและกำหนดหน้าที่การนำสืบให้ฝ่ายจำเลยนำสืบก่อน เมื่อศาลทำการสืบตัวนายช่งเฮียง แซ่กิมจำเลยได้ ๑ ปาก แล้วทำการสอบถามทนายโจทก์ๆ แลลงรับว่า จำเลยทั้ง ๔ คนในสำนวนทั้ง ๓ นี้ เป็นผู้ที่ถูกโจทก์เรียกมาในฐานะบริวารในคดีแพ่งแดงที่ ๔๒/๒๔๕๗ จริง และทนายโจทก์ทนายจำเลยแกลงรับว่าห้องพิพาทในคดีทั้ง ๓ นี้ คือห้องเลขที่ ๒๒, ๒๔ และ ๒๘ ตรงตามที่โจทก์ฟ้องไว้ ในสำนวนคดีแพ่งแดงที่ ๔๒/๒๔๕๗ ดังกล่าวนั้นด้วย แล้วมีคำสั่งให้จดสืบพยานคู่ความ โดยวินิจฉัยว่า โจทก์จำเลยได้เคยเป็นคู่ความกันมาแล้วในคดีแพ่งแดงที่ ๔๒/๒๔๕๗ ในเรื่องขับไล่ให้ออกจากห้องพิพาทรายเดียวกันในประเด็นข้อหาอย่างเดียวกันและประเด็นข้อหานี้ ศาลได้ทำการชี้ขาดไว้แล้วในสำนวนคดีแพ่งแดงที่ ๔๒/๒๔๕๗ คดีถึงที่สุดโดยไม่มีการอุทธรณ์ การที่โจทก์ฟ้องคดีขึ้นอีกเป็นการฟ้องซ้ำ ต้องห้ามตามกฎหมายจึงพิพากษายกฟ้องโจทก์ทุกสำนวน

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้ว พิพากษายกคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ให้ศาลชั้นต้นดำเนินการพิจารณาต่อไป แล้วพิพากษาใหม่ตามรูปคดี ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นนี้ให้ศาลชั้นต้นรวมสั่งเมื่อพิพากษาคดีใหม่

จำเลยทั้ง ๓ สำนวนฎีกา

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวน และประชุมปรึกษาคดีนี้แล้ว ทางพิจารณาได้ความว่า โจทก์เป็นผู้เช่าห้องพิพาทมาจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และโจทก์ได้เคยฟ้องขับไล่นายกัยยัง แซ่ตั้ง ให้ออกจากห้องพิพาท และห้องอื่นๆ อีกรวม ๖ ห้องด้วยกันมาครั้งหนึ่งแล้ว โดยฟ้องในคดีนี้ว่านายกัยยังอาศัยห้องดังกล่าวอยู่ และคดีนั้นโจทก์จำเลยได้ทำยอมความกันต่อศาล โดยนายกัยยัง จำเลยยอมออกจากห้องเหล่านั้นภายในกำ-

หนค ๑ เดือน ครั้นครบกำหนดโจทก์ได้ยื่นคำร้องต่อศาลว่า นายงักยังจำเลยได้ออกจากห้องเหล่านั้นไปแล้ว แต่บริวารของนายงักยังจำเลยไม่ยอมออกไป และขอให้ศาลออกหมายเรียกบุคคลซึ่งอ้างว่าเป็นบริวารของนายงักยังจำเลยเหล่านั้นมาสอบถาม ซึ่งรวมทั้งจำเลยเหล่านั้นด้วย และบุคคลเหล่านั้นต่างโต้เถียงว่าไม่ใช่บริวารของนายงักยังจำเลย แต่ต่างได้เข้าห้องเหล่านั้นจากสามโจทก์และโจทก์เอง ศาลได้ทำการไต่สวนคู่ความแล้วมีคำสั่งว่าบุคคลเหล่านั้นซึ่งรวมทั้งจำเลยเหล่านั้นด้วย ไม่ใช่บริวารของนายงักยังจำเลยแต่ได้อยู่ในห้องเหล่านั้นโดยอาศัยสิทธิของโจทก์และสามโจทก์เองโดยตรง ดังปรากฏตามสำนวนคดีแพ่งเลขแดงที่ ๔๒/๒๔๔๗ ของศาลแขวงพระนครเหนือ บัดนี้โจทก์จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ขับไล่จำเลย

ข้อที่จำเลยทั้ง ๓ ส่วนน ฎีกาขอให้พิพากษากลับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ยกฟ้องโจทก์นั้น ศาลฎีกาได้พิเคราะห์แล้ว เห็นว่าในคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๔๒/๒๔๔๗ ของศาลแขวงพระนครเหนือ ซึ่งโจทก์ฟ้องขับไล่ นายงักยังออกจากห้องพิพาท และจำเลยเหล่านั้นได้ถูกเรียกเข้ามาในคดีนั้น ก็โดยมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่าจำเลยเหล่านั้นเป็นบริวารของนายงักยังจำเลยในคดีนั้นหรือไม่ ถ้าจำเลยเหล่านั้นเป็นบริวารของนายงักยังจริงแล้ว จำเลยก็ต้องถูกบังคับให้ออกจากห้องพิพาทไป แต่เมื่อศาลได้ไต่สวนแล้วก็มีคำสั่งว่าจำเลยเหล่านั้นมิใช่บริวารของนายงักยังจำเลยในคดีนั้น การที่โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยทั้งสามสำนวนว่าจำเลยไม่มีสิทธิอยู่ในห้องพิพาทของโจทก์ โดยอ้างเหตุว่าจำเลยอาศัยนั้น ศาลฎีกาเห็นว่าไม่เป็นการฟ้องซ้ำ เพราะคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๔๒/๒๔๔๗ ของศาลแขวงพระนครเหนือ กับคดีที่โจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสามสำนวนนี้ไม่ใช่ประเด็นเดียวกัน และไม่ใช่คู่ความเดียวกันที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาให้ยกคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ให้ศาลชั้นต้นดำเนินการพิจารณาต่อไปแล้วพิพากษาใหม่ตามรูปคดีนั้นชอบแล้ว ฎีกาจำเลยฟังไม่ขึ้น

จึงพิพากษายืน ให้ยกฎีกาจำเลย ค่าฤชาธรรมเนียม และค่าทนายความชั้นศาล ฎีกาสำนวนละ ๗๕ บาท ให้ผู้แพ้คดีในที่สุดเป็นผู้เสีย

พิบูลย์ ไสวทรัพย์
มนุกันย์ วัฒนสาร
ประศาสน์ วินิจฉัย

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๕๖/๒๕๐๒

อาญา จำคุก พยายาม

มีเจตนาจะฆ่า จึงคว่ำปิ่นบาเร็ดตำขึ้นมากระชากรุกเลื่อน แต่กระชากรุกไม่ถึงที่
กระสุนปืนไม่ขึ้นลำกล้อง ได้ใช้นิ้วสอดเข้าไปที่โกปลายกระบอกปืนตรงไปทางผู้เสียหาย แต่
มีผู้อื่นมาล๊อคคอและแย่งปืนไป ดังนั้น ย่อมเป็นความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่น

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๕๕๖/๒๕๐๒

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๙ เดือนกรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๐๒

ความอาญา

พนักงานอัยการ กรมอัยการ

โจทก์

ระหว่าง

นายสมบุญ ธีระเจตน์ หรือ สมบุญ ธีระนัน

จำเลย

เรื่อง พยายามฆ่าคน

จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๕ เดือนตุลาคม พุทธศักราช

๒๕๐๑

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๐๐ เวลากลางคืนหลังเที่ยง จำเลยนี้
ได้บังอาจใช้ปืนบาเร็ดตำ ซึ่งเป็นปืนที่ใช้ในราชการตำรวจ บรรจุกกระสุนอยู่พร้อม
พยายามจะยิงนางเจตน์ ประดับศิลป์ ซึ่งเคยเป็นภริยาจำเลยมาก่อน โดยมีเจตนาฆ่านาง
เจตน์ให้ตาย เนื่องจากจำเลยมีความโกรธเคืองและหึงหวงที่นางเจตน์ไปได้สามีคนใหม่ แต่
ขณะจำเลยหันปากกระบอกปืนไปที่นางเจตน์ และเอามือกระชากรุกเลื่อนปืนเพื่อจะยิงนาง-

เจตนานั้น จำตรichaญ เรื่องโรจน์ กับพลตำรวจบุญเลิศ มณีอินทร์ ได้เข้าจับจำเลยและ
แย่งปืนได้เสียก่อน จำเลยจึงกระทำการไปไม่ตลอดและไม่บรรลุผลสมเจตนาของจำเลย
เหตุเกิดที่ตำบลพระบรมมหาราชวัง อำเภอพระนคร จังหวัดพระนคร ขอให้ลงโทษจำเลย
ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๘, ๘๐

ชั้นแรกจำเลยให้การรับสารภาพ แต่ต่อมาให้การว่า ลากตัวปืนของกลางออก
มาจากตู้ยามตำรวจ โดยไม่รู้ว่ามีกระสุนอยู่หรือไม่ แล้วถูกตำรวจแย่งเอาคืนไป โดยจำเลย
ไม่ทันที่จะยกมือขึ้นจ้อง หรือได้กระชากลูกเลื่อนแต่อย่างใด

ศาลอาญาพิจารณาแล้ว ฟังข้อเท็จจริงว่า จำเลยคว่ำหีบปืนขึ้นมายังไม่ได้กระชาก
ลูกเลื่อนส่งกระสุนขึ้นล่าถอย ก็ถูกแย่งปืนเสียก่อน ปืนของกลางยังไม่ได้อยู่ในลักษณะ
ใกล้ซัดและพร้อมที่จะใช้ยิงได้ รูปคดีไม่พอที่จะลงโทษจำเลยตามฟ้อง จึงพิพากษายกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้ว พิพากษากลับคำพิพากษาศาลชั้นต้นว่า จำเลยมีความ
ผิดฐานฆ่าผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๘ แต่เป็นพยายามกระทำความผิด
วางโทษ ๒ ในส่วน ๓ ตามมาตรา ๘๐ จำคุกจำเลยไว้ ๑๐ ปี มีเหตุบรรเทาโทษ โดยคำ
ให้การของจำเลยเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาอยู่บ้าง ประณิลลดโทษให้ ๑ ใน ๓ ตามมาตรา
๘๘ คงจำคุกจำเลยไว้มีกำหนด ๖ ปี ๘ เดือน

จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนฟังคำแถลงการณ์ และประชุมปรึกษาคดีนี้แล้ว ทาง
พิจารณาได้ความว่า นางเจตนเคยเป็นภรรยาจำเลยมาก่อน เกิดบุตรด้วยกันหนึ่งคนแล้วมา
ได้สามีใหม่คือ สิบโทสุตใจ ประคับศัลป์ จำเลยพยายามติดตามชอกันดีกับนางเจตนหลาย
ครั้ง และจำเลยได้ทำร้ายนางเจตนด้วยความเหี้ยมโหดมาแล้ว ๒-๓ ครั้ง ครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่
๒๑ ตุลาคม ๒๕๐๐ เวลากลางวันได้เกิดเหตุเรื่องนี้ในวัดมหาธาตุ จนเจ้าหน้าที่ตำรวจพาตัว
ไปที่ตูยามท่าพระจันทร์ เพื่อส่งตัวจำเลยกับนางเจตนไปสถานีตำรวจชนะสงคราม ขณะที่
พลตำรวจชวลิตกำลังโทรศัพท์ติดต่อกับสถานีตำรวจนั้น นางเจตนกับจำเลยได้เถียงกันอีก
แล้วจำเลยก็คว่ำปืนบาเรตต์ทำที่พลตำรวจชวลิตวางไว้บนที่เขียนหนังสือหน้าตูยาม จำตรichaญ

เรื่องโรจน์ เป็นผู้เข้าไปลือคอกอจำเลย พลตำรวจบุญเลิศเป็นผู้แย่งปืนจากจำเลย แย่งได้แล้วมอบให้พลตำรวจสวัสดิท ๆ ถอดแหวนกระสุนออกจากปืน เมื่อพลตำรวจสวัสดิทมอบปืนให้จำเลยตำรวจอร่วมนั้น แหวนบรรจุกระสุนอยู่ที่ตัวปืนอย่างเรียบร้อย นายร้อยตำรวจโทมณฑลเป็นผู้รับและตรวจปืนบาเรตต์กำกระบอกนี้ ไม่มีกระสุนอยู่ในลำกล้อง แหวนมีกระสุนปืน ๒๐ นัด ครอบจำนวนตามที่ทางราชการตำรวจจ่าย ไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดกระชากลูกเลื่อนเพื่อสลักเอากระสุนปืนออก

ข้อที่จำเลยฎีกาว่า ปัญหาที่ศาลอุทธรณ์ยกมาลงโทษจำเลยนั้นคลาดเคลื่อน ในสาระสำคัญของหลักเกณฑ์ในองค์แห่งความผิดฐานพยายาม เพราะการที่จำเลยกระชากลูกเลื่อนไม่ถึงที่ กระสุนปืนไม่เข้าสู่ลำกล้องปืนก็ลั่นขึ้นไม่ได้ นางเจตน์จะรับอันตรายจากการกระทำของจำเลยไม่ได้นั้น ศาลฎีกาได้พิเคราะห์แล้วเห็นว่า จำเลยได้เพียรพยายามขอกินตึกกับนางเจตน์หลายครั้งนางเจตน์ไม่ยินยอมกินตึกด้วย คืบเกิดเหตุจำเลยขอกินตึกกับนางเจตน์อีก นางเจตน์ไม่ยอมจำเลยจึงเอาเหล็กไขควงจะแทงนางเจตน์ ขณะนั้นพลตำรวจสวัสดิทเข้าไปในที่เกิดเหตุ และพาตัวจำเลยกับนางเจตน์ไปที่ตู่ยามตำรวจท่าพระจันทร์ ในระหว่างจำเลยอยู่ที่ตู่ยามตำรวจท่าพระจันทร์นั้น ได้ความจากจำเลยว่า เพราะนางเจตน์ยืนยันไม่กินตึก จึงเกิดโทษะคว่ำเอาปืน ซึ่งไม่รู้ว่าเป็นปืนมาจะทำร้ายนางเจตน์ ที่จำเลยอ้างว่าไม่รู้ว่าเป็นปืนนั้น ศาลฎีกาเห็นว่าไม่น่าเชื่อฟัง เพราะที่เกิดเหตุมีแสงสว่าง จำเลยเคยเป็นตำรวจมาก่อนแล้ว จำเลยย่อมรู้ดีว่าวัตถุที่จำเลยคว่ำมานั้นคือปืน เหตุที่จำเลยเกิดโทษะอย่างแรงกล้าถึงกับคว่ำปืนขึ้นมานั้น ก็เพราะนางเจตน์พูดว่าจะเปิดเผยความลับเรื่องจำเลยฆ่าคนทั้งจังหวัดลำปาง ทั้งนางเจตน์ได้ตัดเยื่อใยไม่ยอมกินตึกกับจำเลย จำเลยจึงคว่ำปืนซึ่งวางอยู่ต่อหน้าตำรวจและบุคคลอื่นๆ อีกมาก โดยไม่เกรงกลัว และกล่าวว่า “วันนี้ เป็นวันสุดท้าย มึงตายเสียเถิด” ซึ่งจำเลยก็ได้ให้การรับสารภาพเมื่อศาลแขวงพระนครเหนือไต่สวนมูลฟ้อง และยื่นคำให้การรับสารภาพต่อศาลอาญาเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๐๐ ต่อมาวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๐๐ จำเลยให้การว่า จำเลยโกรธนางเจตน์ ได้จับตัวปืนบาเรตต์ที่วางไว้ลากออกมาทิ่มพอตีตำรวจแย่งเอาไปโดยมีเจตนาให้นางเจตน์กินตึก และวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๐๑ จำเลยให้การใหม่ปฏิเสธตลอดข้อหา ครั้นเมื่อจำเลยอ้างตนเองเป็นพยานจำเลยเบิกความว่า จำเลย

บันดาลโทษะ จึงเอามือคว้าวัตถุหนึ่งทีวางไว้ตั้งใจจะตีนางเจตน แต่ยังไม่ทันพ้นจากที่วาง ตำรวจก็เข้าล้อมคอแย่งเอาไป ซึ่งเป็นคำให้การและคำเบิกความที่ไม่อยู่กับร่องกับรอย ไม่น่าเชื่อฟัง หามีน้าหนักหักล้างพยานหลักฐานโจทก์ได้ไม่ ฉะนั้น ศาลฎีกาเชื่อว่า จำเลยมีเจตนาจะฆ่านางเจตน เพราะเหตุที่นางเจตนไม่ยอมคืนดีด้วย และจะเปิดเผยความลับให้ จำเลยต้องได้รับโทษอย่างหนัก

คดีนี้ ศาลฎีกาฟังข้อเท็จจริงว่า ขณะเกิดเหตุ จำเลยยืนอยู่ห่างนางเจตนประมาณ ๕ ฟุต จำเลยมีเจตนาจะฆ่านางเจตน จึงคว้าปืนบาเรตต์ขึ้นมากลึงกระชากลูกเลื่อน แต่กระชากไม่ถึงที่ กระสุนปืนไม่ขึ้นลั่นถนัด จำเลยใช้นิ้วสอดเข้าไปในไก ปลดยกระบอกปืนตรงไปทางนางเจตนตั้งใจจะยิงนางเจตน ก็มีจำตรีชาญเข้าล้อมคอ และพลตำรวจบุญเลิศเข้าแย่งปืนจากจำเลยไป จำเลยจึงยิงนางเจตนไม่สำเร็จ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๐ บัญญัติว่า “ผู้ใดลงมือกระทำความผิด แต่กระทำให้ไม่ตลอด ฯลฯ ผู้นั้นพยายามกระทำความผิด” ศาลฎีกาเห็นว่า เมื่อจำเลยมีเจตนาจะฆ่านางเจตน อยู่ห่างจากนางเจตน ๕ ฟุต จำเลยคว้าปืนขึ้นมากลึงกระชากลูกเลื่อนเอานิ้วมือเข้าไปในไกปืนแล้ว แต่ที่กระทำให้ไม่ตลอดก็เพราะจำเลยกระชากลูกเลื่อนไม่ถึงที่ และโดยมีจำตรีชาญเข้าล้อมคอไว้ และพลตำรวจบุญเลิศเข้ามาแย่งปืนไป ทั้งนี้ การกระทำของจำเลยจึงเป็นการแสดงเจตนาจะฆ่านางเจตนโดยได้ลงมือกระทำความผิดนั้นแล้ว แต่กระทำให้ไม่ตลอด จำเลยมีความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๐ ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาวางบทกำหนดโทษจำเลยมานั้น ชอบแล้ว ฎีกาจำเลยฟังไม่ขึ้น

จึงพิพากษายืน ให้ยกฎีกาจำเลย

พิบูลย์ ใสสวรรค์
 ดุลยทัศน์ วัฒนชาติ
 สุทธิวาที ณฤพุด

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๒๕/๒๕๐๑

อาญา เลียนเครื่องหมายการค้า

จำเลยใช้เครื่องหมายการค้ามาก่อนโจทก์จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของโจทก์
ไม่เป็นความผิดฐานเลียนเครื่องหมายการค้า.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๑๑๒๕/๒๕๐๑

วันที่ ๗ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๐๑

ความอาญา

ระหว่าง	พนักงานอัยการ กรมอัยการ และนายเต็กท้วง แซ่บึงหรือปุง นายบุญเคียง แซ่แต้	โจทก์ จำเลย
เรื่อง	เลียนแบบเครื่องหมายการค้า	

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๑ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๐๐

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๔๙๕ นายเต็กท้วง แซ่บึง หรือปุง ได้ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าต่อเจ้าพนักงานกรมทะเบียนการค้า กระทรวงเศรษฐการให้ชื่อยาธาตุน้ำแดงผลไม้ ตอนกลางเป็นรูปผลไม้ต่าง ๆ ส่วนล่างบอกชื่อ บริบูรณ์เภสัช ๒๖-๒๘ สามยอดพระนคร มีลักษณะรูปสี่เหลี่ยม เจ้าพนักงานกรมทะเบียนการค้ากระทรวงเศรษฐการได้รับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าดังกล่าวไว้โดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว เมื่อ วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๔๙๗ และประกาศเปิดเผยให้ประชาชนทราบ จำเลยได้ทราบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าดังกล่าวแล้ว นายเต็กท้วงได้ผลิตยาธาตุน้ำแดง ปิดเครื่องหมาย

หมายการค้ำถั่งกล่าวแล้วตลอดมา ต่อมาระหว่างตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๔๙๘ ถึงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๔๙๘ เวลากลางวันและกลางคืน จำเลยได้บังอาจเลียนแบบเครื่องหมายการค้าของนายเต็กท้วงซึ่งได้จดทะเบียนไว้ถั่งกล่าวแล้วมาใช้ โดยจำเลยผลิตยาราคู ปัดฉลากชื่อยาราคูน้ำแดงผลไม้ มีรูปผลไม้ต่าง ๆ ส่วนล่างบอกชื่อห้างร้านที่อยู่ ฉลากมีลักษณะเหมือนคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของนายเต็กท้วงถั่งกล่าวแล้ว ถึงแม้วิธีเลียนแบบเครื่องหมายการค้านี้ทำให้ผลิตเพื่อนไปบ้างเล็กน้อย เพื่อมิให้ตรงต่อการปลอมก็ตาม ทั้งนี้ โดยจำเลยมีเจตนาทุจริตลงให้ผู้ซื้อหลงเชื่อว่า เป็นยาราคูน้ำแดงของนายเต็กท้วงได้ผลิตขึ้น และตามวันเวลาถั่งกล่าวแล้วจำเลยได้บังอาจจำหน่ายยาราคูน้ำแดงปัดฉลากเครื่องหมายการค้าที่จำเลยเลียนแบบถั่งกล่าวในทางทุจริตเป็นการเสียหายแก่นายเต็กท้วง ผู้ผลิตยาราคูน้ำแดง เหตุเกิดที่ตำบลบ่อมปราบ อำเภอบ่อมปราบ จังหวัดพระนคร และจำเลยเคยต้องโทษตามคำพิพากษาของศาลฐานมียานัดดูหมิ่นมิมีปัดอากรแสตมป์ไว้ในความครอบครอง ศาลพิพากษาลงโทษปรับ ๔,๐๐๐ บาท มาแล้ว อันมิใช่ความผิดฐานประมาทหรือลหุโทษ จำเลยกลับมากกระทำผิดคดีนี้ขึ้นอีกในกำหนด ๕ ปี ไม่เข็ดหลาบจึงขอให้ศาลเพิ่ม โทษจำเลยด้วย และขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๔๗๔ มาตรา ๓, ๔, ๒๗, กฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๒๓๕, ๒๓๖, ๒๓๗, ๒๓๘, ๒๓๙, ๗๒ กับขอให้ริบของกลาง

จำเลยให้การปฏิเสธตลอดข้อหา และว่าผู้เสียหายใช้สิทธิไม่สุจริต ส่วนข้อเขยต้องโทษนั้นรับว่าจริง

นายเต็กท้วงยื่นคำร้อง ขอเข้าเป็น โจทก์ร่วม ศาลแขวง พระนคร ได้ได้มีคำสั่งอนุญาตแล้ว

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้ว วินิจฉัยว่า จำเลยเลียนแบบเครื่องหมายการค้ายาราคูน้ำแดงของนายเต็กท้วง ซึ่งได้จดทะเบียนไว้แล้ว จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๔๗๔ มาตรา ๓, ๔, ๒๗ กฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๒๓๗ ให้วางโทษจำคุกจำเลยมีกำหนด ๖๐ วัน ปรับ ๓๐๐ บาท ให้เพิ่มโทษจำเลยตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๗๒ หนึ่งในสาม คงจำคุกจำเลย ๘๐ วัน และปรับ ๔๐๐ บาท จำเลยไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๑๘ ชงกลางริบ

จำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า จำเลยได้ใช้เครื่องหมายการค้าของจำเลยมาแต่ก่อนที่โจทก์ร่วมได้ขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของโจทก์ร่วมนั้นแล้ว จำเลยจึงไม่ควรมีความผิดตามฟ้องโจทก์ จึงพิพากษากลับคำพิพากษาศาลชั้นต้นโดยยกฟ้องโจทก์เสีย ของกลางคืนเจ้าของไป

โจทก์และโจทก์ร่วมฎีกา

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนฟังคำแถลงการณ์และประชุมปรึกษาคดีนี้แล้ว โจทก์นำสืบว่านายเท็กทัว โจทก์ร่วมได้ผลิตยาราคุน้ำแดงออกจำหน่ายในนามของร้านบริบูรณ์เภสัชมาตั้งแต่ปี ๒๔๙๓ และโจทก์ร่วมได้ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ายาราคุน้ำแดงก่อนนายทะเบียนเมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๔๙๕ กองเครื่องหมายการค้าได้รับจดทะเบียนให้ตั้งแต่วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๔๙๗ ครั้นต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๙๘ โจทก์ร่วมได้พบยาราคุน้ำแดงของจำเลยตามขวดตัวอย่าง ซึ่งศาลหมาย จ. ๓ มีจำหน่ายอยู่ทั่วไป ทำให้ยาราคุน้ำแดงของโจทก์ร่วมซึ่งเคยขายได้เดือนละ ๕-๖ พันบาทขายไม่ได้ โจทก์ร่วมได้เคยไปพูดขอให้จำเลยเลิกใช้เครื่องหมายการค้าแบบที่จำเลยเลียนแบบของโจทก์ร่วมนั้นเสีย แต่จำเลยก็ไม่เลิก โจทก์ร่วมจึงได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานกองปราบ ครั้นต่อมาพนักงานตำรวจจึงจับกุมจำเลย และดำเนินการสอบสวนฟ้องร้องตามคดีนี้

ฝ่ายจำเลยนำสืบว่า จำเลยมีอาชีพขายยา จำเลยได้ปรุงยาราคุน้ำแดงตราใบทองของจำเลยจำหน่ายมาตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. ๒๔๙๓ และจำเลยได้ขึ้นทะเบียนยาราคุน้ำแดงของจำเลยต่อกระทรวงสาธารณสุขแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๔ แล้ว ครั้นเมื่อมีการขอของจำเลยขึ้น จำเลยจึงได้ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามเอกสารหมายเลข ๑ แต่กรมทะเบียนการค้าไม่ยอมรับจดทะเบียนให้อ้างว่า คล้ายคลึงกับเครื่องหมายการค้าของโจทก์ร่วม ซึ่งได้จดทะเบียนไว้ก่อนแล้ว แต่เจ้าหน้าที่ก็ได้ยินยอมให้จำเลยใช้เครื่องหมายการค้าของจำเลยไปก่อนได้ จำเลยไม่เคยรู้ว่ามีคนอื่นจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าดังกล่าวไว้ก่อนเลย

ข้อที่โจทก์ฎีกาขอให้พิพากษากลับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ โดยพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้นนั้น ศาลฎีกาได้พิเคราะห์พยานหลักฐานโจทก์จำเลยแล้ว เห็นว่า

จำเลยได้รับอนุญาตให้ประกอบการขายยาตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๓ แล้ว (ปรากฏตามเอกสารหมายเลข ๔) และจำเลยก็ได้ขึ้นทะเบียนสำหรับยาธาตุน้ำแดงที่จำเลยผลิตขึ้นนั้น ต่อกระทรวงสาธารณสุข เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๔ (ตามเอกสารหมายเลข ๓) เห็นได้ว่าจำเลยได้ใช้ชื่อยาธาตุน้ำแดงของจำเลยมาก่อนที่โจทก์ร่วมได้จดทะเบียนเป็นเจ้าของฉลากเครื่องหมายการค้ายาธาตุน้ำแดงของ โจทก์ร่วม โดยโจทก์ร่วมได้ยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๕ (ตามเอกสารหมายเลข ๒) นอกจากนั้นในคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของโจทก์ร่วมก็ปรากฏว่าได้ยอมสละสิทธิคำว่า “ยาธาตุน้ำแดง” ขอสละสิทธิคำว่า “ผลไม้และรูปผลไม้” ทั้งได้ความจากนายคดี เปลี่ยนประยูร ซึ่งทำการแทนนายทะเบียนพยานโจทก์ว่า ผู้ยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าอาจใช้เครื่องหมายนั้นประกอบการค้าไปก่อนกองทะเบียนจดให้ได้ แม้เมื่อปฏิเสธไม่รับจดทะเบียนให้แล้ว ผู้ขออาจขอผ่อนผันใช้ไปก่อนได้ เอกสาร ล. ๑ กับ ล. ๒ คือ หนังสือของกระทรวงเศรษฐกิจผ่อนผันให้แก่จำเลย ฉะนั้น ศาลฎีกาเห็นว่าจำเลยได้ใช้ชื่อยาธาตุน้ำแดงผลไม้ตราใบทอง และได้ปรุงจำหน่ายมาก่อนที่โจทก์ร่วมได้ขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของโจทก์ร่วมนั้นแล้ว จำเลยจึงไม่ควรมีความผิด ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์เสียนั้นชอบแล้วฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น

จึงพิพากษายืน ให้ยกฎีกาโจทก์.

พิบูลย์ ใสสวรรค์
มนุกันย์วิมลสาร
ประศาสน์วินิจนัย

มติบางเรื่องของคณะกรรมการกองที่ ๔ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

บันทึก

เรื่อง หารือปัญหาการนับระยะเวลาตาม พ.ร.บ. การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล
(กองที่ ๔ เสร็จที่ ๕๔/๒๕๐๑)

๑. พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์	ประธานกรรมการ
๒. พระยาเลขวินิจฉัยธรรมวิทักษ์	กรรมการ
๓. นายเตือน บุณนาค	„
๔. หลวงอรรถปรีชาชนูปการ	„
๕. พล ต.ท. โชติ โชติชนาภิบาล	„
๖. นายทวี เจริญพิทักษ์	„
๗. พระพิบูลย์ไธสวรรย์	„
๘. นายทวี ฤกษ์จำนง	เลขานุการ

เป็นการประชุมครั้งเดียวเสร็จ เมื่อวันที่จันทร์ที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๐๑

บันทึก

เรื่อง หรือปัญหาการนับระยะเวลาตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล

กรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหารได้ส่งเรื่องดังกล่าวข้างบนให้คณะกรรมการการฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นโดยหนังสือที่ ๒๕๕๔ กม. ๑-๕/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๐๑

กรณีปรากฏว่าสมาชิกภาพแห่งสภาเทศบาลต่าง ๆ รวม ๑๑๔ เทศบาลได้ครบกำหนดออกตามวาระในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๐๑ และกระทรวงมหาดไทยได้ให้จังหวัดต่าง ๆ ประกาศกำหนดวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๐๑ เป็นวันเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลชุดใหม่พร้อมกันทั้งหมด ซึ่งขณะนี้เทศบาลต่าง ๆ กำลังทำการรับสมัครและดำเนินการเลือกตั้งอยู่

โดยมีปัญหาเกี่ยวกับการนับระยะเวลาตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง สมาชิกสภาเทศบาล พ.ศ. ๒๔๘๒ อยู่บางประการ คือ ตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวบัญญัติว่า “ก่อนวันเลือกตั้งสิบห้าวัน ให้คณะกรรมการตรวจคะแนนประชุมกันเป็นครั้งแรก ตั้งแต่เวลา ๘.๐๐ นาฬิกา ถึง ๑๖.๐๐ นาฬิกา ณ ที่ลงคะแนน เพื่อพิจารณาคำร้องและแก้ไขเพิ่มเติมบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง.....” และในวรรคสองของมาตราเดียวกันนี้บัญญัติว่า “ก่อนวันเลือกตั้งสามวัน ให้คณะกรรมการตรวจคะแนนประชุมกันอีกครั้งหนึ่ง ตั้งแต่เวลา ๘.๐๐ นาฬิกา ถึง ๑๖.๐๐ นาฬิกา ณ ที่ลงคะแนนนั้น เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามคำสั่งศาล.....” เช่นนี้ ปัญหาที่มีว่า กำหนดวันประชุมครั้งแรกของคณะกรรมการตรวจคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง ๑๕ วัน และวันประชุมครั้งที่สองก่อนวันเลือกตั้ง ๓ วัน จะควรกำหนดวันใดจึงจะถูกต้องตามหลักการนับระยะเวลาตามกฎหมาย กล่าวคือ จะนับวันที่ทำการประชุมเป็นวันแรกของระยะเวลานั้นด้วยหรือไม่ ดังตัวอย่างเช่น การเลือก

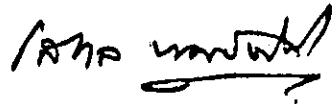
ทั้งสมาชิกสภาเทศบาลคราวนี้ กำหนดเลือกตั้งในวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๐๑ จะควรกำหนดวันประชุมครั้งแรกในวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๐๑ หรือวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๐๑ และวันประชุมครั้งที่สองจะควรกำหนดวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๐๑ หรือวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๐๑

กระทรวงมหาดไทยมีความเห็นว่า ตามหลักการทั่วไปในการนับระยะเวลาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๘ บัญญัติว่า “ถ้าระยะเวลานับเป็นวันก็ตั้งแต่วันที่ดี สัปดาห์ที่ดี เดือนหรือปีที่ดี ห้ามมิให้นับวันแรกแห่งระยะเวลานั้นรวมคำนวณเข้าด้วย เว้นแต่จะเริ่มการในวันนั้นเอง ตั้งแต่เวลาอันเป็นกำหนดเริ่มทำการงานกันตามประเพณี” โดยที่พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลมิได้กำหนดวิธีการนับระยะเวลาไว้เป็นอย่างอื่น จึงจะนับวันที่ทำการประชุมรวมเข้าในกำหนดระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ไม่ได้ กล่าวคือ การประชุมตามมาตรา ๓๘ ทั้งสองกรณี จะต้องเว้นระยะเวลาไว้ก่อนถึงวันเลือกตั้งเต็ม ๑๕ วัน และ ๓ วันตามลำดับ คือทำการประชุมครั้งแรกในวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๐๑ และประชุมครั้งที่สองในวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๐๑ ซึ่งได้สั่งให้เทศบาลทุกแห่งถือปฏิบัติไปแล้ว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๔) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้ว ขอเสนอความเห็นดังต่อไปนี้

ประเด็นที่พึงพิจารณาในเรื่องนี้มีเพียงว่า จะนับวันแรกของระยะเวลาลับหัววันหรือสามวันโดยลำดับรวมคำนวณเข้าด้วยหรือไม่เท่านั้น เมื่อได้พิจารณากฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลแล้วก็ไม่ปรากฏว่ามีบทมาตราใดที่บัญญัติเรื่องการนับระยะเวลาไว้เป็นพิเศษแตกต่างจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉะนั้นจึงต้องถือตามหลักทั่วไปตามมาตรา ๑๕๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งบัญญัติว่า “ถ้าระยะเวลานับเป็นวันก็ตั้งแต่วันที่ดี สัปดาห์ที่ดี เดือนหรือปีที่ดี ห้ามมิให้นับวันแรกแห่งระยะเวลานั้นรวมคำนวณเข้าด้วย เว้นแต่จะเริ่มการในวันนั้นเอง ตั้งแต่เวลาอันเป็นกำหนดเริ่มทำการงานกันตามประเพณี” ด้วยเหตุนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา จึงเห็นว่าต้องทำการประชุมครั้งแรกในวัน

ที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๐๑ และประชุมครั้งที่สอง ในวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๐๑ ทั้งนี้ด้วยเหตุผลว่า เป็นกรณีที่เข้าในข้อยกเว้นก่อนท้ายของมาตรา ๑๕๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ดังกล่าวแล้ว โดยเริ่มประชุมตั้งแต่เวลา ๘.๐๐ นาฬิกา ถึง ๑๖.๐๐ นาฬิกา ตามที่กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลได้กำหนดไว้

(นายเสกल บุนนัชฐิติ)

รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

ลงชื่อแทนเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๐๑

บันทึก

เรื่อง ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตีความในปัญหากฎหมาย เกี่ยวกับหน้าที่นำสืบ
ในคดีลักลอบของหนีภาษี (กองที่ ๔ เสร็จที่ ๕๑/๒๕๐๑)

๑. พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์	ประธานกรรมการ
๒. พระยาเลขาภิบาลธรรมวิทักษ์	กรรมการ
๓. นายเตือน บุณนาค	„
๔. หลวงอรรถปรีชาชนูปการ	„
๕. พล.ต.ท. โซติ โซติชนาภิบาล	„
๖. พระพิบูลย์ไธสวรรย์	„
๗. นายทวี เจริญพิทักษ์	„
๘. นายวัชรินทร์ รักษิตประกร	เลขานุการ

พิจารณาครั้งแรก วันศุกร์ ที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๐๑ พิจารณาเสร็จ วันศุกร์ ที่

๒๐ มิถุนายน ๒๕๐๑

บันทึก

เรื่อง ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตีความในปัญหากฎหมาย (เกี่ยวกับหน้าที่นำสืบในคดีกระทำผิดพระราชบัญญัติศุลกากรและการรับของกลาง)

กรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหารได้มีหนังสือที่ ๓๓/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๐๑ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาที่กระทรวงการคลังหรือมาตามหนังสือกระทรวงการคลังที่ สร.๗๔๓๕๔/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๐๐ ว่า เนื่องด้วยพระราชบัญญัติศุลกากรได้กำหนดให้ หน้าที่นำสืบในคดีลักลอบนำของหลบหนีศุลกากรตกอยู่แก่ฝ่ายผู้ต้องหา และยังได้กำหนดว่าของกลางที่ยังมิได้เสียภาษีให้รับเสียโดยมิต้องคำนึงว่าผู้ต้องหาจะมีความผิดหรือไม่ แต่พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการยังให้กรมศุลกากรมีหน้าที่นำสืบเช่นคดีอาญาทั้งหลาย และส่วนมากสั่งไม่ฟ้อง อันเป็นเหตุให้ผู้ลักลอบหลบหนีศุลกากรกำเริบ จึงเห็นควรยกปัญหาให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตีความเสียชั้นหนึ่งก่อน ถ้าไม่อาจเป็นไปตามความประสงค์ของกฎหมายได้ก็จะได้หาทางแก้กฎหมายต่อไป ปัญหาที่หารือมาจึงต่อไปนี้

(๑) หากคณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นว่างานศุลกากรมีหน้าที่จะต้องนำสืบในเบื้องต้นมีบ้างแล้ว ก็ขอทราบว่าจะต้องมีหน้าที่นำสืบถึงขนาดไหน ยกตัวอย่าง เช่นพ่อค้านำลูกไม้ที่เรียกว่า บัวย เป็นจำนวน ๑๐๐ ไห เข้ามาในประเทศโดยกรมศุลกากรแสดงได้ว่าลูกบัวยไม่มีกำเนิดในประเทศ และทางกระทรวงเศรษฐกิจได้ควบคุมห้ามนำเข้า ตำนศุลกากรก็ไม่เคยได้รับเสียอากร ดังนั้นจะเพียงพอสำหรับการนำสืบในเบื้องต้นต่อไปเป็นหน้าที่ของผู้ต้องหาหรืออย่างไร ถ้าผู้ต้องหานำสืบแสดงความบริสุทธิ์ไม่ได้ จะควรมีความผิดตามกฎหมายดังกล่าวหรือไม่

(๒) ถ้าพนักงานสอบสวนและอัยการสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา แต่ของนั้นผู้ต้องหาไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าได้เสียอาภรณ์โดยถูกต้องแล้ว หรือกรมศุลกากรพิสูจน์ได้ว่าของนั้นนำเข้ามาโดยการลักลอบหนีศุลกากร กรมศุลกากรหรือกรมอัยการจะมีอำนาจร้องขอต่อศาลให้รับของกลางได้หรือไม่ ถ้าได้ เป็นหน้าที่ของใครที่จะต้องเป็นผู้ร้องขอต่อศาล และจะต้องร้องขอต่อศาลใด ศาลแพ่ง หรือศาลอาญา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๔) ได้พิจารณาแล้วขอเสนอความเห็นดังต่อไปนี้

สำหรับปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่นำสืบนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๔) ได้เคยพิจารณาทำความเข้าใจเสนอไปยังกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหารเมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๖ กรรมการเห็นควรแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา วากรณ์ที่จะเป็นการยกเว้นหลักฐานสืบอันเป็นหลักฐานในกรณีใด อย่างไรก็ดี และในทางที่ไม่ล้มหลักฐานนั้น แต่ข้อเสนอนี้ยังไม่ได้รับการพิจารณาจากคณะรัฐมนตรี อย่างไรก็ดี ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๗ ใช้เป็นกฎหมาย บทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้บางมาตราได้ผ่านการพิจารณาของกรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๔ แต่บางมาตราไม่ได้ผ่านการพิจารณาของกรรมการ เช่นมาตรา ๑๐ อันเกี่ยวกับเรื่องหน้าที่นำสืบนี้

อย่างไรก็ดี เมื่อนำเอากฎหมายศุลกากร (พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๔ และพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๗) ซึ่งเป็นกฎหมายพิเศษมาพิจารณา โดยเฉพาะแล้ว คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๔) ก็เห็นควรพิจารณาตอบปัญหาที่กระทรวงการคลังหรือมา (แทนกรมศุลกากร) ตามหนังสือลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๐๐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพราะเหตุว่าตามความเห็นของกรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๔ บทบัญญัติในกฎหมายสองฉบับดังกล่าวข้างต้นนั้น คู่ประหนึ่งจะขัดกัน แต่ความจริงเมื่อพิจารณาตีความโดยรอบคอบแล้วก็หาเป็นเช่นนั้นไม่

ปัญหาข้อ ๑ พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๑๐๐ ได้นำเอาวิธีปฏิบัติซึ่งกรมศุลกากรได้ใช้มานานแล้ว และเห็นว่าเป็นประโยชน์แก่การควบคุมและปราบ

ปรามการกระทำผิดมาบัญญัติไว้ กล่าวคือ ในกรณีที่มีการโต้เถียงกันเกี่ยวกับข้อเท็จจริงระหว่างเจ้าพนักงานและผู้ที่ถูกสันนิษฐานว่าเป็น ผู้นำของเข้าโดยการ ลักลอบหนีศุลกากรนั้น หน้าที่นำสืบย่อมตกอยู่กับบุคคลที่จะถูกฟ้องร้อง โดยที่วิธีปฏิบัติเช่นว่านี้ถูกกำหนดไว้ชัดกับหลักแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งให้หน้าที่นำสืบตกอยู่กับจำเลย ดังนั้น พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๔๙๗ มาตรา ๑๐ จึงบัญญัติให้เจ้าพนักงานบันทึกข้อเท็จจริงที่ตนได้พบเห็นและให้เสนอบันทึกนั้นต่อพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ (หรือต่อไปให้เสนอต่อศาล) ทั้งนี้หาใช่เป็นการกำหนดหน้าที่นำสืบให้ตกอยู่กับเจ้าพนักงานไม่ เป็นแต่เพียงว่าให้เจ้าพนักงานระบุและบันทึกสิ่งที่ตนได้พบเห็น (เช่นของที่นำจะได้ออกลักลอบนำเข้ามา สถานที่ ๆ นำเข้ามาตลอดจนวันเวลา และพฤติการณ์ที่พบของบุคคลซึ่งน่าจะเป็นผู้กระทำความผิด ราคาของ ฯลฯ บรรดารายละเอียดซึ่งเป็นแต่เพียงรายการข้อเท็จจริง) เท่านั้น นอกจากนี้ยังบัญญัติให้เป็น ประโยชน์แก่เจ้าพนักงาน ศุลกากรอย่างมาก กล่าวคือ ข้อเท็จจริงที่เจ้าพนักงานได้จดแจ้งไว้ในบันทึกนั้น ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นความจริง แต่ถ้าจำเลยสามารถนำพยานมาสืบได้ว่าข้อเท็จจริงนั้นไม่ถูกต้อง ข้อสันนิษฐานดังกล่าวก็เป็นอันตกไป วิธีการเช่นว่านี้เป็นวิธีการธรรมดาเกี่ยวกับข้อสันนิษฐานในทางอาญา ซึ่งนำมาใช้แก่การกระทำผิดออกกฎหมายศุลกากรด้วย โดยที่บันทึกของเจ้าพนักงานศุลกากรนั้นในเบื้องต้นจะต้องยอมรับว่าเป็นความจริง จึงเป็นการขัดอยู่ว่าด้วยคำและการยืนยันของเจ้าพนักงานศุลกากรนั้นต้องรับฟังไว้ก่อน

ข้อสำคัญประการหนึ่งมีอยู่ว่า ข้อสันนิษฐานในทางอาญาจะต้องเป็นหลักที่ยึดหยุ่นพอที่จะให้มีการสอบสวนทางอาญาและหาพยานหลักฐานมาประกอบความผิดได้ ในเมื่อความไม่แน่นอนได้เกิดขึ้น ทั้งนี้ก็เพราะข้อสันนิษฐานดังกล่าวทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำบันทึกอยู่ในฐานะที่มีเอกสิทธิอันเป็นเครื่องช่วยให้เจ้าหน้าที่นั้นปฏิบัติตามหน้าที่ของตน ขอนำเอากรณีซึ่งกรมศุลกากรเองได้ยกขึ้นเป็นตัวอย่างมาพิจารณาเพื่อให้เห็นชัดว่า หน้าที่นำสืบมีถึงขนาดไหน กล่าวคือ ในกรณีที่พ่อค้านำลูกไม้ที่เรียกว่า บัวย (ห้ามนำเข้า) เข้ามาในประเทศและกรมศุลกากรไม่เคยทราบเรื่อง หรือไม่เคยได้รับชำระอากรเลยนั้น ย่อมเป็นที่ยอมรับกันทีเดียวว่า จำต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าพ่อค้านั้นมีความผิดฐานลักลอบหนีภาษีศุลกากร

จึงเป็นหน้าที่ของพ่อค้านั้นที่จะต้องนำสืบ (โดยนำไปรับ พยาน ฯลฯ มาแสดง) ว่าตนได้เสียค่าอากรแล้ว หรือมีความสุจริตและกระทำโดยเปิดเผย ในตัวอย่างที่ว่านี้ถ้าจะกล่าวว่าเป็นการกลับหน้าที่นำสืบและหน้าที่นำสืบต้องตกอยู่แก่กรมศุลกากรโดยสิ้นเชิงแล้ว ก็จะเป็นการกล่าวที่เกินความจริงไป

ปัญหาข้อ ๒ สำหรับของที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำผิด ต่อกฎหมาย ศุลกากรนั้น จะเห็นได้ว่าในกฎหมายศุลกากรมีบทบัญญัติอยู่มากหลายว่าของเหล่านั้นให้รับเสีย โดยมีพักต้องคำนึงว่าผู้ต้องหาจะต้องรับโทษหรือไม่ สมมุติว่าศุลกากรได้ยึดของไว้แล้วและประสงค์จะร้องขอต่อศาลให้สั่งริบของนั้นเมื่ออัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องอันเป็นคุณแก่ผู้ต้องหา ในกรณีเช่นว่านี้กรมศุลกากรกล่าวว่ากรมศุลกากรพิสูจน์ได้ว่าของนั้นนำเข้ามาโดยการลักลอบหนีศุลกากรเมื่อเป็นเช่นนั้น คำตอบก็มีว่าใครก็ตามไม่อาจที่จะเข้าใจได้ว่ากรณีตามปัญหาข้อ ๒ นี้จะแยกออกไปจากกรณีตามปัญหาข้อ ๑ ที่ได้ตีความมาแล้วข้างต้นได้อย่างไร ถ้ากรมศุลกากรพิสูจน์ได้จริงว่าของนั้นนำเข้ามาโดยการลักลอบหนีศุลกากร ดังที่ได้กล่าวไว้ในตัวอย่างนั้นแล้ว ก็เป็นที่แน่นอนว่า ไม่เป็นการยากที่กรมศุลกากรจะนำข้อพิสูจน์นั้นมาแสดงในอันที่จะให้ฟ้องคดีลักลอบนำของหลบหนีศุลกากร (ปัญหาข้อ ๑) ซึ่งก็จะเป็นผลให้มีคำสั่งฟ้อง กรณีจะเป็นอย่างไรก็ตาม มีช่องทางอยู่มากที่กรมศุลกากรจะพึงทราบตัวบุคคลซึ่งเป็นผู้ครอบครองของอันก่อให้เกิดการกระทำผิดได้ตั้งนั้น เมื่อคดีมาสู่ศาลจึงนำบทบัญญัติมาตรา ๓๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งบัญญัติว่าทรัพย์สินใดที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่า ผู้ใดทำหรือมีไว้เป็นความผิด ให้ริบเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าเป็นของผู้กระทำความผิดและมีผู้ตกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ มาใช้บังคับและสั่งให้ริบของนั้นได้

ถ้าไม่ปรากฏตัวผู้นำเข้า หรือผู้ครอบครองของนั้น และไม่มีผู้ใดกล่าวนำฟ้องเรียกเอาของนั้น (เพราะรู้อยู่ว่าตนมีเรื่องไม่ดี) ก็จะต้องบังคับตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้ายโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งบัญญัติว่า “สิ่งใด ๆ อันจะพึงต้องริบตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานศุลกากร พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ มีอำนาจยึดในเวลาใด ๆ และ ณ ที่ใด ๆ ก็ได้” และวรรค ๒ บัญญัติว่า “สิ่งที่ยึดไว้นั้น ถ้าเจ้าของหรือผู้มีสิทธิ ไม่มายื่นคำร้องเรียกเอาภายในกำหนด หกสิบวัน สำหรับ ยานพาหนะที่ใช้ในการ

กระทำผิด สามสิบวันสำหรับสิ่งอื่น นับแต่วันที่ยึด ให้ถือว่าเป็นสิ่งที่ไม่ใช่เจ้าของ และให้ตกเป็นของแผ่นดิน” กล่าวคือ ของที่พนักงานเจ้าหน้าที่ยึดไว้วันนั้น ถ้าหากไม่มีผู้มายื่นคำร้องเอาภายในกำหนดหกสิบวันหรือสามสิบวันแล้วแต่กรณีก็ให้ตกเป็นของแผ่นดิน นี่เป็นหลักการรวมดาแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๓๒๗) แต่กำหนดเวลาให้รอไว้วันนั้น ได้ลดลงเพื่อประโยชน์แก่กรมศุลกากร ของที่กล่าววันนั้นจะตกเป็นของแผ่นดินไปในตัวโดยไม่ต้องมีคำพิพากษาของศาลหรืออย่างไร ตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๙ (ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้ายโดยพระราชบัญญัติ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๔๙๗) นั้นดูเหมือนจะไม่ต้องมีคำสั่งของศาลก็ได้เพราะ มาตรานั้นไม่ได้ใช้คำว่า “รีบ” (ซึ่งเป็นคำที่ใช้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓) หากบัญญัติแต่เพียงว่า สิ่งที่ยึดไว้วันนั้นให้ถือว่าเป็นสิ่งที่ไม่ใช่เจ้าของ และให้ตกเป็นของแผ่นดิน

(นายเสกกล บุญยัษฐิติ)

รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
ลงชื่อแทนเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๕๐๑

บันทึก

เรื่อง เขตอำนาจของพนักงานสอบสวน (กองที่ ๔ เสร็จที่ ๒๘/๒๕๐๓)

๑. พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์	ประธานกรรมการ
๒. พระยาเลขาภิธรรมวิทักษ์	กรรมการ
๓. นายเถื่อน บุนนาค	„
๔. หลวงอรรถปรีชาชนูปการ	„
๕. พระพิบูลย์ไฮศวรรย์	„
๖. พล.ต.ท. โชติ โชติชนาภิบาล	„
๗. นายทวี เจริญพิทักษ์	„
๘. นายพิชาญ บุณยง	ที่ปรึกษาในการร่างกฎหมาย
๙. นายวัฒนา รัตนวิจิตร	เลขานุการ

พิจารณาครั้งแรก วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๐๒ พิจารณาเสร็จ วันที่ ๑๒

มกราคม ๒๕๐๓

บันทึก

เรื่อง เขตอำนาจของพนักงานสอบสวน

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือที่ ๗๑๓๒/๒๕๐๒ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๐๒ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นว่า ในกรณีที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงเขตการปกครอง อำนาจการสอบสวนคดีอาญาจะอยู่ในเขตอำนาจของพนักงานสอบสวนท้องที่ใหม่หรือท้องที่เดิม

ข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ปรากฏว่า ในระยะนั้นนอกจากจะได้มีการเปลี่ยนแปลงเขตอำเภอและจังหวัดบางแห่งแล้ว ก็ยังได้มีการจัดตั้งกิ่งอำเภอขึ้นใหม่อีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งทำให้เขตการปกครองต้องเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ดังนั้นจึงทำให้เกิดมีปัญหาคือ พนักงานสอบสวนในเขตท้องที่ซึ่งท้องที่เกิดเหตุขึ้นอยู่เดิม หรือพนักงานสอบสวนในเขตท้องที่ใหม่ ซึ่งท้องที่เกิดเหตุไปขึ้นอยู่ในเขตอำนาจ จะเป็นผู้มีอำนาจทำการสอบสวนความผิดอาญา ซึ่งได้เกิดขึ้นก่อนมีการเปลี่ยนแปลงเขตและการสอบสวนนั้นยังไม่เสร็จสิ้นต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๔) ได้พิจารณาปัญหาเรื่องนี้แล้ว ขอเสนอความเห็นว่าเป็นกรณีที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงเขตการปกครองนั้น ย่อมมีผลทำให้เขตอำนาจของพนักงานสอบสวนต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย เพราะเขตอำนาจการสอบสวนนั้นควรต้องยึดถือเอาเขตการปกครองเป็นหลัก ดังนั้น เมื่อปรากฏว่า ท้องที่เกิดเหตุเดิมได้ถูกเปลี่ยนแปลงให้ไปขึ้นอยู่กับท้องที่อื่นในเมื่อคดีนั้นยังทำการสอบสวนไม่เสร็จสิ้นแล้ว พนักงานสอบสวนเดิมก็ย่อมหมดอำนาจที่จะดำเนินการสอบสวนต่อไป แต่การสอบสวนที่ได้ดำเนินการไปแล้วนั้น ก็คงมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย พนักงานสอบสวนในท้องที่ใหม่ย่อมเป็นผู้มีอำนาจสอบสวนคดีที่ค้างเหล่านี้นต่อไป

อย่างไรก็ตาม ในเมื่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้มีบทบัญญัติไว้โดยชัดแจ้ง และผลของการตีความในเรื่องนี้อาจทำให้มีผลกระทบกระเทือนแก่การดำเนินคดีในชั้นศาลได้ คณะกรรมการฯ จึงใคร่ขอเสนอแนะว่า ควรจักได้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยเพิ่มบทบัญญัติอำนาจการสอบสวนของพนักงานสอบสวนในกรณีเช่นนั้นไว้ให้ชัดเจน แต่การแก้ไขประมวลกฎหมายนั้นเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา จึงสมควรแก้ปัญหาเฉพาะหน้าโดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวน ผู้มีอำนาจสอบสวนตลอดเขตจังหวัด เป็นผู้กระทำความหน้าที่พนักงานสอบสวนต่อไปได้ การสอบสวนเมื่อเปลี่ยนแปลงเขตการปกครองก็ย่อมใช้ได้

๒ ๓ ๑ ๑๑ ๓ ๓

(นายหยุด แสงอุทัย)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๐๓

บันทึก

เรื่อง อกรแสดงมติสำหรับคู่มือแห่งตราสาร
ซึ่งต้นฉบับได้รับการยกเว้นอากร (กองที่ ๔ เสร็จที่ ๕๔/๒๕๐๓)

๑. พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์	ประธานกรรมการ
๒. พระยาเลขาภิธรรมวิทักษ์	กรรมการ
๓. นายเทียน บุนนาค	„
๔. หลวงอรรถปรีชาชนูปการ	„
๕. พล.ต.ท. โซติ โซติชนาภิบาล	„
๖. นายหยุด แสงอุทัย	„
๗. พระพิบูลย์ไอศวรรย์	„
๘. นายบุญสืบ สว่างจิตร	ทำหน้าที่แทนเลขานุการ

พิจารณาครั้งแรก วันอังคารที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๐๓ พิจารณาเสร็จ วันที่ ๑๖

สิงหาคม ๒๕๐๓

บันทึก

เรื่อง อกรแสตมป์สำหรับคู่มือแห่งตราสาร

ซึ่งต้นฉบับได้รับยกเว้นอากร

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือที่ ๒๐๑๐/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๐๓ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาว่า โดยที่ได้มีอนุสัญญาว่าด้วยเอกสิทธิและความคุ้มกันของทบวงการชำนัญพิเศษบัญญัติให้ทบวงการชำนัญพิเศษได้รับยกเว้นอากรแสตมป์ตามประมวลรัษฎากร ดังนั้นจึงมีปัญหากเกิดขึ้นว่า เมื่อต้นฉบับตราสารซึ่งทบวงการชำนัญพิเศษเป็นผู้กระทำได้รับยกเว้นอากรแสตมป์แล้ว จะเป็นผลให้คู่มือแห่งตราสารซึ่งมีเอกชนเป็นคู่สัญญาได้รับยกเว้นอากรแสตมป์ด้วยหรือไม่ ถ้าไม่ได้รับยกเว้นจะต้องเสียอากรแสตมป์ในอัตราตราสารต้นฉบับ เพราะเหตุที่ต้นฉบับได้รับยกเว้นอากร หรือว่าจะต้องเสียเพียงในอัตราคู่มือตามนัยข้อ ๒๓ แห่งบัญชีอัตราอากรแสตมป์

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๔) ได้พิจารณาปัญหาเรื่องนี้แล้ว ขอเสนอความเห็นดังต่อไปนี้

มาตรา ๓^(๑) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๔๙๖ ได้บัญญัติให้ตราพระราช

(๑)

มาตรา ๓ บรรดาตราสารประเภทต่าง ๆ ซึ่งเรียกเก็บตามประมวลรัษฎากรนี้จะตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อการต่อไปนี้ได้ คือ

(๑)

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) ยกเว้น แก่บุคคลหรือองค์การระหว่าง ประเทศตามข้อผูกพันที่ประเทศไทยมีอยู่ ต่อองค์การสหประชาชาติ หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามสัญญา หรือตามหลักกฏปฏิบัติต่อกันกับนานาประเทศ

(๓)

ฯลฯ

ฯลฯ

การลดหรือยกเว้นตาม (๑) (๒) และ (๓) นั้น จะตราพระราชกฤษฎีกายกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงก็ได้

กฤษฎีกายกเว้นภาษีอากรแก่บุคคลหรือองค์การระหว่างประเทศตามข้อผูกพันที่ประเทศไทยมีอยู่ต่อองค์การสหประชาชาติ หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ ฯลฯ ได้ และก็ได้มีพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๔๙๙ บัญญัติยกเว้นภาษีอากรตามประมวลรัษฎากรแก่บุคคลตามข้อผูกพันที่ประเทศไทยมีอยู่ตามสัญญาว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจหรือทางเทคนิค ระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลต่างประเทศ นอกจากนี้ยังสัญญาว่าด้วยเอกสิทธิและความคุ้มกันของทบวงการชำนัญพิเศษ ซึ่งสมาชิกแห่งสหประชาชาติได้รับเอา เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๔๗ มาตรา ๙^(๑) ก็ยังได้บัญญัติยกเว้นทบวงการชำนัญพิเศษในอันที่จะไม่ต้องเสียภาษีอากรอีกด้วย เมื่อพิจารณาประมวลรัษฎากรประกอบกับอนุสัญญาดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่าทบวงการชำนัญพิเศษย่อมได้รับการยกเว้นภาษีอากร แต่บุคคลอื่นหาได้รับเอกสิทธิเช่นนั้นไม่หนึ่ง กรณีนี้จะนำมาตรา ๑๑๐^(๒) แห่งประมวลรัษฎากรมาใช้บังคับก็ไม่ได้ เพราะคำว่า “ปิดแสดงมบับริบูรณ์” ตามมาตรานี้ ต้องหมายความว่ารวมถึงกรณีที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องปิดแสดงมบับด้วย ฉะนั้น ในการทำสัญญาใด ๆ ที่มีทบวงการชำนัญพิเศษเป็นคู่สัญญา

(๑)

มาตรา ๙ ทบวงการชำนัญพิเศษก็ดี สินทรัพย์ รายได้ และทรัพย์สินอย่างอื่นของทบวงการก็ดี จะได้รับ

(ก) ความยกเว้นจากภาษีทางตรงทั้งปวง อย่างไรก็ดี เป็นที่เข้าใจกันว่า ทบวงการชำนัญพิเศษจะไม่เรียกร้องการยกเว้นจากภาษี ซึ่งตามความเป็นจริงไม่เกินกว่าค่าภาระสำหรับบริการสาธารณะปกติ

(ข) ความยกเว้นจากอากรศุลกากร และข้อห้ามและข้อจำกัดว่าด้วยการนำเข้าและการส่งออก ในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งของที่ทบวงการชำนัญพิเศษได้นำเข้าหรือได้ส่งออกเพื่อการใช้เป็นทางการของทบวงการ อย่างไรก็ดี เป็นที่เข้าใจกันว่าสิ่งของที่ได้นำเข้าภายใต้ความยกเว้นเช่นนั้น จะไม่ขายในประเทศซึ่งสิ่งของนั้น ๆ ได้ถูกนำเข้า เว้นแต่จะเป็นไปตามเงื่อนไขที่ได้ตกลงกันไว้กับรัฐบาลของประเทศนั้น

(ค) ความยกเว้นจากอากรศุลกากร และข้อห้ามและข้อจำกัดว่าด้วยการนำเข้าและการส่งออก ในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ของทบวงการ

(๒)

มาตรา ๑๑๐ คู่ฉบับหรือคู่ฉีกแห่งตราสารใด แม้จะได้ปิดแสดง มบับสำหรับคู่ฉบับหรือคู่ฉีกนั้นตามอัตราในบัญชีท้ายหมวดนี้แล้วก็ตาม ถ้ามีได้นำตราสารต้นฉบับหรือพยานหลักฐานมาแสดงให้เห็นที่พอใจว่าตราสารต้นฉบับนั้นได้ปิดแสดง มบับบริบูรณ์แล้ว มิให้ถือว่าคู่ฉบับหรือคู่ฉีกนั้นได้ปิดแสดง มบับบริบูรณ์ จนกว่าจะได้เสียอากรโดยปิดแสดง มบับจำนวนอากรสำหรับตราสารต้นฉบับและฉีกมาแล้ว

ทบวงการชำนัญพิเศษก็ย่อมจะได้รับการยกเว้นอากรแสตมป์แต่เพียงฝ่ายเดียวตามนัยดังกล่าวข้างต้น ส่วนเอกชนที่เป็นคู่สัญญาหาได้รับการยกเว้นด้วยไม่

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปก็คือ ถ้าเอกชนผู้เป็นคู่สัญญาของทบวงการชำนัญพิเศษไม่ได้รับยกเว้นอากรแสตมป์แล้ว จะต้องเสียในอัตราอย่างไร เรื่องนี้ตามบัญชีอัตราอากรแสตมป์ ข้อ ๒๓ แห่งประมวลรัษฎากรปรากฏว่า สำหรับกรณีค้ำประกันหรือค้ำประกันตราสาร ถ้าไม่มีบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งเป็นคู่สัญญา คนที่เสียอากรสำหรับต้นฉบับเป็นผู้เสีย แต่ถ้ามีบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งเป็นคู่สัญญา บุคคลอีกฝ่ายหนึ่งนั้นต้องเป็นผู้เสียอากร คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า ในปัญหานี้คู่สัญญาสองฝ่าย คือ ทบวงการชำนัญพิเศษฝ่ายหนึ่ง และเอกชนอีกฝ่ายหนึ่ง แต่เมื่อทบวงการชำนัญพิเศษซึ่งเป็นผู้กระทำต้นฉบับตราสารได้รับการยกเว้นตามกฎหมายในอันที่จะไม่ต้องเสียอากรแสตมป์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ก็หมายความว่าคู่สัญญาไม่จำเป็นต้องเสียอากรแสตมป์ในอัตราต้นฉบับ และคงเสียอากรแสตมป์แต่เพียงในอัตราค้ำประกันตามนัยข้อ ๒๓ แห่งบัญชีอัตราอากรแสตมป์ตามปกติเท่านั้น

179103 ~

(นายหยุด แสงอุทัย)

লেখার কার্যক্রমের বিবরণ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กัณยายน ๒๕๐๓

บันทึก

เรื่อง ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณา เรื่องการทำนาเกลือเป็นเกษตรกรรมหรือไม่ (กองที่ ๔ เสร็จที่ ๖๘/๒๕๒๑)

กรรมการร่างกฎหมาย

๑. นายกิตติ สีहनนท์	ประธานกรรมการ
๒. พลโท ไสว คงมณี	กรรมการ
๓. นายทวี ฤกษ์จำนง	„
๔. คุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันท์	„
๕. พระพิบูลย์โอศวรรย์	„
๖. นายสัญญา สัจจวานิช	„
๗. นายถนอม คุรุไพศาล	„
๘. นายทักษพล เจียมวิจิตร	เลขานุการ
๙. นายสมพร ไพลิน	ผู้ช่วยเลขานุการ

พิจารณาครั้งแรก วันอังคารที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑ พิจารณาเสร็จ วันอังคารที่

๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑

บันทึก

เรื่อง การตีความพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร พ.ศ. ๒๕๑๓ (การตีความคำว่า “เกษตรกร” ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร พ.ศ. ๒๕๑๓)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีหนังสือ ลับ ที่ กส. ๐๒๐๔/๑๓๐๖ ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๒๑ ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาความหมายของคำว่า “เกษตรกร” ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร พ.ศ. ๒๕๑๓ ว่ารวมถึงการทำนาเกลือด้วยหรือไม่ โดยมีข้อเท็จจริงว่า คณะรัฐมนตรีอาศัยอำนาจตาม มาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร พ.ศ. ๒๕๑๓ มีมติ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๒๐ อนุมัติให้จัดสรรเงินจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร จำนวน ๒ ล้านบาท ให้องค์การคลังสินค้าดำเนินการรับซื้อเกลือจากชาวนาเกลือ แต่คณะกรรมการ สงเคราะห์ เกษตรกรเกรงว่า การดำเนินการ ตามมติคณะรัฐมนตรี ในเรื่องการ จัดสรรเงินจาก กองทุนสงเคราะห์เกษตรกรเพื่อรับซื้อเกลือ ซึ่งมีใช้ผลผลิตผลเกษตรกรรมขั้นต้นตามประกาศ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะขัดกับบทบัญญัติของพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร พ.ศ. ๒๕๑๓ ดังนั้นกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ จึงได้ส่งเรื่องมาขอความเห็นจาก สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าการทำนาเกลือเป็น เกษตรกรรมตามพระราชบัญญัติกอง ทุนสงเคราะห์เกษตรกร พ.ศ. ๒๕๑๓ หรือไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๔) ได้ฟัง คำชี้แจงเพิ่มเติมจากเจ้าหน้าที่ของกระทรวงที่รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ คือกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการคลัง และกระทรวงพาณิชย์ รวม ๓ กระทรวง แล้วเห็นว่า คำว่า “เกษตรกร” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน เป็นคำนามที่มีความหมาย

ทั่วไปว่าการเพาะปลูกและการเลี้ยงสัตว์ การผลิตจากที่ดิน เช่นการป่าไม้หรือการเหมืองแร่ เป็นต้น ฉะนั้น การใดก็ตามที่อยู่ในขอบเขตของความหมายทั่วไปของคำนี้แล้ว ย่อมเป็น เกษตรกรรมทั้งสิ้น แต่นอกจากจะมีความหมายทั่วไปตามพจนานุกรมแล้ว “เกษตรกรรม” ยังมีความหมายเฉพาะตามที่กฎหมายแต่ละฉบับบัญญัติไว้ดังเช่นในพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘^(๑) เป็นต้น ส่วนพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร พ.ศ. ๒๕๑๗ มาตรา ๓^(๒) ก็ได้บัญญัติคำว่า “เกษตรกรรม” ไว้เช่นเดียวกัน คือนอกจากจะหมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ เลี้ยงผึ้ง เลี้ยงไหม เลี้ยงครั่ง เพาะเห็ด และการประมงแล้ว ยังหมายความรวมถึงเกษตรกรรมอื่นตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาอีกด้วย แต่เป็นที่เข้าใจได้ว่า “การทำนา” ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้นย่อมหมายความถึงการทำนาข้าว เพราะต่อจากคำว่าทำนาก็คือ ทำไร่ ทำสวน ซึ่งเป็นเรื่องทำนองเดียวกับการทำนาข้าวนั่นเอง แม้การทำนาเกลือจะมีลักษณะเทียบได้กับการทำนาข้าวและดังนั้นจึงเป็นเกษตรกรรมเช่นเดียวกัน แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร พ.ศ. ๒๕๑๗ ยังมีได้ระบุไว้โดยชัดแจ้งให้การทำนาเกลือเป็นเกษตรกรรมเช่นเดียวกับการระบุเกษตรกรรมอย่างอื่น ฉะนั้น เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลตามมติคณะรัฐมนตรีที่ให้จัดสรรเงินจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรให้กับองค์การคลังสินค้าเพื่อรับซื้อเกลือจากชาวนาเกลือ รัฐมนตรีผู้รักษาการตาม

(๑)

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ว่า

“เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจการอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ว่า

(๒)

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ เลี้ยงผึ้ง เลี้ยงไหม เลี้ยงครั่ง เพาะเห็ด การประมง และเกษตรกรรมอื่นตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ว่า

พระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร พ.ศ. ๒๕๑๗ จึงต้องดำเนินการตามบทบัญญัติ
ของมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัตินั้นเสียก่อน กล่าวคือจะต้องกำหนดให้การทำนาเกลือเป็น
เกษตรกรรมโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(นายอมร จันทรสมบูรณ์)

รองเลขาธิการ ฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑

คุณพระพิบูลย์ กับ ลอนเทนนิส

หลานปียะดา ขอให้เล่าถึงการ เล่นเทนนิสเมื่อเริ่มนิยม เล่นตอนปลาย ๆ รัชสมัย รัชกาลที่ ๖ ซึ่งมีคนไทยเล่นกันไม่มากนัก ในจำนวนน้อยนั้นมีคุณพระพิบูลย์อยู่ด้วย คิดว่า คงจะเล่นร่วมกับคุณพระศรีสยามกิจ (เพิ่มศักดิ์ วิริยะศิริ) ผู้เป็นญาติและเป็นมือชั้นหนึ่ง อยู่ในสมัยนั้น

สมัยเริ่มเล่น สนามที่จะเล่นมีน้อยและเป็นสนามหญ้า สโมสรที่มีสนามเทนนิสมีอยู่ ๔ สโมสรคือ สโมสรสมาคมอาจารย์ สโมสรสีลม สปอร์ตคลับ บริทธิกซ์คลับ ซึ่งต่อมาเมื่อ มีการแข่งขันเพื่อความชนะเลิศแห่งประเทศไทยก็ได้อาศัยสนามของสโมสร ๔ แห่งนี้ ผลัดกัน เป็นปี ๆ เป็นที่จุกแข่งขัน เพราะลอนเทนนิสสมาคมไม่มีสนาม นอกจากสนามของ ๔ สโมสรนั้นก็แต่ตามวังเจ้านายและบ้านข้าราชการผู้ใหญ่ เท่าที่จำได้มีที่วังสุโขทัย วังหม่อม เจ้าไชยเสงรวพีและบ้านเจ้าพระยามหิธร ฯ การเริ่มเล่นเทนนิสจึงยากหน่อยเพราะผู้เล่นจะต้อง เป็นสมาชิกของสโมสร หรือเป็นญาติมิตรของท่านเจ้าของสนาม แรกเกิดที่เล่นกันก็มี เบเนครอฟ แบ็คก็เกิด ต่อมาคุณพระบำรุงนาวซึ่งเป็นมือชั้นหนึ่งและเป็นเจ้าของร้านขาย เครื่องกีฬา ชื่อ “ตลาดน้อยสรรพกิจ” ได้สั่งแรกเกิดมาเฉพาะใช้ชื่อว่า “ซูป” ซึ่งเป็นชื่อ ตัวท่าน เราส่วนมากชอบใช้เล่นกันเพราะมีน้ำหนักและกริพหลายขนาดเหมาะกับคนไทย ราคาถูก จำได้ว่าไม่เกิน ๒๐ บาท ซึ่งเอ็นสีชมพูด้วย ตอนหลังหมดไปไม่ทราบว่าเป็นเพราะมี แรกเกิดอื่นเข้ามามากหรือล่องลับไปพร้อมกับคุณพระบำรุงและร้าน “ตลาดน้อยสรรพกิจ” ลูกที่เล่นก็มีลูก แอร์ (Ayre) บรรจุในกระป๋องสีเหลี่ยมเหมือนกระป๋องขนมปัง กระป๋องหนึ่ง มี ๖ ลูก ราคาไม่ถึง ๕ บาท ชื่อลูกแอร์นี้ต่อมาใช้ต่อกัน คือระยะที่มีลูกเทนนิสของบริษัท อื่น ๆ เข้ามาหลายบริษัทแล้ว เวลาใครตีลูกผิดก็ถูกล้อว่ายังเล่นลูกแอร์อยู่

การแข่งขัน ก็แข่งกัน ในสโมสรและ ระหว่างสโมสร เพราะยังไม่มี “ลอนเทนนิส สมาคมแห่งประเทศไทย” จนถึงตอนต้นรัชกาลที่ ๗ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้า

อยู่หัวซึ่งทรงสนพระทัยในเกมนักฟันเป็นพิเศษ ได้โปรดเกล้าฯ สถาปนา “ลอนเทนนิสสมาคมแห่งประเทศไทย” ขึ้นและมีการแข่งขันเพื่อความชนะเลิศแห่งประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๐ เป็นปีแรก ด้วยชนะเลิศประเภทชายเดี่ยวและคู่ เป็นด้วยพระราชทานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประเภทหญิงเดี่ยวและคู่ เป็นด้วยพระราชทานของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี ประเภท คู่ หญิง-ชาย เป็นด้วยของสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิต

“ลอนเทนนิสสมาคมแห่งประเทศไทย” เป็นสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์ตั้งแต่เริ่มตั้งเป็นต้นมา ต่อมาทุกครั้งที่ลอนเทนนิสสมาคมฯ เปิดการแข่งขันเพื่อความชนะเลิศแห่งประเทศไทยขึ้น ก็ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรและพระราชทานถ้วยเป็นประจํามาทุกปี คณะกรรมการลอนเทนนิสสมาคมฯ ได้ประชุมเพื่อคิดทำตราเครื่องหมายของสมาคมเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๔ และได้ลงมติให้ออกแบบเครื่องหมายโดยให้มีเลข ๗ อยู่ภายใต้พระมหามงกุฎ เพื่อเป็นอนุสรณ์แก่ผู้ทรงให้กำเนิด “ลอนเทนนิสสมาคมแห่งประเทศไทย”

คุณพระพิบูลย์ได้เล่นเทนนิสตั้งแต่แรกเริ่ม จนเมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวสวรรคตแล้วจึงไปศึกษาวิชากฎหมายที่ประเทศอังกฤษ ระหว่างนั้นสมเด็จพระนางเจ้าอินทรศักดิศจีทรงสนพระทัยในเกมนักฟันมาก ได้โปรดฯ ให้สร้างสนามเทนนิสขึ้นที่ตำหนักสวนนอก ถนนราชวิถี ทรงข้ามสวนจิตรลดา ทรงมอบให้คุณพระประสิทธิบริบูรณ์ (แจลล์ กฤษณะมระ) ซึ่งเป็นผู้ฝีมือและชอบเทนนิสมากเป็นผู้ควบคุมฝึกซ้อมและหลานๆ การฝึกสมัยนั้นยังไม่มี “ครูอาชีพ” ใช้เปิดตำราภาษาอังกฤษ เขามีสอนตั้งแต่ผู้เริ่มเล่น จนถึงลูกพิเศษของแชมป์เปี้ยนต่างๆ เช่น ฟอ์แฮนด์ทิลเด็น แบ็คแฮนด์จอห์น สตันเป็นต้น วันเสาร์ วันอาทิตย์มีการเชิญนักเทนนิสมือดีๆ มาเล่นและให้พวกหัดใหม่ที่เล่นใช้ได้แล้วเข้าร่วมเล่นด้วย บางครั้งสมเด็จพระนางเจ้าเสด็จมาทอดพระเนตร จนเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๓ คุณพระพิบูลย์กลับจากประเทศอังกฤษก็ได้มาเล่นที่สนามนี้และชวนเพื่อนหนุ่มๆ นักเรียนอังกฤษมาเล่นเสมอ ผู้ที่มาเล่นนั้นนอกจากเล่นเทนนิส และรับประทานน้ำชาแล้ว ถ้าวันไหนสมเด็จพระนางเจ้าเสด็จทอดพระเนตรยังมีโอกาสข้าเลื่องดูข้าหลวงสาวๆ ส่วนมากก็สวยด้วยและที่สนามนี้เองวันหนึ่งคุณพระพิบูลย์ได้ชวน หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช ซึ่งยังโสดและมีข่าวลือว่า ท่านได้พูดไว้ว่าเจ้าสาวของท่านจะต้องเป็น คนสวย-ลูกพระยา มี

การศึกษา อย่างน้อยต้องจบมัธยมบริบูรณ์ (จนเดี๋ยวนี้ก็ยังไม่ได้เรียนถามท่านว่าจริงหรือไม่) ก็ได้พบกับ นางสาวอุศนา ศาลิกุลย์ ซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วนทุกประการ จะเป็นด้วยการนัดดูตัวของคุณพระพิบูลย์หรือจะด้วยบุพเพสันนิวาสก็ตาม เวลาผ่านไป ๕๐ กว่าปี นางสาวอุศนา ศาลิกุลย์ก็ได้เป็น ท่านผู้หญิงอุศนา ปราโมช อยู่ในปัจจุบันนี้

เรื่องการแข่งขันจำไม่ได้ว่าคุณพระท่านเข้าแข่งอะไร จนเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๓ ท่านเห็นว่าน้องสะใภ้ฝีมือพอใช้ได้จึงพาไปเล่นที่สโมสรตามค้ายาจารย์ (ผู้หญิงสมัยนั้นถึงแม้จะแต่งงานแล้วก็ไม่มีสิทธิที่จะไปสโมสรตามลำพัง) และได้เข้าแข่งขันคู่กับท่านในประเภทคู่หญิง-ชายของสโมสรได้ด้วยชนะเลิศเป็นครั้งแรก พอปลายปีมีการแข่งขันเพื่อความชนะเลิศแห่งประเทศไทยก็ได้พาไปลงชื่อเข้าแข่งทุกประเภทโดยจัดหาผู้สมัครให้เป็นผู้เป็นคู่ ปีนั่นแพ้หมดทุกประเภท คงจะเป็นด้วยต้นสนามไม่ได้ซ้อมกับคู่ ฝีมือไม่ดีพอ เมื่อกลับมาเลยซ้อมกันใหญ่และออกเล่นตามสโมสรเพื่อให้ชินสนาม แล้วในปี พ.ศ. ๒๔๗๔ ก็ได้ลงแข่งเพื่อความชนะเลิศแห่งประเทศไทยอีกครั้งโดยในประเภทหญิงคู่ ได้ลงแข่งคู่กับ เด็กหญิงสงวน สุจริตกุล คราวนี้ได้ด้วยชนะเลิศหมดทั้ง ๓ ประเภท ที่ตื่นเต้นที่สุดคือในปีนั้นเขาจัดเอาแข่งเดี่ยวรอบสุดท้ายทั้งหญิง-ชายไว้ถวายทอดพระเนตรในวันพระราชทานถ้วย โดยจัดให้เล่นพร้อมกันทั้ง ๒ สนาม เมื่อรับพระราชทานถ้วยแล้ว ยังโปรตเกล้าฯ ให้เข้าเฝ้าอีกด้วย

คุณพระวางมือจากเทนนิส คงจะเป็นเพราะได้เห็นลูกสาวและน้องสะใภ้ ได้มีชื่ออยู่ใน “ทำเนียบนามผู้ชนะเลิศเทนนิสแห่งประเทศไทย” สมตั้งใจแล้ว ประกอบกับหันไปสนใจกับการศึกษาของลูกๆ ดังที่ทราบกันอยู่ทั่วไปแล้ว ยังเสียดายอยู่ว่าถ้าท่านไม่เลิกสนใจเทนนิสเสีย ในวงการเทนนิสซึ่งกำลังเป็นที่นิยมอยู่ขณะนี้คงจะมี “สุจริตกุล” อยู่ไม่น้อยกว่าในกระทรวงการต่างประเทศ หรือกระทรวงยุติธรรม

ด้วยการที่ท่านทำอะไรสำเร็จตามความปรารถนาเสมอ ไม่เคยเจ็บป่วยอาการหนัก แม้ในวาระสุดท้ายก็จากไปด้วยอาการสงบไม่มีทรมาน ด้วยผลแห่งกรรมดีของท่าน จึงเชื่อว่าขณะนี้ท่านคงมีความสุขอยู่ในสัณปรายภพแล้ว

นางกวดหุ้มแพร

(กมะลา สุจริตกุล)

อาลัยรัก

อันเกิดแก่และเจ็บตาย
ถ้วนทั่วทั้งพิภพ

ทุกชีวิตลึกลับซัด
เพียงช่วงชีวา

มนุษย์นั้นเมื่อพลันจาก
เพื่อนมนุษย์สุดกลั

“นรชาติวางวาย
สถิตย์ทั่วแต่ชั่วดี

คติพจน์ที่กล่าวย้า
เป็นอมตะวาจา

เมื่อกล่าวถึงมนุษย์
บิดาคอยคำจุน

พระคุณใครจะเทียบ
ตราครุฑทำงานไป

เริ่มต้นพ่อต้องหา
มีลูกถูกลมล

พยายามจะปลุกฝัง
เติบโตใหญ่ไม่เบียดเบียน

เลี้ยงชีพมิต้องพึ่ง
สินทรัพย์แห่งบิคร

ย่อมมิวายต้องประสบ
มีรู้จบกระบวนการ

อยู่ในวัฏสงสาร
สุดประมาณชตากรรม

สิ่งที่ฝากความทรงจำ
คือทศกรรมและความดี
มลายสิ้นทั้งอินทรีย์
ประทับไว้ในโลกา”

คติธรรมนำปัญญา
อันโสภาคและทรงคุณ
ย่อมมีบุตรต้องเกื้อหนุน
กอบปรการณยิ่งผู้ใด
ฤจะเปรียบบิดาได้
เหนื่อยกายใจพ่อยอมทน

เลี้ยงมารดาเราทุกคน
ยังต้องทนเพิ่มความเพียร

ตั้งแต่ยังอยู่วัยเรียน
ฤกัมเศียรพนมกร

คอยคำนึงและอาวรณ์
เพราะท่านสอนให้พึ่งตน

ล้าเลิศประเสริฐสุด
 ผู้เรียนและผู้แทน
 วิธีการท่านมีมาก
 เป็นร้อยแก้วสารยา
 ต่อท้ายร้อยกรองนี้
 ศิลปท่านบิทร
 มรดกอันล้ำค่า
 ติดตัวชั่วชีวิ
 อันทรัพย์ศฤงคาร
 ด้รู้วิธีไฉน

ก็สอนบุตรให้เป็นคน
 มีอัธยาศัยในชั้นปลาย
 จึงขอฝากมิตรสหาย
 ตามสบายเป็นชั้นตอน
 ฝากวจีมิใช่สอน
 อุทาหรณ์แห่งความดี
 คือวิชาบรรดา
 มีอาจที่จะแย่งไป
 บ่มินานก็หาไม่
 ก็จะได้ตั้งใจปอง

ถ้าอยากให้ลูกเก่ง . . .

พอเห็นหัวเรื่องว่า “อยากให้ลูกเก่ง” ท่านผู้อ่านคงยิ้ม เพราะคงนึกในใจว่า ใคร ๆ ก็อยากให้ลูกเก่งด้วยกันทั้งนั้น และก็คงจะนึกย้อนถามอยู่ในใจอีกเหมือนกันว่า แล้วจะต้องทำยังไงบ้างล่ะ กำลังรอฟังอยู่ อันที่จริงข้อความที่เป็นเสมือนเงื่อนไขเช่นนี้ ย่อมนำไปสู่ข้อคิดและทฤษฎีมากมาย ที่อาจจะนำมาคุยกันเป็นเชิงแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยต้องขอสะกิดเตือนไว้ล่วงหน้าก่อนว่า อย่าไปถือจริงจังมากนักเพราะการที่จะให้ตัวเองหรือลูกเราเก่งย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยมากมายหลายอย่างประกอบกัน และแต่ละกรณีคำตอบก็ย่อมแตกต่างกันไปตามปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และสิ่งแวดล้อมอื่นๆ โดยทั่วไปตามธรรมชาติ อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าคำตอบใด ๆ ที่จะส่งผลเป็นประโยชน์สำหรับผู้อยากให้ลูกเก่งย่อมเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาของพ่อแม่ทุกคนอย่างแน่นอน

ก่อนอื่นผู้ที่พิจารณาค้นหาคำตอบให้ว่า ถ้าอยากให้ลูกเก่ง พ่อแม่รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ จะต้องปฏิบัติอย่างไรบ้าง ก็คงจะต้องย้อนถามกลับมาก่อนให้คำตอบว่า ในเบื้องต้นอยากจะให้ลูกเก่งทางไหนล่ะ อยากให้เก่งทางออกข้ออื่น จอเลาะเอาเงินเอาทองจากพ่อแม่ไปใช้จ่ายฟุ่มเฟือยสุรุ่ยสุร่าย อยากจะให้เก่งทางหนีการบ้านหนีโรงเรียนเอาตัวรอดหลบหลีกไปวันหนึ่งๆ หรืออยากจะให้ลูกเก่งในลักษณะที่จะเอาตัวรอดด้วยวิธีพึ่งตนเองในทางสุจริตไม่คิดร้ายเบียดเบียนผู้อื่น คำตอบสำหรับความปรารถนาที่จะให้ลูกเก่งในแต่ละลักษณะก็ย่อมจะแตกต่างกันออกไป ในที่นี้ขอคุยกันเฉพาะแต่ในกรณีที่ต้องการให้ลูกเก่งในทางที่ถูกที่ควรอันจะเป็นพื้นฐานให้พึ่งตนเองได้ และเป็นที่พึงของครอบครัวต่อไปอีกทอดหนึ่ง

พ่อแม่บางคนอาจจะตีความว่า ที่ว่า “อยากให้ลูกเก่ง...” นั้น หมายถึง ถ้าอยากให้ลูกเรียนเก่ง ซึ่งก็มีส่วนถูกอยู่มิใช่น้อยเพราะความเก่งของคนเรามักจะมาจากพื้นฐาน

การศึกษาที่ดี หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ จะเก่งได้ก็มักจะเรียนเก่งเป็นพื้นฐานเสียก่อน แต่ผู้เขียนขออย่าว่าความหมายของคำว่า “เก่ง” ในที่นี้ ล้าลึกกว่า “เรียนเก่ง” มาก เป็นความหมายที่ครอบคลุมถึงความสามารถในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเรียน การติดต่อปฏิบัติต่อกันระหว่างเพื่อนมนุษย์ การทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆ ในฐานะมนุษย์ ความสามารถในการให้ความอนุเคราะห์ผู้อื่น ทั้งที่เป็นที่รักและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเราและผู้อื่นที่เป็นแต่เพียงเพื่อนร่วมสถาบัน ร่วมชาติ หรือแม้กระทั่งร่วมโลกร่วมจักรวาลเดียวกัน ความสามารถในการรับผิดชอบต่องานในหน้าที่นับตั้งแต่ในฐานะนักเรียนนักศึกษาเป็นต้นไป จนถึงวาระเป็นพลเมืองที่รับผิดชอบต่อชาติบ้านเมือง ความสามารถในการให้ความรักความอบอุ่นต่อผู้ที่เรามีพันธะผูกพันอยู่ในลักษณะต่างๆ รวมถึงตลอดถึงความสามารถในทางสร้างสรรค์ทั้งหลายทั้งปวงที่มนุษย์ปุถุชนจะพึงมีได้ ความสามารถหรือความเก่งทั้งหลายทั้งปวงนี้แหละครับคือ ความหมายของคำว่า “เก่ง” ในข้อความที่ว่า “ถ้าอยากให้ลูกเก่ง.....”

ในเมื่อความหมายของคำว่า “เก่ง” กว้างขวางล้าลึกเช่นนี้ ถ้าตอบหรือข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะในแนวที่จะตอบว่าจะต้องทำอะไรบ้างถ้าอยากให้ลูกเก่ง ก็หนีไม่พ้นที่จะต้องลึกซึ้งสลับซับซ้อนยิ่งไปกว่านั้นเสียอีก ไม่ว่าพ่อแม่จะอยากให้ลูกเก่งในลักษณะหนึ่งลักษณะใด แนวคำตอบก็ย่อมจะมีได้สารพัด ถิ่นแน่นอนตายตัวไม่ได้อยู่แล้ว เมื่อวิเคราะห์ความหมายของคำว่า “เก่ง” กันมาพอเป็นสังเขปข้างต้นก็ยิ่งเห็นได้อย่างเด่นชัดว่า ถ้าตอบที่ถูกต้องมิใช่มีแต่เพียงอันเดียวเป็นแน่แท้

สำหรับญาติที่ว่า “ถ้าอยากให้ลูกเก่ง.....” จะต้องทำอย่างไรนั้น ผู้เขียนขอถือโอกาสเรียนโน้มน้าวจิตใจท่านผู้อ่านสักเล็กน้อยว่า ไม่ว่าพ่อแม่จะอยากให้ลูกเก่งทางไหน ก็คงจะหนีพื้นฐานของการศึกษาเล่าเรียนทั้งใน โรงเรียนหรือในสถาบันและนอกโรงเรียนหรือนอกสถาบันไปไม่พ้น จริงอยู่บางครอบครัวลูกเท่าไม่มีโอกาสได้เรียนหนังสือเป็นนิจจะลักษณะในโรงเรียน แต่ก็ยังมีชีวิตอยู่รอดได้ดิบได้ดีมีเงินมีทองเป็นเสี่ยเป็นเศรษฐี ไปมิใช่

น้อย กรณีเช่นนั้นย่อมอธิบายได้ว่าบุคคลนั้น ๆ เก่งได้เพราะพื้นฐานการศึกษาในระบบนอกโรงเรียนเป็นสำคัญ กล่าวคือ ศึกษาเล่าเรียนด้วยการผจญชีวิตด้วยความวิริยะอุตสาหะ ไม่ย่อท้อต่อสภาพไร้โอกาสศึกษาในสถาบัน และมีปัจจัยอื่น ๆ ในด้านจิตใจตนเองและครอบครัว สิ่งแวดล้อม ประกอบทั้งมีโชคความเอื้ออำนวยให้ประสบความสำเร็จ จึงก้าวไปได้ไกลในชีวิตเช่นนั้น

ถ้าจะกล่าวให้แคบลงมาถึงเฉพาะปัญหาที่ว่า เมื่อเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า การศึกษาเล่าเรียนของบุตรธิดามีความสำคัญพื้นฐานเช่นนี้ และการศึกษาเล่าเรียนโดยทั่ว ๆ ไปก็ต้องอาศัยโรงเรียนและสถานการศึกษาในชื่อและรูปแบบต่าง ๆ เป็นหลัก ก็น่าจะลองมาช่วยกันคิดว่าถ้าอยากระวังให้ลูกเรียนเก่ง ผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งพ่อแม่ของเด็กจะต้องมีหลักปฏิบัติหรือมีเทคนิคหรือคิดปอย่างไรวาง เผอิญในเรื่องนี้ คุณพ่อผู้วายชนม์เป็นที่กล่าวขวัญกันอย่างกว้างขวางพอสมควรว่าเป็นแบบฉบับหรือต้นตำหรับในการแนะนำอบรม ตลอดจนโน้มน้าวจิตใจลูกให้เห็นความสำคัญของการเรียนและขยันเรียนจนประสบความสำเร็จอย่างงดงามเป็นส่วนใหญ่ในบรรดาบุตรธิดาที่บางครั้งอาจจะต้องใช้เครื่องคิดเลขนับจำนวน ผู้เขียนจึงใคร่ขอสรุปวิธีการของท่านให้ได้ทราบกันในบรรดาญาติพี่น้องและมิตรสหายที่รักและนับถือทั้งหลาย โดยขอทำความเข้าใจกันเสียก่อนว่าหากไม่ได้ผลเลย หรือไม่ได้ผลเท่าที่ควร หรือกลับเป็นผลทำให้ลูก ๆ ของท่านผ่นำวิธีการไปใช้กลับขยันเรียนน้อยลงหรือเรียนได้ผลในทางกลับกันไปเลย ก็อย่ามาโกรธซึ่งกันเลย เพราะทุกท่านก็คงจะยังจำภาษิตหรือคำพังเพยที่ว่า “ลงเนื้อชอบลงยา” ได้เป็นอย่างดี

ข้อปฏิบัติข้อหนึ่งที่คุณพ่อท่านใช้กับลูก ๆ ทุกคนก็คือ จะต้องพยายามทุกวิถีทางที่จะให้ลูกเข้าใจถึงแก่นแท้ของชีวิต คือ ชีวิตมิใช่สิ่งทรงพื้นไว้ด้วยกลีบกุหลาบ ซึ่งก็สอดคล้องกับหลักของதாகตที่ว่า ชีวิตคือ ทุกข์ คือ ความยากลำบาก คือ ภาระ คือ การต่อสู้ จะกินจะอยู่ก็ต้องอดทนไม่พุ่มเฟิย อยู่ได้ทุกสถานการณ์ไม่ว่าจะกินข้าว ๑๐๐% หรือปลายข้าวที่เหลือเป็นอันสงฆ์ให้สุกรได้ด้วย ไม่ว่าจะเป็นหูลามน้ำแดงอันโอชะ หรือจะเป็นแกงจืดใส่ตันกล้วยที่แบ่งเปลือกนอกให้ “คุณอู๊ด” อีกเช่นเดียวกัน ฉันทักฉันทัน

ไม่ว่าจะมีไฟฟ้าสว่างไสวสำหรับคนหนึ่งสือ หรือจะมีเพียงแสงตะเกียงชดททำเอง ภาระหน้าที่
 คุดำหรับตำราของลูก ๆ ในฐานะนักเรียนนักศึกษาที่หน้ไม่พ้น และเป็นสิ่งที่ต้องยัรับทุก
 วาระและทุกโอกาส หลักปฏิบัติง่าย ๆ เช่นนั้นนอกจากจะเกิดผลพลอยได้คือ ประหยัดไปใน
 ตัวแล้ว สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ การปลูกฝังความเป็นนักสู้ให้แก่ลูก ๆ เมื่อสู่สภาพความเป็นอยู่
 สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้ ก็ย่อมมีใจสู่การศึกษาเล่าเรียนได้เช่นเดียวกัน แต่ที่กล่าวถึงเรื่อง
 อาหารการกินในการต่อสู้ชีวิต ไม่ได้หมายความว่าเราควรจะนำวิธีการให้ลูกต้องอดอยากไป
 ใช้ปรุงแต่งจิตใจเด็กให้แข็งแกร่ง องค์ดลาคคก็ตระหนักดีว่า การทรมาณสังขารตนเองถึง
 ขนาคอดอาหารอันเป็นส่วนหนึ่งของทุกขกริยา ย่อมรังแต่จะบั่นทอนกำลังกายและจิตใจ ไม่
 มีทางบรรลุเป้าหมายของท่าน ก็คือการตรัสรู้ได้ ข้อคิดที่แฝงไว้ก็คือ เป็นเครื่องเตือนใจ
 และอุทาหรณ์ในการฝึกลูกให้ชินต่อสิ่งพัน ๆ ไม่หลงระเริงอยู่กับของพุ่มเพียเท่านั้น ทาง
 สายกลาง “มัชฌิมาปฏิปทา” ย่อมจะเป็นแนวอบรมฝึกฝนที่ดี

ข้อปฏิบัติข้อที่สองที่คุณพ่อท่านเคยใช้บอ่ยพอสสมควรตามโอกาสที่เหมาะสมก็คือ
 หลักให้รางวัลความดีซึ่งเป็นที่ตรงกับหลักบริหารงานทุกอย่างและทุกระดับ ตลอดจนหลัก
 ปกครองโดยทั่ว ๆ ไปด้วย และผู้เขียนขอกล่าวเสริมอีกด้วยว่าเป็นหลักการที่ได้ผลเป็นนอมตะ
 ไม่มีทางเสื่อมค่า ถ้าหากท่านพ่อแม่ที่อยากให้ลูกเรียนเก่งจะนำไปใช้บ้าง หรือหากใช้อยู่
 แล้วจะนำไปใช้อย่างมีจุดหมายยิ่งขึ้น ก็คงจะได้ประโยชน์อย่างเห็นทันตา กำลังกายกำลังใจ
 ของเด็กทุกวัยที่ทุ่มเทให้แก่ภาระหน้าที่ของตนก็คือ การเรียน ย่อมจะทวีพลังมากขึ้นเมื่อมี
 รางวัลแห่งความสำเร็จ เป็นต้นว่าให้รางวัลเป็นพิเศษสำหรับการสอบได้ที่ดี ที่หนึ่งได้
 จำนวนหนึ่ง ที่สองได้จำนวนหนึ่ง ที่สามได้จำนวนหนึ่ง ลดหลั่นกันลงไป จนกระทั่งใน
 บางกรณีก็ควรจะมีรางวัลยอมใจให้ในความสำเร็จเพียงสอบได้เลื่อนชั้น นอกจากรางวัลเป็น
 เงินหรือสิ่งของสำหรับความสำเร็จในการสอบแล้ว ยังอาจโน้มน้าวใจให้อยากประสบความสำเร็จ
 สำเร็จด้วยการให้รางวัลในลักษณะอื่นที่จะสร้างความตื่นเต้นประทับใจให้แก่เด็ก และทำให้
 เด็กกระตือรือร้นคหหนังสือทั้งในยามเรียนปกติ และสำหรับการเตรียมสอบด้วย ด้วยการพา
 ไปเที่ยวหัวเมืองชายทะเล เทียวฟาร์มจะเข้ เทียวเมืองโบราณ สวนสัตว์ และสถานที่

แปลกใหม่ต่าง ๆ สำหรับเด็ก รวมทั้งศูนย์การค้าต่าง ๆ และอาจจะเสริมด้วยการพาไปชมภาพยนตร์หรือละครพิเศษที่โรงละครแห่งชาติเป็นครั้งคราว เป็นการเปลี่ยนบรรยากาศจากรายการทางโทรทัศน์ที่บางครั้งอาจทำให้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่รู้สึกจำเจเบื่อหน่าย นอกจากนั้นก็ยังมียุทธการที่น่าสนุกและให้ความรู้แก่เด็กได้อย่างมากมายในทางเพิ่มพูนประสบการณ์ทางการศึกษาโดยตรง เช่น พาเข้าชมสิ่งน่ารู้ที่น่าสนใจมากมายในแต่ละยุคแต่ละสมัยในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ และเข้าชมการจัดห้องสมุดที่มีหนังสือสำหรับเด็กมากมาย เพื่อหลอมหล่อจิตใจให้เด็กสนใจที่จะหาความรู้เพิ่มเติมเอาเองในลักษณะอิสระเป็นตัวของตัวเองนอกสถานการศึกษาตามใจรักบ้าง ซึ่งจะเป็นการปลูกฝังอุปนิสัยในการศึกษาได้เป็นอย่างดี อันที่จริงสิ่งที่น่ารู้ที่น่าสนใจน่าเสริมประสบการณ์ให้แก่เด็กในวัยเรียนยังมีอีกมากมายเกินกว่าที่จะจระไนให้ฟังได้ แต่มีอยู่สิ่งหนึ่งที่หากปล่อยให้เด็กสนใจและหมกมุ่นมากเกินไปจนเกินไปจะทำให้เด็กหลงใหลจนอุทิศเวลาให้กับสิ่งนี้จนลืมงานหลักคือ การเรียนวิชาต่าง ๆ ไปได้ นั่นก็คือดนตรี ซึ่งหากพ่อแม่จัดสรรเวลาให้พอสมควรเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศจากการเรียนอย่างคร่ำเคร่งแต่ละวัน มาสัมผัสกับเสียงดนตรีอันละมุนละไมเสนาะโสต จะเป็นจากเปียโน ไวโอลิน กีตาร์ หรือเครื่องดนตรีอื่นใดที่ไม่กระทบกระเทือนอวัยวะสำหรับฟังจนมากเกินไป ก็จะช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพให้เป็นผู้รักความสวยงาม ไพเราะเพราะพริ้ง รักสงบและรักสันติไปด้วยในเวลาเดียวกัน ประสบการณ์ทางด้านจิตรกรรมคือ การวาดเขียนในลักษณะต่าง ๆ ก็อยู่ในวิสัยที่เด็กชอบมากแต่ต้องควบคุมและจัดสรรเวลาให้เหมาะสม ทั้งนี้และทั้งนี้พ่อแม่จะต้องใช้ดุลยพินิจและสติปัญญาวางแผนทางจัดสรรเวลาให้สอดคล้องกับหลักการให้รางวัลความดี ให้รางวัลความขยันหมั่นเพียร หรือให้รางวัลเด็กตามผลงาน มิฉะนั้นจะไม่ได้ผลเท่าที่พึงความหวังไว้

ข้อปฏิบัติข้อที่สาม เป็นข้อปฏิบัติที่ดูเผิน ๆ อาจจะขัดกับหลักที่บางท่านได้วางไว้ในลักษณะเฉียบขาดว่า คนเราต้องไม่ยึดมั่นถือมั่น เนื่องจากทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้เป็นอนิจจัง ไม่คงอยู่ถาวรชั่วฟ้าดินสลาย ซึ่งก็มีส่วนเป็นความจริง แต่หลักการทุกอย่างถ้าจะวิเคราะห์กันแล้วย่อมอยู่ภายใต้บังคับของหลักพื้นฐานขององค์ตถาคตเจ้าที่ว่า ต้องเดิน

สายกลาง จึงจะเกิดผลดีที่สุดประจวบกับสิ่งที่ต้องซึ่งไม่ให้ถึงหรือหย่อนจนเกินไป ซึ่งถ้าเป็นคำตรัสของพระพุทธเจ้าก็คงจะเป็นทำนองอย่ายึดมั่นถือมั่นในสิ่งใดจนเกินขอบเขต จึงจะสมเหตุสมผลยิ่งขึ้น ข้อปฏิบัติข้อนี้ก็ถือว่า ต้องพยายามปลูกฝังให้เด็กรู้จักยึดมั่นในความสำคัญของการศึกษาเล่าเรียนของตน ซึ่งก็เป็นไปในแนวคำสอนขององค์ศาสดานั่นเอง และรับกับเคล็ดลับแห่งความสำเร็จ ๔ ประการของพระองค์ท่านคือ อิทธิบาทสี่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา พ่อแม่ต้องพยายามให้เด็กเห็นตัวอย่างในชีวิตจริงว่าการศึกษาสำคัญอย่างไร สามารถเปลี่ยนฐานะและวิถีชีวิตคนเราได้อย่างไร เช่นชี้ให้เห็นถึงฐานะของผู้หลักผู้ใหญ่บางท่านที่เดิมเกิดมาในตระกูลที่ยากไร้ พ่อแม่เป็นเพียงชาวไร่ชาวนา เป็นเพียงชาวบ้านประกอบสัมมาอาชีพตามควรแก่อัตภาพ แต่ก็ก้าวขึ้นมาดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีหรือตำแหน่งสำคัญอื่นๆ ในทางราชการ ส่วนในภาคเอกชนก็ต้องพยายามหาอุทาหรณ์มาชี้ให้เห็นว่าไม่ว่าฐานะพ่อแม่จะเป็นอย่างไร ถ้าลูกมีการศึกษาดีเรียนเก่งจนสามารถจบการศึกษาสูงๆ ก็จะช่วยเสริมสร้างฐานะให้แก่ตัวเองในลักษณะยกระดับขั้นที่เป็นอยู่เดิมได้โดยใช้วิชาความรู้ที่เป็นทรัพยากรอยู่ในตัวในทางที่ชอบ ไม่ว่าจะด้วยการประกอบธุรกิจส่วนตัว เป็นลูกจ้างพนักงานทำงานให้ผู้อื่น หรือช่วยพ่อแม่พี่น้องประกอบอาชีพที่ตนถนัด เรื่องการโน้มน้าวจิตใจและปลูกฝังความยึดมั่นถือมั่นในความสำคัญของการศึกษาเล่าเรียนนี้สำคัญมาก พ่อแม่จะต้องทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าเขาจะต้องเรียนด้วยความสมัครใจ จะต้องรู้ทุกอย่างที่ครูบาอาจารย์สอนในชั้นและนอกชั้น ตลอดทั้งจะต้องรู้เพิ่มเติมจากการชวนขยายเสาะหาข้อมูลในวิชานั้นๆ เอาเองด้วย เพื่อเป้าหมายที่ว่าจะต้องเรียนเก่งเป็นทุนเป็นพื้นฐานไว้สำหรับชั้นตอนที่ยากขึ้นเป็นลำดับในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพการแข่งขันกันเข้าศึกษาในสถาบันระดับสูง ทำให้พ่อแม่จำเป็นต้องอบรมให้เด็กของตนพร้อมที่จะลงสนามแข่งขันกับผู้อื่น แต่ผู้เขียนก็ขอเตือนสติพ่อแม่ที่ได้ใช้หรือจะใช้หลักการข้อนี้ในโอกาสภายหน้าว่า จงอย่าใช้ถึงเกินไปจนเกินขอบเขต อย่าใช้ในรูปแบบที่เข้าทำนองว่าถ้าลูกคนไหนสอบไม่ได้ทีหนึ่งจะต้องอับอายขายหน้าลูกคนอื่น ๆ หรืออับอายขายหน้าคนทั่วไป และถือเป็นการผิดมหันต์ เป็นความอับอายต่อตัวเองต่อวงศ์ตระกูล ถ้าทำให้เด็กเรามีความรู้สึกเช่นนั้นย่อมจะมีโทษมากกว่ามีคุณ เพราะในแต่ละครอบครัวย่อมจะมีลูกที่มีสติปัญญาดีหรือเลอเลิศ

เท่าเทียมกันทุกคนไม่ได้ เมื่อเป็นเช่นนั้นแม้แต่ละคนจะพยายามเรียนให้เป็นที่เชิดหน้าชูตา พ่อแม่ตามหลักที่พ่อแม่ให้ยึดมั่นถือมั่น ก็คงจะต้องมีบางคนที่สอบไม่ได้ดีเท่าที่ควร สอบไม่ได้ที่หนึ่งเหมือนพี่น้องคนอื่น ๆ ที่กลานตามกันมา ครั้นพ่อแม่ประนามหรือเคี่ยวเข็ญในทางที่ผิดโดยใช้หลักการตึงเกินไป เด็กที่เรียนไม่ได้ตั้งใจเราก็จะสะสมปมด้อยเป็นดินพอกหางหมูขึ้นเรื่อย ๆ จนในที่สุดหากพ่อแม่ยังใช้วิธีเดิมไม่พยายามเข้าใจลูก ไม่พยายามสังเกตความถนัดของลูกประกอบขีดความสามารถในตัวเด็ก ก็อาจจะถึงจุดระเบิดและเหตุการณ์อันน่าสลดใจก็อาจเกิดขึ้นได้ การฆ่าตัวตายหนีความอับอายศอศุใจตนเองหรือหนีความอับอายผู้ที่ตนรักเคารพเกิดขึ้นได้เสมอและอย่างง่ายตายเสียด้วยสำหรับเด็กในวัยรุ่น ส่วนเด็กเล็กก็จะแสดงออกในทางก่อความรำคาญและสร้างความหนักใจให้แก่พ่อแม่หรือผู้ปกครองที่ได้รับมอบหมายได้นานัปการ อย่างน้อยก็อาจมีการแสดงปฏิกิริยาออกมาในรูปแบบของการแกล้งบ๊วย เพื่อจะได้ไม่ต้องไปเผชิญปัญหาการเรียนที่โรงเรียนอันนำมาซึ่งความอับอายเพื่อนฝูง ยิ่ง ๆ ขึ้นไปอีก เพราะเรียนสู้เขาไม่ได้ ไม่เข้าใจสิ่งที่เรียนเท่าที่ควร แล้วยังจะต้องกลับมาชี้แจงพ่อแม่ที่ไม่พอใจในผลการเรียนของตน แต่ไม่มีหลักจิตวิทยาพอที่จะค่อย ๆ จูงใจให้ปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้น หากแต่เอาแต่ดุด่าว่าโง่วามัวเงาไม่เก่ง ไม่ฉลาด ไม่สามารถเหมือนพี่ ๆ น้อง ๆ เขา ปฏิกริยาอีกรูปแบบหนึ่งก็คือ หาทางหนีโรงเรียนไปกับเพื่อนนักเรียนที่อยู่ในภาวะคล้ายกันและมีปมด้อยในทำนองเดียวกันเสียเลย หรือมิฉะนั้นก็พัฒนาตนเองไปในทางเป็นเด็กเกเรจอมแก่น ซึ่งถ้าพ่อแม่ไม่มีศิลปะในการสกัดกั้นเสียแต่ต้นมือปล่อยทิ้งให้ติดตัวไปก็คงจะติดตรึงอยู่ในส่วนลึกของจิตใจเด็กเป็นมูลฐานของอาชญากรรมเมื่อพ้นวัยเด็กเข้าสู่สภาพผู้ใหญ่ต่อไป นี่เป็นเพียงตัวอย่างของปฏิกิริยาที่เด็กของเราอาจแสดงออกได้ถ้าเราใช้หลักการข้อนั้นเข้มงวดกวดขันเกินไป และไม่รู้จักจังหวะจะโคนในการกระตุ้นเด็กในเรื่องการศึกษาเล่าเรียน แต่ถ้าจะถามผู้เขียนว่าควรจะใช้หลักการข้อนี้อย่างน้อยอย่างไรจึงจะจกได้ว่าพอดี หรือเข้าเกณฑ์เป็นทางสายกลาง ก็ต้องขออนุญาตตอบว่า มาตรฐานกลางนี้ซึ่งทวงวัดออกมาไม่ได้ มีระดับอยู่ตรงไหนย่อมขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทั้งในครัวเรือนของท่านเอง สิ่งแวดล้อมที่สถานการศึกษาประกอบกับขีดความสามารถอันเป็นกรรมพันธุ์ หรือในบางกรณีพรสวรรค์ส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งเป็นผลผลิตของการอบรมปรุงแต่งควบคู่กันไปกับ

ประสบการณ์ที่ผู้เกี่ยวข้องจัดให้ บวกกับประสบการณ์ที่เด็กแสวงหาเองในทางที่เป็นคุณ
อีกด้วย

ข้อปฏิบัติข้อต่อไปก็คือ การช่วยเด็กจัดหรือวางแผนการทำการบ้านหรืองานที่
ครูอาจารย์มอบหมายให้ทำนอกชั้นเรียน เป็นต้นว่า งานฝีมือ งานศิลปะหัตถกรรม หรือ
จิตรกรรม เป็นต้น ความจริงข้อปฏิบัติข้อนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดและพ่อแม่จำเป็นจะ
ต้องเอาใจใส่ทุ่มเทเวลาในชีวิตประจำวันส่วนหนึ่งให้แก่เรื่องนี้ ถ้าหากว่าอยากให้ลูกเรียน
เก่งจริงๆ ในบางคราวเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ใหญ่ที่เลี้ยงหลานหรือพ่อแม่เด็กเองที่พะเน้า
พะนอลูกในทางที่ผิดแบบไซ้ในหิน กลัวเด็กจะเหินห่างเหินยอแง ก็เลยใช้ความรู้ดั้งเดิม
ปฏิบัติงานอันสุนทรด้วยการทำการบ้านให้เด็กเสียเลย ในบางกรณีถึงกับแอบทำให้เด็กโดย
ไม่ได้ให้เด็กได้รับรู้รับคำอธิบายเลยเสียด้วยซ้ำ และที่ชั่วร้ายกว่านั้นก็คือ การบ้านบางเรื่อง
พ่อแม่ พี่บ้าน้าอา คุณย่าคุณยาย คุณลุงคุณตา คุณปู่คุณทวด อาจจะนำความรู้และ
ประสบการณ์เก่า ๆ แบบโบราณซึ่งปัจจุบันล้าสมัยหรือเป็นคำตอบที่ผิดพลาดไปแล้วเพราะ
ความเปลี่ยนแปลงทางข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นวิธีการทางคณิตศาสตร์ หรือเรื่องราวทางค่าน
ภูมิประวัติศาสตร์ หรือสังคมศึกษาก็ตาม มาใช้กับการบ้านของลูกหลานตัวเอง ประหนึ่งว่า
ได้รื้อฟื้นความรู้และได้แสดงความสามารถให้เป็นที่ยกย่องบูชาของเด็ก เอาละครับ เมื่อเรียน
เตือนไว้แล้วเช่นนี้ก็ขอสารยายให้พอเป็นที่เข้าใจว่าพ่อแม่ผู้ปกครองควรจะต้องทำอย่างไร
เกี่ยวกับเรื่องนี้ คุณพ่อท่านได้เคยปฏิบัติตามกับลูกๆ โดยสม่ำเสมอดังนี้ เมื่อลูกได้รับการบ้าน
หรืองานมาจากโรงเรียน คุณพ่อก็จะตรวจสอบดูว่าเป็นเรื่องยากง่ายอย่างไร มีอยู่ในหลักสูตร
หรือไม่ พูดถึงเรื่องหลักสูตร ขอแทรกเสียตรงนี้เลยว่าไม่ว่าลูกหลานในความปกครองของ
เราจะเล่าเรียนอยู่ในระดับใด จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องล่วงรู้ไปถึงหลักสูตรของระดับชั้นนั้นๆ
และยังต้องรู้เลยไปถึงว่าในโรงเรียนนั้นๆ ใช้หนังสืออะไรบ้างภายในโครงสร้างของหลักสูตร
ที่เกี่ยวข้อง เพื่อการตรวจสอบและวางแผนทางได้อย่างถูกต้องรัดกุมสำหรับควบคุมดูแลการ
เรียนของเด็กของเรา ที่นี้เมื่อตรวจสอบดูแล้วเห็นว่าเป็นงานที่อยู่ในกรอบของหลักสูตร ไม่มี
อะไรคลาดเคลื่อนนอกหล่นนอกทางก็ควรชี้ให้เด็กเห็นถึงความสำคัญของการทำงานที่ได้รับมอบ
หมายจากครูมานั้นด้วยตนเอง เพียงแต่คอยดูแลช่วยเหลืออยู่อย่างใกล้ชิดเพื่อให้เด็กอบอุ่นใจ

และมีกำลังใจเท่านั้น เด็กติดขัดอะไร ไม่เข้าใจข้อไหนตรงไหนจึงค่อยอธิบายให้ฟัง แต่
 ต้องเคารพกฎเกณฑ์ที่ว่าจะต้องให้เด็กลงมือเขียนเองทำเองเสมอ มิฉะนั้นเด็กจะไม่มี
 ขำนาญซึ่งเป็นส่วนสำคัญมากในการวางรากฐานความเชื่อมั่นในตัวเองให้แก่ตน ผู้ใหญ่ทำ
 ผิดพลาดมานักต่อนักแล้วเกี่ยวกับเรื่องนี้เพราะมักแต่หวังว่าเด็กจะไม่ได้ดูโทรทัศน์ เด็กจะ
 เสียสุขภาพเพราะการเรียน อะไรทำนองนั้น แล้วผลร้ายจะปรากฏเด่นชัดขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อเรียน
 ไม่ทันเพื่อนฝูงเขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชั้นสูง ๆ ขึ้นไป และในที่สุดชั้นเข้าสถาบันอุดม
 ศึกษา ก็จะพ่ายแพ้คู่ต่อสู้ตั้งแต่ในมุ้งแล้ว เป็นที่เดือดร้อนรำคาญใจในการวิ่งเต้นหาเส้นสาย
 กันชุดมุน่ฉวนวายไปหมดในการหาสถานที่เรียนต่อให้แก่ลูกหลานสุดสวาทของตนเองที่มักแต่
 โอ้ไม่ยอมให้กระดิกนิ้วเขียนหนังสือทำการบ้านหรืองานที่ครูมอบหมาย ท่านผู้อ่านครับ
 ข้อปฏิบัติข้อนี้มีเรื่องพูดอีกมาก แต่จะขอทบทวนให้ท่านผู้อ่านได้ตระหนักไว้อีกครั้งหนึ่ง
 เท่านั้น

ข้อปฏิบัติอีกข้อหนึ่งซึ่งคุณพ่อใช้ได้ผลมาแล้ว และใคร่นำมาเล่าสู่กันฟังก็คือ
 การปลุกฝังให้ลูกเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดเป็นอิสระภายในขอบเขตของระเบียบวินัยแห่ง
 กร้วเรือน เพื่อปูพื้นให้มีความเชื่อมั่นในตัวเองควบคู่กันไปกับการทำงานด้านศึกษาเล่า
 เรียนแท้ ๆ อันเป็นหน้าที่หลักของนักเรียนนักศึกษา ไม่มัวแต่ตามผู้อื่นหรือเพื่อนนักเรียน
 ด้วยกันอย่างไม่ลืมหืมตา อันจะทำให้เด็กของเราตกเป็นทาสของผู้ฉวยโอกาสหรือผู้คิด
 ร้าย แสวงประโยชน์จากเด็กของเราโดยไม่รู้ตัวในบางขั้นตอนของชีวิต ซึ่งเรื่องนี้เห็น
 ได้อยู่ชัดแจ้งว่ามีอยู่เป็นอันมากในสังคม ความเป็นตัวของตัวเอง จริ่งใจต่อตัวเอง ต่อ
 เป้าหมายที่ได้วางไว้ ย่อมสืบเนื่องโดยตรงมาจากพื้นฐานในวัยเด็กและวัยรุ่น ซึ่งย่อมจะส่ง
 ผลต่อบุคคลลึกลับเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ต่อไป ทั้งจะเป็นคุณธรรมอันประเสริฐเป็นศรีเป็น
 เสน่ห์ต่อผู้เกี่ยวข้องด้วย ไม่ว่าจะเป็นโดยทางตรงหรือทางอ้อม และไม่ว่าจะเป็นทางงานการธุรกิจ
 หรือในทางส่วนตัว อันนับว่ามีคุณค่ามหาศาลทีเดียว เป็นเอกลักษณ์ที่น่าปลุกฝังในเด็กของ
 เราอย่างยิ่ง

ข้อต่อไปที่กล่าวถึงมิได้ และคุณพ่อเคยใช้ได้ผลเกินคาดมาแล้วกับลูก ๆ ของท่านเองก็คือ ข้อปฏิบัติง่าย ๆ ที่ทุกคนรอบครัวควรจะได้ถือปฏิบัติเป็นนิสัยอยู่แล้ว นั่นก็คือ การมอบหมายงานพิเศษในยามว่างให้เด็ก ๆ ในปกครองของเราเองทำในยามว่าง เพื่อเตรียมความพร้อมไว้ให้เด็ก ๆ เหล่านั้นผจญชีวิตซึ่งย่อมจะเต็มไปด้วยภาระกิจนานาประการต่อไปในภายภาคหน้า ไม่เพียงแต่จะหวังพึ่งพ่อแม่หรือรีดไถญาติพี่น้อง หวังพึ่งทรัพย์สินมรดกของญาติผู้ใหญ่ไปวันหนึ่ง ๆ งานอะไรก็ได้ที่ผู้ใหญ่จะต้องทำและไม่หนักหนาเกินกำลังกายและภูมิปัญญาของเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานบ้านงานสวนประเภทเบา ๆ เช่น งานรดน้ำต้นไม้ ทำความสะอาดบริเวณลานบ้าน สนามหญ้า ตัดหญ้า เก็บใบไม้ ปัดกวาดเช็ดถูบ้านเรือน แม้กระทั่งการล้างถ้วยล้างชามก็อาจจะฝึกลูกเต้าให้ช่วยเหลือพ่อแม่ได้ด้วย มิใช่ไล่ให้คนใช้เป็นอย่างเดียว งานที่แบ่งเบาภาระของผู้ใหญ่เช่นนั้นไม่แต่เพียงได้ผลโดยตรงในด้านการได้งานนั้น ๆ ตามควรแก่ความสามารถของเด็กเท่านั้น หากแต่จะเกิดอานิสงส์ตกได้แก่เด็กเองในลักษณะของการปรุ้งเต่งหลอมหล่อบุคลิกภาพ ไม่ให้เป็นคนหยิ่งโหยง ฉาบฉวย รักสบาย ปล่อยให้พ่อแม่และผู้หลักผู้ใหญ่อื่นกับคนรับใช้ทำงานที่ตนเองรังเกียจ เอาแต่เรียนกับเที่ยวเตร่ตามประสาเด็กเรียนที่เกิดมาในกองเงินกองทองในตระกูลที่มั่งคั่งฟุ้งเฟ้อแต่เพียงสถานเดียว เด็กทุกคนที่ได้ช่วยเหลือผู้ใหญ่ลงมือทำงานบ้านเท่าที่พอทำได้ย่อมจะปรับสภาพจิตใจให้รักงานที่เคยทำและเห็นความสำคัญของงานนั้น ๆ ประกอบทั้งจะมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นที่ก้องทำงานนั้น ๆ มาก่อนตนด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะมีความรู้สึกเห็นอกเห็นใจและเทอดทูนพ่อแม่หรือผู้ใหญ่คนอื่น ๆ ของตนยิ่ง ๆ ขึ้นไปอีก และเมื่อถึงคราวเติบโตใหญ่ผจญชีวิตด้วยตนเองก็จะมีความรู้สึกรักงานฝังใจโดยไม่เลือกว่าจะเป็นงานอะไร และยากง่ายสักเพียงไร อันเป็นพื้นฐานของความเป็นนักสู้ ความขยันขันแข็งในด้านการศึกษาเล่าเรียนในชั้นตอนต่อไป และในจังหวะชีวิตที่ต้องรับผิดชอบชีวิตคนอื่นที่จะตามเข้ามาผูกพันกับชีวิตของตนด้วย

ที่กล่าวไปแล้วเป็นข้อปฏิบัติที่ยังไม่ได้พาพิงไปถึงครูอาจารย์โดยตรง ข้อต่อไปนี้ต้องพูดถึงครูอาจารย์บ้างพอเป็นแนวทางให้พ่อแม่ผู้ปกครองได้เริ่มปฏิบัติ หรือถือปฏิบัติต่อไป

ให้ได้ผลยิ่งขึ้น ผู้ใหญ่ที่ดูแลเด็กในด้านการศึกษาล่าเรียนบางท่านลืมไปหรือมิได้ถูกฝึกว่า ผู้ที่สมควรจะนำปัญหาการล่าเรียนของเด็กไปหาหรือช่วย ในเบื้องต้นก็คือครูอาจารย์ของเด็กนั่นเอง เริ่มจากการปฐมนิเทศให้พ่อแม่ผู้ปกครองฟังในตอนเปิดภาคเรียน และแม้กระทั่งในตอนพาเด็กไปฝากเข้าเรียนว่าเด็กจะต้องเรียนอะไรบางอย่าง ผู้ใหญ่จะต้องช่วยดูแลให้เด็กทำหน้าที่ของตนอย่างไร ผู้ใหญ่เองจะต้องปฏิบัติอะไรบางอย่างในตัวของผู้ใหญ่เองควบคู่กันไปกับการดูแลการศึกษาของเด็ก เมื่อเริ่มเรียนกันไปแล้วทุกชั้นตอนก็ควรจะ توقفติดตามสอบถามครูผู้รับผิดชอบในฐานะครูประจำชั้น ตลอดจนครูที่เป็นครูพิเศษสำหรับแต่ละวิชาว่าเด็กของตนตั้งใจเรียนแค่ไหนเพียงไร วิชาไหนเด็กเรียนอ่อน ท้อแท้บ้าง สมควรแก้ไขอย่างไร มีกิจกรรมใดในหลักสูตรบ้างที่เด็กไม่สนใจหรือเข้าร่วมไม่ได้ดีพอ การดูแลรักษาตัวเองทั้งในทางความสะอาดและด้านพลานามัยเป็นอย่างไรบ้าง ตลอดจนมารยาทที่โรงเรียนทั้งต่อครูและต่อเพื่อนเด็กนักเรียนเป็นอย่างไร แม้กระทั่งอุปกรณ์การสอนการเรียน หากโรงเรียนมีข้อบกพร่องในเรื่องใด พ่อแม่ผู้ปกครองก็น่าจะช่วยด้วยการนำไปหาหรือไปคุยกับผู้เกี่ยวข้องด้วยไมตรีจิตมิตรภาพ เพื่อให้มีการปรับปรุงแก้ไข เช่น อุปกรณ์การเล่นในสนามเด็กเล่นบางชนิดบางลักษณะอาจเป็นอันตรายต่อเด็กได้ง่าย ก็น่าจะจัดให้ผู้มีอำนาจในโรงเรียนได้ทราบไว้ จะได้เป็นการตัดไฟแต่ต้นลม ไม่ต้องมีเรื่องถึงตำรวจหรือต้องถึงโรงศาลกันระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครองกับครูผู้รับผิดชอบและผู้จัดการหรือเจ้าของโรงเรียน อันเป็นสิ่งที่เป็ผลเสียต่อทุกฝ่ายและไม่พึงให้เกิดขึ้นเลย หากพ่อแม่ผู้ปกครองเอาใจใส่ต่อเด็กของตนและความเอาใจใส่^{นี้}ขยายขอบเขตกว้างขวางไปถึงสิ่งแวดล้อมของเด็กทางโรงเรียนเช่นนี้ด้วยแล้ว นอกจากจะเป็นการสร้างสัมพันธ์ไมตรีที่ดีต่อกันไว้กับผู้ประสิทธิประสาทวิชาให้แก่เด็กของเรา ยังจะได้ประโยชน์โดยตรงในด้านการเรียนของเด็กและทำให้เด็กอบอุ่นใจมีกำลังใจศึกษาเล่าเรียนยิ่งขึ้นไปอีก

วิธีปฏิบัติประการหนึ่งที่คุณพ่อท่านได้นำมาใช้อย่างลึกซึ้งแยบยลเหลือประมาณ ก็คือการสอนและแนะนำในเชิงปรัศวภาควิโถม คือ ในเชิงกลั่นกัน ถ้าสิ่งไหนเห็นว่าลูกไม่

ควรทำคุณพ่อก็จะเสียสละทำเสียเองให้เห็นประจักษ์ชัดว่าเป็นสิ่งที่ถูก ๆ ไม่สมควรจะเอาเยี่ยงอย่าง อาทิ การมีลูกมาก พ่อแม่โดยเฉพาะอย่างยิ่งพ่อต้องลำบาก ต้องเสียสละอคอยมเพียงใด การมีเมียน้อยหรือการมีเมียมากสุดแต่จะเล่นสลับสับกันในเรื่องนี้ก็เช่นเดียวกัน คุณพ่อได้สาริตให้ดูในชีวิตจริง ซึ่งเป็นวิธีที่ทฤษฎีการศึกษาเรียกว่า “การสอนจากสถานการณ์จริง” ว่าภารกิจในการที่มีคู่ใจคู่กายมากกว่าหนึ่งหน่วยนั้นจะต้องเหนื่อยกายเหนื่อยใจเพียงใด เฉพาะการเปิดตำราว่าด้วยรัฐประศาสนศาสตร์เพื่อแก้ไขปัญหาที่ติดตรึงกับมหรธรมสร้างชาตินี้ก็กินเวลาและเป็นเรื่องละเอียดอ่อนเหลือประมาณอยู่แล้ว แม้ความสามารถในด้านการปกครองของคุณพ่อจะถึงระดับที่ทำให้ลูก ๆ รักใคร่ปรองดองธำรงสามัคคีธรรมกันไว้ได้ดีไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าวงศ์ไพบูลย์อื่นที่ทำสถิติในทางเสริมกำลังประชากรให้แก่ชาติบ้านเมืองทำนองเดียวกันก็พออนุมานได้ว่า ท่านก็ไม่ประสงค์ที่จะให้ลูก ๆ เจริญรอยตามท่าน หรืออย่างน้อยก็คงไม่ปรารถนาให้ลูกคนใดกระทำการอันเป็นการทำทลายสถิติอันสูงส่งของท่านอย่างแน่นอน สำหรับเกร็ดคิดในเรื่องสามัคคีธรรมดังกล่าวมานี้ต้องขอมอบให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกคนที่มีจิตใจงามและมีความอดทนและอดกลั้นต่อสภาพการกระทบกระทั่งกันซึ่งเป็นสิ่งหลีกเลี่ยงมิได้ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

อนึ่ง ผู้เขียนขอแถมท้ายด้วยว่า วิธีการอื่น ๆ ที่จะช่วยบำรุงขวัญน้ำใจ หรือในทางจิตใจซึ่งอาจมีส่วนเกื้อหนุนให้เกิดผลดียิ่งขึ้นก็ย่อมไม่มีข้อห้ามใด ๆ สำหรับครัวเรือนที่ต้องการการสังยิดเหนียวทางใจนอกเหนือไปจากหลักปฏิบัติที่กล่าวมาพอเป็นสังเขป จะเป็นการบนบาลศาลกล่าวโดยตัวพ่อแม่ ผู้ปกครองเองและเด็กให้เรียนได้ดี ให้สอบได้ทีหนึ่งประกอบการปฏิบัติในแนวที่ถูกต้องด้วย หรือจะมีการกระทำทำนองเอาหนังสือมาไว้ใต้หมอนให้อุ่นใจ คือ เมื่อสมองอยู่ใกล้หนังสือตามทฤษฎีระยะทางก็ย่อม कुछ ชิมข้อมูลได้สะดวกขึ้น ก็ไม่มีใครว่ากระไร วิธีการเช่นนี้นอกจากจะมีคุณค่าทางใจสำหรับผู้ที่ยึดถือในทางอานุภาพยิ่งใหญ่อันเร้นลับเหนือปุถุชนทั้งหลายแล้ว ในเมื่อมีตำหรับตำราวางไว้ใต้หมอนใกล้มือ เมื่อตื่นจากภวังคัณิหารมณเฑเมื่อใดก็อาจสะดวกในการหยิบขึ้นมาอ่านทวนข้อมูลเรื่องนั้นต่อก็ได้ แต่ข้อ

สำคัญต้องไม่อิงสิ่งเลือนลอยทำนองนั้นโดยไม่ปฏิบัติตามหลักเหตุผลขององค์พระศาสดาของเราเป็นอันขาด

ข้อปฏิบัติต่าง ๆ เท่าที่นำมาเล่าสู่กันฟังเป็นเพียงข้อเสนอแนะเล็กๆ น้อยๆ พ่อแม่ผู้ปกครองบางท่านอาจมีศิลปวิธีการที่ดีกว่านี้อยู่แล้วก็ได้ ในกรณีนั้นก็ขอความกรุณาถือเสียว่าเป็นการนำมะพร้าวหัวมาขายสวน โดยไม่คิดราคาเลยก็แล้วกัน วิธีการใดที่ท่านนำไปใช้ได้ผลย่อมเป็นโชคลาภโดยตรงตกได้แก่เด็กของท่าน ส่วนวิธีการใดที่ท่านนำไปใช้ไม่ได้ผลก็ต้องใช้ความพยายามต่อไป หรือใช้จินตนาการของท่านคิดค้นหาวิธีใหม่ๆ มาใช้ แล้วขอได้โปรดบอกเล่าสู่กันฟังบ้างจะเป็นพระคุณอย่างสูง.

๒/๑๘/๕๕ จิตรพงศ์

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์ศรีอนันต์ 167/21-22 ถนนประชาธิปไตย กรุงเทพฯ โทร. 282-0514
นายอนันต์ ก. สุวรรณ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

